

HOTĂRÂRE
privind aprobarea “Strategiei de Dezvoltare a Turismului în Comuna Lerești, județul Argeș
pentru perioada 2026-2035”

Consiliul Local Lerești, județul Argeș;
Analizând:
Referatul de aprobare al primarului Comunei Lerești nr. 1368/27.02.2026
Raportul de specialitate nr.1369/27.02.2026, întocmit de referentul de specialitate al Compartimentului Cultură, Biblioteca și Sport,
Având în vedere:
-Hotărârea Guvernului nr.852/13.08.2008, pentru aprobarea normelor și criteriilor de atestare a stațiunilor turistice, cu modificările și completările ulterioare, respectiv,
-Hotărârea Guvernului României nr.120/16.02.2024, (publicată în Monitorul Oficial al României nr.147 în data de 22.02.2024) privind aprobarea atestării unor localități sau părți din localități ca stațiuni turistice de interes local, precum și pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr.852/2008 pentru aprobarea normelor și criteriilor de atestare a stațiunilor turistice;
-Adresa de înaintare a Institutului Național de Cercetare – Dezvoltare în Turism înregistrată sub nr.7526/01.10.2025 și Procesul Verbal de Recepție a lucrării “Strategia de Dezvoltare a Turismului în comuna Lerești pentru perioada 2026 - 2035”, realizat în baza Contractului de Servicii cu Institutul Național de Cercetare – Dezvoltare în Turism – INCDT nr.3296/25.04.2025 și înregistrat la Comuna Lerești – Județul Argeș sub nr.5/28.04.2025,
Având în vedere Studiul de Fundamentare pentru Atestarea Comunei Lerești ca Stațiune Turistică de Interes Local, efectuat de Institutul National de Cercetare - Dezvoltare în Turism – INCDT București, aprobat prin H.C.L. nr.57/26.07.2023.
Respectând prevederile Legii nr.52/2003 – privind transparența decizională în administrația publică locală,
În temeiul dispozițiilor art.129 alin.(1), alin. (2) lit.b, alin.14, art.139 alin. (1), art.196 alin.(1) lit.a din OUG nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare,

HOTĂRĂȘTE:

Art.1. Se aprobă “**Strategia de Dezvoltare a Turismului în Comuna Lerești, Județul Argeș pentru perioada 2026-2035**”, efectuată de Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare în Turism - INCDT București, conform anexei care face parte integrantă din prezenta hotărâre.

Art.2 Se aprobă demararea procedurilor legale în vederea completării și actualizării criteriilor obligatorii de atestare ca stațiune turistică de interes local a comunei Lerești, conform H.G. nr.120 din 16 februarie 2024, publicată în Monitorul Oficial al României nr.147 din 22 februarie 2024 (art.II lit.a, art.IV lit.a, b și c) și se împuternicește primarul comunei Lerești să semneze toate înscrisurile necesare ce se depun la Ministerul Economiei, Digitalizării, Antreprenoriatului și Turismului, pentru reevaluare.

Art.3 Cu ducere la îndeplinire a prezentei hotărâri se împuternicește primarul comunei Lerești;

Art.4 Prezenta Hotărâre se va comunica primarului comunei Lerești, Instituției Prefectului – Județul Argeș și va fi adusă la cunoștință publică prin grija Secretarului General al Comunei, prin afișarea la sediul Primăriei.

Președinte de ședință,
Căplănuși Nicolae

Avizează,
Secretar general UAT,
Soceanu Ileana

**STRATEGIA DE DEZVOLTARE A TURISMULUI ÎN COMUNA LEREȘTI
PENTRU PERIOADA
2026 - 2035**

COORDONATOR STUDIU

Rodica Trifănescu

Colectiv de elaborare

Rodica Trifănescu – Cercetător Științific III

Cristi Frenț – Cercetător Științific I

Alina Niculescu - Cercetător Științific III

DIRECTOR GENERAL,

Dr. Cristi Frenț

CUPRINS

INTRODUCERE	5
CAPITOLUL I Analiza factorilor externi cu influență asupra dezvoltării turismului în comuna Lerești	7
1.1 Scurtă prezentare a comunei Lerești	7
1.2 Cadrul natural	8
1.2.1 Relieful	8
1.2.2. Rețeaua hidrografică	11
1.2.3. Date climatice	13
1.2.4. Floră și faună	15
1.2.5 Natura protejată	17
1.3 Accesibilitate	19
1.4 Rețeaua de utilități tehnico edilitare	20
1.5 Demografie și cadrul socio-economic al localității	23
1.6 Probleme de mediu și factori de risc natural	32
CAPITOLUL II Analiza stadiului actual de dezvoltare a turismului în comuna Lerești	34
2.1 Analiza ofertei turistice din comuna Lerești	34
2.1.1 Resurse turistice naturale și antropice	34
2.1.1.1 Resurse turistice naturale	34
2.1.1.2 Resurse turistice antropice	37
2.1.1.3 Bioclimatul zonei	47
2.1.2 Structuri de primire turistică	48
2.1.2.1 Structuri de primire turistice cu funcțiuni de cazare	48
2.1.2.2 Structuri de primire turistice cu funcțiuni de alimentație publică	51
2.1.2.3 Structuri de primire turistice cu funcțiuni de agrement	53
2.1.3 Resurse umane din turism	58
2.1.4 Elemente de informare și promovare turistică	60
2.1.5 Principalele organizații cu rol în dezvoltarea turismului	61
2.2 Analiza cererii turistice din comuna Lerești	62
2.2.1 Evoluția și structura cererii	62
2.2.2 Sezonalitatea cererii turistice	67
2.3 Analiza raportului cerere – ofertă turistică	68
2.4 Forme de turism practicabile	71
CAPITOLUL III Analiza SWOT	73
CAPITOLUL IV Contextul formulării strategiei	77
4.1 Contextul strategic național, regional și local	77
4.2 Coordonarea cu strategiile naționale, regionale, județene și locale	79
4.2.1 Documente strategice la nivel național în domeniul turismului	79
4.2.2 Documente strategice la nivel regional	83
4.2.3 Documente strategice la nivel județean	86
4.2.4 Documente strategice la nivel local	89
4.3 Procesul de consultare (implicarea factorilor interesați)	93

CAPITOLUL V Viziunea și obiectivele strategice de dezvoltare a turismului în comuna Lerești	96
5.1 Viziunea	96
5.2 Obiectivele generale și specifice pentru dezvoltarea turismului	97
CAPITOLUL VI Direcțiile strategice de dezvoltare a turismului în comuna Lerești	101
6.1 Direcția strategică de dezvoltare Mobilitate (către și în cadrul destinației)	101
6.2 Direcția strategică de dezvoltare Infrastructură turistică	103
6.3 Direcția strategică de dezvoltare Resurse turistice	107
6.4 Direcția strategică de dezvoltare Resurse umane	113
6.5 Direcția strategică de dezvoltare Marketing și Promovare	116
CAPITOLUL VII Implementarea, monitorizarea și evaluarea strategiei	122
BIBLIOGRAFIE	126
ANEXE	129
HĂRȚI	135

INTRODUCERE

Strategia de Dezvoltare a Turismului în comuna Lerești, județul Argeș pentru perioada 2026 – 2035, urmărește prezentarea stadiului actual de dezvoltare a turismului la nivelul comunei precum și identificarea principalelor probleme cu care se confruntă acest sector și își propune trasarea unui set de direcții care să orienteze eforturile de valorificare prin turism durabil a destinației la nivel național.

Studiul se dorește a fi un instrument util, coerent și corelat cu alte planuri și strategii naționale (Strategia Națională a României pentru dezvoltarea turismului 2023 – 2035, Planul Național de Redresare și Reziliență, Masterplanul pentru Dezvoltarea Turismului Național 2007-2026), regionale (Strategia de dezvoltare a județului Argeș, Master – plan pentru dezvoltarea turistică a zonei montane din județul Argeș, Planul de dezvoltare a regiunii Sud Muntenia, Strategia de Specializare inteligentă a Regiunii Sud Muntenia 2021 – 2027) prin care, Consiliul Local Lerești să fundamenteze politica de dezvoltare a turismului la nivel local.

De asemenea, documentul reprezintă un ghid de dezvoltare turistică durabilă a destinației, care să îndrume factorii interesați în consolidarea și creșterea competitivității acestei destinații turistice cu tradiție.

Coerența acestui studiu este strâns legată de parteneriatul public-privat din cadrul teritoriului, atât la nivel turistic, economic, social cât și cultural. Încercarea autorităților publice locale de a dezvolta și concretiza o bună colaborare cu actori locali privați, în vederea promovării potențialului turistic are ca principal obiectiv dezvoltarea durabilă a turismului, a economiei și implicit crearea de noi locuri de muncă stabilind interesele investitorilor și necesitățile de dezvoltare.

Un alt obiectiv relevant avut în vedere îl reprezintă unirea tuturor stakeholderilor relevanți și asumarea de către aceștia a anumitor acțiuni din cadrul strategiei, în vederea dezvoltării și promovării unitare a turismului la nivel local și regional.

În urma realizării acestui studiu, se are în vedere oferirea unei palete variate și de calitate superioară de posibilități de petrecere a timpului liber, echilibrat distribuite pe întreg teritoriul comunei și pe întreaga perioadă a anului, lucru ce va conduce la creșterea veniturilor din turism, la creșterea numărului de persoane ocupate direct și indirect în cadrul acestui sector și, mai presus de orice, la îmbunătățirea calității vieții comunității locale.

Pentru a avea un sector de turism dezvoltat la nivel local/regional, sunt necesari o serie de factori care presupun stabilitatea și angajamentul politic, investiții în infrastructură, politici de planificare eficiente, participarea largă a tuturor părților interesate, promovarea punctelor forte, a antreprenoriatului și a parteneriatelor.

Scopul realizării acestei strategii este acela de a:

- transforma comuna Lerești într-o destinație turistică de calitate, luând în considerare patrimoniul său natural și cultural în vederea atragerii turiștilor într-un număr tot mai mare, în scopul realizării unei dezvoltări durabile;
- pune în valoare resursele regionale și locale generate de un potențial turistic natural și cultural autentic;
- aduce argumente pentru factorii politici locali (Primărie, Consiliul Județean), parlamentari locali etc. să analizeze și să implementeze acțiunile cuprinse în strategie;

- dezvolta o industrie turistică de piață, competitivă, unică în diversitatea ofertelor locale și regionale, originală și profitabilă cu un impact scăzut asupra mediului;
- stabili direcții clare de acțiune în dezvoltarea turismului pentru următorii ani, prin alocarea de resurse în dezvoltarea diferitelor forme de turism fezabile și profitabile;
- maximiza accesul la fondurile europene și naționale;
- crește numărul de locuri de muncă și gradul de profesionalism în industria turistică.

Prin punerea în aplicarea Strategiei de Dezvoltare a Turismului în comuna Lerești se vor genera efecte pozitive în următoarele direcții:

- dezvoltarea și intensificarea cooperării cu societatea civilă;
- creșterea nivelului de transparență și informare asupra actului de conducere la nivel local;
- creșterea gradului de încredere a cetățenilor față de activitatea autorităților publice locale;
- dezvoltarea integrată și durabilă a turismului lereștean.

Elaborarea Strategiei de Dezvoltare a Turismului în comuna Lerești va cuprinde:

- analiza diagnostic privind dezvoltarea turismului la nivel de comună. Aceasta presupune următoarele acțiuni: inventarierea cât mai cuprinzătoare a resurselor turistice naturale și antropice din localitate, a structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare, alimentație, agrement, wellness – spa, a serviciilor de suport existente (ex. informare turistică), analiza contextului socio – economic care va evidenția rolul turismului în cadrul economiei locale, principalele tendințe ale activităților economice din zonă cu accent pe turism comerț și servicii, analiza circulației turistice prin intermediul a patru indicatori de bază – sosiri turiști, înnoptări în structurile de cazare, durata medie a sejurului, indicele de utilizare a capacității de cazare, analiza SWOT care reprezintă principalul instrument strategic de bază pe baza căruia se fundamentează deciziile viitoare, viziunea și obiectivele strategiei. Informațiile obținute din datele furnizate de către Institutul Național de Statistică, Ministerul Economiei, Digitalizării, Antreprenoriatului și Turismului – Direcția Generală Turism, publicații statistice și/sau alte surse secundare de date, informații culese din deplasări în teritoriu, din consultări cu stakeholderi, din interviuri semistructurate sau discuții individuale vor fi prelucrate și interpretate corespunzător.
- elaborarea planului de acțiune care va avea la bază problemele identificate în analiza diagnostic și care reprezintă instrumentul prin care se vor implementa direcțiile de dezvoltare viitoare ale turismului lereștean.

CAPITOLUL I

Analiza factorilor externi cu influență asupra dezvoltării turismului în comuna Lerești

1.1. Scurtă prezentare a comunei Lerești

Comuna Lerești a aparținut din punct de vedere administrativ județului Muscel, județ înființat în perioada antebelică, în Vechiul Regat al României și desființat în anul 1950 odată cu reforma administrativă.

În prezent, comuna ocupă partea nordică a județului Argeș și se întinde pe o suprafață de 141,80 km² (2,07% din suprafața județului Argeș), la contactul dintre Depresiunea Câmpulung Muscel cu prelungirile sud estice ale Munților Iezer din Carpații Meridionali, pe cursul superior al râului Râul Târgului. UAT Lerești face parte din Regiunea de Dezvoltare a României Sud Muntenia, ocupând partea de nord vest a acesteia. De asemenea, comuna Lerești face parte dintr-o zonă de mare interes turistic, remarcându-se în special prin varietatea resurselor naturale cu valențe turistice, prin atributele superioare ca valoare peisagistică și, nu în ultimul rând, prin obiectivele culturale. Conform OUG 142/2008 pentru aprobarea Planului de Amenajare a Teritoriului Național (PATN), Secțiunea a VIII-a *Zone cu resurse turistice*, în Anexa nr. 2, comuna Lerești este încadrată în categoria „zonă cu concentrare mare a resurselor turistice”¹.

Poziția sa geografică în imediata vecinătate a municipiului Câmpulung Muscel (8 km.) – fostă capitală a Țării Românești și cel mai important centru economic și cultural al Muscelului, a făcut posibilă continuarea dezvoltării comunei Lerești în strânsă legătură de cea a capitalei ținutului muscelan.

Comuna Lerești are o desfășurare longitudinală de la nord la sud, legând zona înaltă montană de cea subcarpatică, fiind străjuită la vest și la est de culmi alpine prelungi.

Localitățile componente ale comunei sunt: *Lerești* (localitatea de reședință), Voinești și Pojorâta.

Teritoriul administrativ al UAT Lerești se învecinează cu patru unități administrativ-teritoriale: ♦ la nord - est - comuna Rucăr; ♦ la sud - est - comuna Valea Mare – Pravăț; ♦ la sud – municipiul Câmpulung Muscel ♦ la vest – comuna Albeștii de Muscel și Bughea de Sus ♦ la nord – vest – comuna Nucșoara. Granița de nord o formează culmea dantelată a Munților Iezer care domină prin altitudine și masivitate colinele subcarpatice – “muscelele “ de la sud.

Teritoriul comunei Lerești a fost locuit din cele mai vechi timpuri, situl arheologic - termele romane și castrul roman din satul Voinești - punctul “Măilătoaia”, ducând istoria comunei până în perioada daco - romană, mai exact în secolul al II-lea d.H.

Satele actualei comune Lerești, au fost atestate documentar în anul 1528 (Voinești) și anul 1605 (Lerești), iar primul document care atestă numele de „Lerești” l-a reprezentat un act emis de domnitorul Mircea cel Bătrân în anul 1414. Este de necontestat faptul că, îndeletnicirea de bază a lereștenilor a fost, secole la rând, păstoritul. Din timpuri străvechi, ciobanii musceleni au practicat

¹ Legea 190 din 2009 /MO nr. 387/09.06.2009 PATN - Secțiunea a VIII-a - zone cu resurse turistice

transhumanța care s-a identificat secole la rând cu principala sursă de existență a locuitorilor comunei Lerești, contribuind astfel la circulația valorilor folclorice, obiceiurilor și tradițiilor strămoșești, la răspândirea elementelor de cultură și civilizație tradițională rurală.

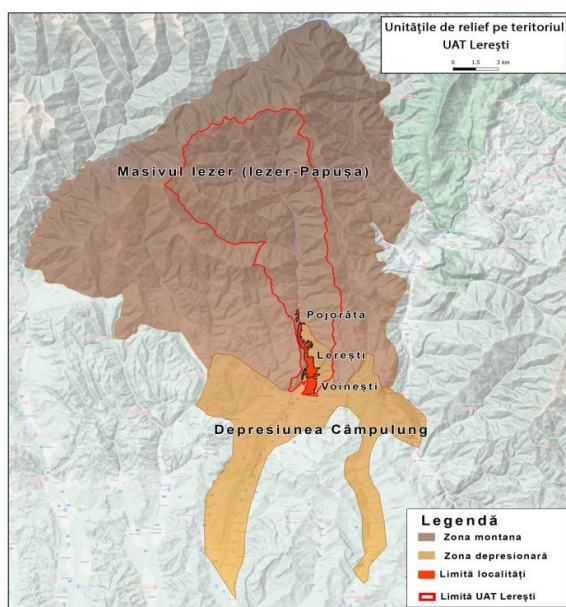
1.2. Cadrul natural

1.2.1. Relieful

Teritoriul administrativ al comunei se desfășoară în cadrul a trei unități morfostructurale distincte respectiv: Munții Iezer în nord, iar în sud Muscelele Argeșului și partea nordică terminală a depresiunii Câmpulung.

Relieful comunei se suprapune sectorului sudic al Masivului Iezer - Păpușa și cuprinde toate treptele altitudinale specifice: de la peste 2.300 m. pe creasta principală la culmile ce trec de 1.800 m. și sunt orientate nord – sud sau est – vest și care separă numeroșii afluenți ai Râului Târgului până în nordul Depresiunii Câmpulung Muscel unde înălțimile coboară la 600 – 700 m. Masivul Iezer este legat de Munții Făgăraș prin șaua Oticului.

Culmile muntoase principale se desfășoară pe două direcții ce corespund axelor majore de cutare a formațiunilor geologice proprii masivelor montane dintre Râul Doamnei și Dâmbovița.

Date prelucrate INCDT

Munții Iezer²

Culmea principală a Munților Iezer, în lungime de peste 40 km, se curbează în jurul izvoarelor Râului Târgului, altitudinea ei medie de peste 2.200 m. fiind întreruptă nu numai de piscuri numeroase de peste 2.300 - 2.400 m., dar și de o curmătură adâncă și largă, numită "Spintecătura Păpușii" care, desparte cele două mari subunități ale masivului în Iezeru Mare și Păpușa. Din creasta principală se desprind culmi masive, prelungi și domoale, uneori ramificate, dând aspectul unor măguri rotunjite spre vârf, asemeni unor contraforturi. Obârșiile văilor ce despart culmile montane ale Munților Iezer sunt cantonate în căldări și uluce glaciare suspendate la peste 2.000 m.

altitudine. Cel mai înalt punct îl reprezintă Vârful Roșu, situat în centrul masivului, având o altitudine de 2.469 m. Relieful culmilor dătează aspectul greii rocilor cristaline metamorfice. Datorită așezării sale mult mai la sud față de linia Carpaților Meridionali, masivul răspândește prin peisajele spectaculoase oferite asupra munților din jur.

² Date și informații preluate din "Munții Iezer", Ion Ionescu Dunăreanu, Colecția "Munții noștri", Ed. Sport – Turism, București, 1984

O serie de subunități de relief care intră în alcătuirea masivului lezer mărginesc nordul, vestul și estul localității Lerești:

✓ **Culmea lezerul Mare**

lezerul Mare se situează în nord-vestul comunei Lerești, dezvoltându-se de la nord la sud sub forma unei creste muntoase care se prelungește până în vârful Cățunu (2.319 m.) fiind delimitat de văile de obârșie ale Râului Târgului, începând cu Valea Cuca și continuând cu Valea Râului Târgului până la contactul cu comuna Lerești.

Culmea lezeru Mare ocupă zona centrală a compartimentului și se dezvoltă pe direcția nord-sud, prezentându-se mai întâi ca o creastă stâncoasă, între Vârful Roșu (2.469 m.) și Capul Cățunului, după care se prelungește, înaltă și bolovănoasă, până în vârful Cățunu. Din ea se desprind, către est, două picioare de munte: Piciorul lezeru Mare, care își are originea în vârful cu același nume și Piciorul Cățunului, cu originea în vârful Cățunu. Căldarea sudică, delimitată de aceste două picioare de munte, adăpostește **lacul glaciar lezer**, situat la altitudinea de 2.130 m. De cealaltă parte a masivului, se mai află 2 lacuri glaciare mai mici - lacurile Boarcăș, situate sub Vârful Roșu.

✓ **Culmea Văcarea**

Culmea Văcarea (2.068 m.) este orientată de la sud la est, delimitată de afluenții Râului Târgului: Bătrâna și Râușor, având câteva prelungiri ce se desprind spre sud-est: Huluba (1.830 m.), Baratu (1.546 m.), Văcarea (2.068 m.), la poalele căreia se află cabana Voina (950 m.), pe malul Râului Târgului.

✓ **Culmea lezeru Mic - Portăreasa**

Culmea lezeru Mic – Portăreasa își are originea în vârful lezeru Mic (2.409 m.), al treilea ca înălțime din întregul masiv; ea se întinde spre sud și sud-est, delimitată de valea Râușorului, la est și nord-est, precum și de valea Brătiei, cu afluenții săi de obârșie, la sud-vest. Culmea lezeru Mic – Portăreasa, una din principalele subunități de relief din Munții lezer, se desfășoară începând din vârful Obârșia (2.314 m.), prin munții: Danciu (2.143 m.), Cernatu (2.067 m.), Portăreasa (1.905 m.), Boldu (1.658 m.), Zănoaga (1.531 m.) și Lalu (1.247 m.), după care se prelungește mult către sud, prin culmea Pojorâta – Măgura, până la contactul cu Depresiunea Câmpulung.

✓ **Culmea Păpău - Șețu**

Culmea Păpău - Șețu se desfășoară, spre sud-vest, începând din vârful Obârșia (2.314 m.), prin munții: Groapele sau Cârligele (2.171 m.), Păpău (2.093 m.) și Șețu (1.720 m.), din care se desprind alte picioare de munte, fie către nord-vest, prin muntele Groapele, fie către sud, spre izvoarele Râușorului, Brătiei, prin munți mai scunzi: Jupâneasa, Duvalmu, Năpârteanu etc.

✓ **Culmea Bătrâna**

Culmea Bătrâna este elementul de relief cel mai impunător prin altitudine și volum, din compartimentul lezeru Mare, întinzându-se din Vârful Roșu (2.469 m.) spre est, până la Spintecătura Păpușii (2.220 m.). Bine delimitată către nord, printr-un abrupt care cade pe circa 100 m. diferență de nivel, până la vârful apelor de pe cursul superior al Dâmboviței, puternic fragmentată de izvoarele de

obârșie ale văilor Boarcășu și Colții lui Andrei (Mari și Mici), culmea Bătrâna reprezintă un versant sudic și sud-estic cu totul diferit, cu masive picioare de munte despărțite de izvoarele de obârșie ale văii Bătrâna și denumite: Iezeru Mare, Piscanu, Plaiul lui Pătru, Frăcea și Tambura.

Pe unele din acestea - Iezeru Mare, Plaiul lui Pătru, trec importante trasee turistice și mari drumuri pastorale de transhumanță.

Versantul nordic al culmii Bătrâna este mult mai interesant și mai atractiv decât cel sudic, amatorii de peisaje montane inedite putând identifica un relief glaciatic bine dezvoltat la obârșia numeroaselor pâraie de munte Boarcășu și Colții lui Andrei, separate prin tot atâtea "grebene" sau muchii stâncoase și puternic înclinate.

✓ **Culmea Păpușa**

Păpușa reprezintă compartimentul de răsărit al Munților Iezer care apare ca un imens trunchi de con a cărui bază s-ar identifica cu cursul superior al râului Dâmbovița și al cărui vârf atinge altitudinea de 2.391 m. Această culme, vizibilă ca atare dinspre toate punctele cardinale, este puternic fragmentată de către afluenții Dâmboviței într-o serie de picioare de munte, unele atingând lungimi de 15-20 km. și prelungindu-se în coborâre lentă până în hotarul unor așezări ca: Lerești, Voinești, Valea Mare, Nămăești, Rucăr, Dragoslavele. De-a lungul acestor picioare de munte există străvechi drumuri de transhumanță pastorală, devenite ulterior trasee turistice deosebit de accesibile.

Referitor la topicul "Păpușa", muntele se numea în vechime "Cuca" (de unde și Valea Cuca, de la poalele piscului principal), denumire a cărei explicație semantică ar putea fi pusă în legătură cu asemănarea acestui pisc cu un trunchi de con - "cucă".

Al doilea sector de relief întâlnit pe teritoriul comunei Lerești este dat de **Muscelele Argeșului**. Muscelele sunt dealuri de natura structurală, cu culmi prelungi care coboară paralel cu stratificația slab ondulată sau ușor aplecată spre sud. Acestea se dispun în șiruri sau masive pe două direcții principale: cele cu direcția est-vest, apar sub forma unor culmi anticlinale fragmentate de ape. Dealurile sunt alungite și fragmentate având altitudini de 600 – 900 m.. Contactul dintre munți și depresiunea submontană Câmpulung se face printr-un abrupt de câțiva metri cu aspect de crustă în proces de eroziune. Analiza detaliată a reliefului a dus la următoarele caracteristici generale:

- Altitudinile cele mai mari sunt legate de contactul dintre munte și zonele învecinate, precum și de măgurile cristaline cu altitudini mai mari de 900 m. în vatra comunei și vârfurile înalte ale culmilor muntoase din nord – vest (2.400 m.)

- Altitudinile cele mai mici se regăsesc la nivelul vetrei depresionare și în lunca Râului Târgului dispusă în terase cu o lărgime de până la 50 m. și care traversează comuna de la nord la sud ajungând la 580 – 620 m. altitudine.

Depresiunea Câmpulung Muscel

Depresiunea Câmpulung Muscel este situată în partea de est a Subcarpaților Getici, la poalele Munților Iezer, pe Râul Târgului. Mărginită la sud de măgura Mățău (1.017 m.), are un aspect tipic de depresiune submontană alungită de la est la vest, paralel cu Munții Făgăraș. Este una dintre cele mai bine individualizate depresiuni din țară, de origine tectono-erozivă prezentând în partea de sud dealuri

înalte subcarpatice acoperite cu pășuni, fânețe și pomi fructiferi numite pe alocuri „muscele”. Versanții văilor care străbat depresiunea sunt afectați de ploi torențiale, de alunecări de teren și de surpări. Depresiunea prezintă cea mai mare altitudine în vârful Mateiaș - 1.243 m.

Elemente de geologie

În constituția geologică a Munților Iezer, rocile cristaline sunt predominante ceea ce are ca rezultat un relief greoi, pe alocuri cu înfățișare de „dom” (culmea Păpușa - 2.391 m.) sau abrupturi cu evidente urme de glaciație cuaternară. În zonele periferice sudice, puțin extinse ale Munților Iezer, mai pot fi întâlnite și alte formațiuni geologice de origine sedimentară precum: conglomeratele de lângă Căndești și Nămăiești sau calcarele fosilifere de la Albești - rezervație naturală ocrotită.

Glaciația cuaternară și-a lăsat amprenta în zonele de altitudine din Munții Iezer, ca și în restul carpaților Meridionali. Urmele unor fenomene glaciare evidente pot fi identificate în căldările (circurile glaciare) de la originea firelor de vale care alcătuiesc obârșia văii Groapelor, de pe versantul nord-vestic al masivului (compartimentul Iezeru Mare), materializate în căldările Curmăturii, Jghebuoasei, Groapelor sau Roșului dar, mai ales, pe versantul nordic al culmii Bătrâna, în numeroasele căldări ale Boarcășului și Colților lui Andrei. Urme mai puțin evidente ale glaciației cuaternare pot fi identificate în jurul vârfului Păpușa (2.391 m.), la obârșia văilor Dracsin, Cascoe, Barbu precum și spre sud-vest, în jurul vârfului Iezeru Mic (2.409 m.), la obârșia Râușorului unde se identifică cele trei căldări de la originea pâraului Iezeru Mic.

Urme glaciare evidente se întâlnesc pe versantul sudic al vârfului Iezeru Mare (2.462 m.) la originea pâraielor Cățunu, Iezeru și Iezeru Mare, unde se desfășoară căldări glaciare vaste, pline de câmpuri de grohotiș, precum și clasicul uluc în formă de ”U” de pe cursul pâraului Iezer, sub treapta unde se adăpostește lacul glaciar Iezer, la 2.130 m. altitudine.

Tot din categoria fenomenelor de modelare a microreliefului, în zonele înalte ale Munților Iezer întâlnim: scochinele - mici depresiuni alungite, situate pe culmile întinse, înalte și aproape plane din zona centrală a masivului și marghilele - mușuroaie mari înierbate, care se întâlnesc pretutindeni în zonele înalte ale masivului (de unde și topicul: muntele Mușuroaiele), fără să fie însă un fenomen specific acestui masiv.

Cele mai vechi roci și anume șisturile cristaline apar și în Depresiunea Câmpulung Muscel peste care se suprapune teritoriul comunei Lerești.

1.2.2. Rețeaua hidrografică

Rețeaua hidrografică de suprafață, este reprezentată prin râuri cu debit permanent, lacuri alpine glaciare și lacuri antropice.

Principalul **curs de apă permanent** de pe teritoriul comunei Lerești este Râul Târgului, care străbate localitate de la nord la sud pe o lungime de 18 km. (37% din total lungime), fiind unul dintre principalii afluenți ai Râului Doamnei. Râul Târgului, prin poziția sa mediană, reprezintă axul geografic al Munților Iezer. Izvorăște de sub Vf. Păpușa (2.391 m.) și are o lungime de 69,7 km. de la izvor (Vf. Păpușa -2.391 m.) până la confluență. Apele lui străbat cele mai înalte vârfuri ale culmilor Pojorâta, Strâmpțu, Dobriașu, Lalu, Calu. În aval de comuna Lerești, Râul Târgului își adună principalii

afluenți, cu direcție de curgere nord-sud care-i sporesc considerabil debitul în decursul anului: Argeșelul, Brătia, Bughea. În amonte de satul Pojorâta, Râul Târgului primește ca afluenți Cuca, Frăcea, Bătrâna precum și Râușorul - cu o lungime de 12 km pe care se află lacul și barajul de acumulare Râușor. Cele două ramuri, Bătrâna în vest și Cuca în est, formează Valea Râului Târgului, în punctul de confluență numit „Între văi”, la 935 m. altitudine. Râul Târgului - râu milenar, a avut un rol hotărâtor în închegarea legăturilor dintre locuitorii comunei și ariile învecinate, contribuind la polarizarea unei vieți active în acest spațiu, determinând înșiruirea de case din care s-au dezvoltat ulterior sate, structura de organizare a comunei fiind impusă până în ziua de azi de prezența acestui curs de apă. În general, râurile care străbat aria comunei Lerești și versanții săi mărginași au caracter transversal față de structura generală a culmilor fiind în concordanță cu panta topografică. Alimentarea cursului principal se face preponderent din precipitații (circa 65-68%) și din torenți alpini, precum: Izvorul Calului, Izvorul Mușuroaielor, Izvorul Rusca și Izvorul Dobriașului. Formarea bazinului hidrografic al Râului Târgului se datorează topirii ghețurilor pe culmile înalte ale Făgărașului și lezerului. Apele repezi au erodat stâncile, săpând în timp mai multe albie care s-au adâncit mult în relief. Apele care izvorăsc din zona alpină sunt limpezi, cu salinitate medie, dovedind că râul s-a format pe cale naturală.

Acest tip de râu se caracterizează prin ape cu debit mic iarna și cu debite mari primăvara și toamna, urmate uneori de apariția viiturilor.

Debitul mare și constant al râurilor care străbat UAT Lerești conferă un potențial hidroenergetic deosebit. Utilizarea acestei energii în scopuri economice este destul de veche, locuitorii de la munte folosind apele repezi pentru plutărit și pentru a transporta lemnul brut la stațiile de prelucrare de la Voinești și Schitu Golești. Apar astfel pivele cu ciocane (instalație rudimentară, acționată cu ajutorul apei și folosită pentru împâslirea (îndesarea) țesăturilor de lână, într-un mediu cald și umed), dârste pentru prelucrarea lânii, sau joagăre pentru tăierea și prelucrarea lemnului.

Lacurile naturale glaciare. Acestea își datorează geneza condițiilor optime ale acumulării și transformării zăpezilor în ghețari la altitudini de peste 1.700 m. cu mii de ani în urmă.

Cel mai important lac glaciari din Munții lezer aflat pe teritoriul comunei Lerești este **lacul lezer** situat la altitudinea de 2.130 m., în cuprinsul căldării glaciare a lezerului, sub vârful lezeru Mare (2.462 m). Denumirea sa vine din limba slavonă – “Jezeru” și semnifică lac adânc sau lac de munte. Lacul are o suprafață de circa 5.000 m² și o adâncime maximă de 4-5 m, izvoare proprii, precum și un emisar - Izvorul lezerului, care străbate valea glaciară tipică a lezerului.

Se mai poate adăuga la zestrea de lacuri naturale de pe teritoriul UAT Lerești, două mici lacuri alpine din căldările înalte ale Boarcășului, pe versantul nordic al culmii lezeru Mare, la 2.150 m. altitudine sub Vârful Roșu, precum și prezența temporară a unor mici lacuri de coamă, de origine pluvio-nivală, printre care lacul Țefeica (1.620 m) din Șaua Țefeica sau cele două lacuri mici ca dimensiune din Șaua Portăreasa, la 1.830 m altitudine.

Lacuri antropice

Lacul de acumulare Râușor este amplasat în aval de confluența pârâului Râușor cu Râul Târgului pe locul care, în trecut, se numea "Mușuroaiele", la 1.710 m. altitudine. Construcția barajului a fost realizată din anrocamente cu nucleu din argilă, înclinat spre amonte. Barajul a fost finalizat în anul 1987 și are drept scop alimentarea cu apă, producerea de energie electrică și apărare împotriva inundațiilor. Stăvilarul este situat la 7,5 km. distanță de comuna Lerești și 14 km. distanță de municipiul Câmpulung. Barajul este unul dintre cele mai mari din țară, având o înălțime de 120 de m. și o lungime

a coronamentului de 380 de metri. Prin ridicarea lui s-a creat lacul de acumulare Râușor care are o suprafață de 190 de hectare și un volum de apă de 60 de milioane de metri cubi. Lacul de acumulare are o lungime de 4,5 km. pe Râul Târgului și 2,8 kilometri pe Râușorul Lereștiului. Suprafața bazinului colector este de 150 de km². Apele lacului acționează turbinele a două importante hidrocentrale, cea de la Lerești Pod (19 MW putere instalată) și Voinești (5,2 MW putere instalată).

1.2.3. Date climatice

Disponerea pe direcția predominantă nord-sud a culoarului depresionar Câmpulung și a culmilor montane, poziția intramontană relativ izolată, adăpostul dat de Masivul Iezer-Păpușa cu orientarea vest-est, creează premisele unor condiții climatice și topoclimatice aparte. Relieful ariilor depresionare și de văi, dispus în altitudine pe mai bine de 800 – 1.000 m., impune o repartitie altitudinală accentuată a valorilor temperaturii și precipitațiilor, de la culoarul longitudinal spre culmile cele mai înalte.

Teritoriul UAT Lerești se încadrează în următoarele sectoare climatice:

- Zona înaltă (peste 1.700 m. altitudine) cu regim foarte abundent de precipitații de multe ori cu caracter torențial, temperaturi scăzute, veri scurte, vânturi puternice predominant din direcția N-V, ceață abundentă și frecventă,

- Zona munților mijlocii (800 – 1.700 m. altitudine), cu o amplitudine a temperaturii medii anuale între 19°C și 22°C, cu temperaturi medii anuale mai mari de 0°C, durata de strălucire a soarelui mai mică de 1.700 ore/an, cu ploi intermitente de lungă durată. În zonele cu climat adăpostit, în partea inferioară a versanților abrupti se dezvoltă efectul de foehn.

Temperatura aerului înregistrează diferențe evidente în interiorul culoarului depresionar, în funcție de altitudinea și gradul de izolare al acestuia. Astfel, temperatura medie variază între 8,2°C la Voinești și 7,4°C la Lerești (la 768 m. altitudine)

În cursul anului, mediile lunare de temperatură devin negative începând cu luna noiembrie și până în martie, luna cea mai rece - ianuarie, caracterizându-se prin medii ce variază de la -3°C în sud, până la -5,6°C în nord, la peste 1.000 m. altitudine.

În luna iulie, temperatura crește până la 21°C - 22°C în medie, rareori depășind 30°C.

În condițiile predominanței calmului atmosferic, datorită caracterului închis al culoarului depresionar apar frecvente inversiuni de temperatură, masele de aer rece cantonându-se în zonele joase, ducând la scăderea temperaturii și la apariția ceții și la înghețuri timpurii sau târzii. Verile sunt relativ calde, primăverile întârziate și reci cu excepția sectorului central și sudic, iar toamnele lungi și călduroase.

La stația meteorologică Lerești-Pod, la 748 m. altitudine, numărul zilelor de iarnă cu temperatura de 0°C este de 41 pe an în restul comunei, numărul acestora fiind sub 40.

Radiația solară crește de la 109,3 kcal/cm în sud la 111,8 kcal/cm la Pojorâta și 113,2 kcal/cm la cabana Voina. Ponderea mare o dețin suprafețele însorite, circa 49% din suprafața comunei.

Primul îngheț apare spre sfârșitul lunii octombrie la peste 1.000 m. altitudine, iar ultimul se înregistrează în luna februarie (la altitudini mari) și la sfârșitul lunii martie în depresiunile intramontane și intracolinare. Înghețurile târzii apar în luna aprilie și în prima jumătate a lunii mai iar cele timpurii se înregistrează frecvent în perioada octombrie – noiembrie. În zonele împădurite primul îngheț apare la

sfârșitul lunii noiembrie, mai devreme la altitudini mari (peste 1.500 m. altitudine) și mai târziu în pădurile de rășinoase decât cele de fag, iar ultimul îngheț se înregistrează în luna februarie și la sfârșitul lunii martie (în depresiuni) în pădurile de fag, acesta producându-se mai devreme decât în pădurile de rășinoase.

Nebulozitatea medie anuală crește odată cu altitudinea, iar numărul zilelor cu cer senin scade odată cu altitudinea.

Umiditatea relativă a aerului are valori peste 60% în tot cursul anului și la toate nivelurile altitudinale, prezentând valori de peste 70% la 600 m. altitudine, 80% la 1.100 m. și cca. 82% la peste 1.800 m. altitudine.

Precipitațiile atmosferice înregistrează valori diferite, importante în determinarea acestora fiind altitudinea, gradul de adăpostire, poziția culmilor montane, convecția termică din orele amiezii. Precipitațiile medii anuale se situează la nivelul de 1.100 mm. în zona montană și 861 mm. în zona de dealuri înalte. În sezonul cald (aprilie – septembrie), precipitațiile sunt abundente (peste 60% din totalul anual) și cresc cu altitudinea respectiv 442 mm. – 632 mm. Valorile totale anuale ale precipitațiilor, la toate nivelurile altitudinale prezintă un maxim în luna iulie (141,8 mm.), minimul înregistrându-se în luna februarie (42,7 mm.)

Primele ninsori de toamnă se produc către sfârșitul lunii septembrie la altitudini peste 1.700 m. în timp ce, în zona premontană prima ninsoare cade către sfârșitul lunii noiembrie. Ultimele ninsori de la sfârșitul sezonului rece se înregistrează spre sfârșitul lunii martie în zonele joase și până la sfârșitul lunii aprilie la altitudini înalte. Numărul de zile cu ninsoare este, în medie de 40 zile (650 m. altitudine) și de 120 zile (la peste 1.800 m altitudine).

Durata stratului de zăpadă este de cca. 70 – 170 zile/an. Acumulările de zăpadă în zonele înalte favorizează producerea avalanșelor cu efecte dezastruoase.

Regimul eolian se caracterizează printr-o circulație intensă a aerului în zonele înalte (peste 1.500 m. altitudine), aria depresionară a Câmpulungului aflându-se cu precădere sub influența ciclonului mediteranean și a anticiclonului azoic, care imprimă o direcție de deplasare a maselor de aer în tot timpul anului între vest și est, în funcție de relieful local. În zonă, predominante sunt “Crivățul” care bate din direcția N-E către S-V, “Vântu Mare” care bate din direcția N-V către S-E și “Australul” care bate din vest. Pe versanții muntoși sudici, vântul se dezvoltă “ în cascadă “ în porțiuni mai joase și mai adăpostite ducând la efectul de foehn care provoacă doborâturi în arboret.

Caracteristic comunei Lerești este “Crivățul”, care generează geruri uscate. Vânturile dinspre vest au o pondere de 11,7% din an, cele din est de 14,9% din an, calmul înregistrându-se în 19,3% din perioada anului și favorizând sedimentarea vântului și a aerului rece în lungul culoarului depresionar, provocând inversiuni de temperatură însoțite de ceață.

Analizând influența climatică în nordul comunei Lerești, observăm că predomină vânturile dinspre nord-est (15,6%) și nord (29,5%), cu o frecvență redusă a calmului atmosferic (sub 10%), ceea ce face ca inversiunile de temperatură să fie foarte rare.

1.2.4. Flora și fauna

Flora și fauna respectă zonalitatea geografică impusă de altitudine. Vegetația se structurează în cinci etaje: etajul pădurilor de foioase între 700 – 1.200 m., etajul pădurilor de molid la altitudini între 1.000 – 1.750 m., zona pajiștilor și de trecere la jneapăn, etajul jneapănului la peste 2.200 m. altitudine și etajul stâncăriilor din preajma vârfurilor și culmilor între 2.200 și 2.300 m.. Între aceste zone se pot întâlni etaje de tranziție, unde se întrepătrund exemplarele caracteristice etajelor învecinate.

Conform Hărții de vegetație a României (1968), vegetația teritoriului studiat cuprinde cinci unități floristice:

❖ Zona pădurilor de foioase

a) Pădurile mixte 700 – 1.200 m. sunt compuse în principal de fag (*Fagus silvatica*) și carpen (*Carpinus betulus*). Se întâlnesc însă și multe exemplare de mesteacăn (*Betula verrucosa*), alun (*Corylus avellana*), mojdrean (*Fraxinus ornus*), deseori grupate compact.

b) Făgetul 800-1.250 m. se amestecă la limita inferioară cu speciile de mai sus și în special cu cărpinetul. La peste 1.100 m. altitudine începe să se unească cu molidișul. Cele mai "înalte" făgete sunt pe versanții nordici la 1.200 m altitudine.

❖ Zona pădurilor de molizi

Molidul (*Picea excelsa*) apare foarte rar în zone compacte sub 1.000 m.

❖ Zona pajiștilor și de trecere la jneapăn

În zona pajiștilor și de contact între molidiș și jnepeniș cresc numeroase specii endemice: bărbușoară (*Barbarea lepușnica*), *Pendicularis baumgartenii*, diferite firuțe (*Poa insolita*, *Poa lepușnica*, *Poa custurae*). Dar cele mai reprezentative și numeroase plante fac parte din genul Hiercium, dezvoltate în zona subalpină: vulturica (*Hieracium borzae*), *Hieracium lubricaule* etc.

În sezonul de primăvara apar brândușele de munte (*Crocus beuffelianus*), degetărușul-pitic (*Soldanella pusilla*), sisineii de munte (*Pulsatilla alba*) etc. În iulie și august pajiștile se înviorează cu ghințura galbenă (*Gentiana lutea*), vârtejul pământului (*Pendicularis verticillata*), gălbinelele de munte (*Doronicum carpaticum*), alternând cu bujorii de munte, coacăzele (*Burckenthalia spiculifolia*), păiușul de munte (*Festuca drymeia*), țapoșica (*Nardus stricta*) etc..

❖ Zona jneapănului (*pinus montana*, subspecia *mughus*)

Începe din zona de pădure și urcă la peste 2.200 m.. În vecinătatea jneapănului cresc scorușul de munte (*Sorbus aucuparia*), salcia pitică (*Salix herbacea*), ienupărul pitic (*Juniperus sibirica*), zâmbrul (*Pinus cembra*), bujorul de munte sau smirdarul (*Rhododendron kotschyi*), aninul de munte (*Alnus vidris*) etc.

❖ Zona stâncăriilor din preajma vârfurilor și culmilor alpine

Stâncăriile sunt omniprezente în Munții Iezer. Ele domină însă relieful mai sus de 2.200 – 2.300 m. Astfel, pe culmile înalte cu zone de stânci compacte sau cu grămezi de lespezi, plantele lemnoase

sunt extrem de rare. Dintre plantele lemnoase se menționează jneapănul, ienupărul pitic și bujorii de munte, iar dintre plantele ierboase omagul (*Aconitum tauricum*) și unele vulturici (*Hieracium alpinum*).

Dintre florile care se lipesc de stâncării se menționează iarba roșioară (*Silene acaulis*), mierluța (*minuartia verna*), mărtișorul (*Geum montanum*), anghinarea oilor (*Hypochoeris uniflora*) iar în grohotișuri crește cerențelul (*Geum reptans*).

În zonele deluroase din culoarul albiei majore și pe terasele joase apar pâlcuri de păduri de alun, soc, anini, despărțite de pajiști secundare, pe care cresc diferite specii de graminee sălbatice.

În concluzie, vegetația comunei Lerești aparține etajului pădurilor de foioase, cel mai extins fiind etajul fagului, urmat de cel al molidului.

Fauna cuprinde elemente caracteristice fiecărui etaj de vegetație.

Zona forestieră prezintă o mare bogăție în ceea ce privește speciile de mamifere, dintre care se enumeră următoarele: ursul brun (*Ursus arctos*), râsul (*Lynx lynx*), lupul (*Canis lupus*), mistrețul (*Sus scrofa*), cerbul (*Cervus elaphus*), căprioara (*Capreolus capreolus*), nevăstuica (*Mustela nivalis*), jderul de copac (*Martes martes*), pisica sălbatică (*Felis silvestris*), bursucul (*Meles meles*), veverița (*Sciurus vulgaris*), vulpea (*Vulpes vulpes*). Reptilele cel mai des întâlnite sunt: năpârca (*Anguis colchica*), șarpele de alun (*Coronella austriaca*), șarpele lui Esculap (*Zamenis longissimus*) și vipera comună (*Vipera berus*).

Dintre speciile de păsări caracteristice se evidențiază: cocoșul de munte (*Tetrao urogallus*), ierunca (*Bonasa bonasia*), ciocănitorea neagră (*Dryocopus martius*), forfecuța (*Loxia curvirostra*), mugurarul (*Pyrrhula pyrrhula*), alunarul (*Nucifraga caryocatactes*), ciocănitorea cu trei degete (*Picoides tridactylus*), huhurezul mare (*Strix uralensis*), acvila țipătoare mică (*Clanga pomarina*), uliul păsărar (*Accipiter nisus*), șorecarul comun (*Buteo buteo*) etc. Lepidopterele sunt reprezentate de croitorul alpin (*Rosalia alpine*), fluturele negricios alb-dințat (*Erebia ligea*), mantia împăratului (*Argynnis paphia*), fluturele amiral (*Vanessa atalanta*), fluturele Apollo (*Parnassius Mnemosyne*), croitorul verde de munte (*Lepturobosca virens*) etc.

În zona pajiștilor, mamiferele cele mai reprezentative, sunt capra neagră carpatină (*Rupicapra rupicapra*) și marmota (*Marmota marmota*). Arealul se remarcă prin prezența lepidopterelor, dintre care amintim: fluturele negricios carpatin (*Erebia sudetica*), fluturele alb carpatin (*Pieris bryoniae carpathensis*) - endemic pentru Carpații Românești,

În zona stâncoasă și a grohotișurilor mamiferele sunt reprezentate, alături de capra neagră (*Rupicapra rupicapra*), de speciile de rozătoare mici. Dintre speciile de reptile cel mai des întâlnite sunt șopârla de munte (*Zootoca vivipara*) și vipera comună (*Vipera berus*). Speciile de păsări prezente specifice zonei sunt: fluturașul de stâncă (*Tichodroma muraria*), codroșul de munte (*Phoenicurus ochruros*), brumărița de stâncă (*Prunella collaris*), pietrarul sur (*Oenanthe oenanthe*), mierla de piatră (*Monticola saxatilis*) și corbul (*Corvus corax*), lăstunul de stâncă (*Ptyonoprogne rupestris*).

Zona cursurilor de apă montane adăpostește mai multe specii de amfibieni: izvorașul cu burtă galbenă (*Bombina variegata*), broasca roșie de munte (*Rana temporaria*), broasca râioasă brună (*Bufo bufo*), salamandra (*Salamandra salamandra*), tritonul de munte (*Ichthyosaura alpestris*).

Apele curgătoare reprezintă habitatul pentru câteva specii de pești adaptate acestor condiții de altitudine, cum ar fi păstrăvul indigen (*Salmo trutta fario*), păstrăvul curcubeu (*Salmo gairdneri*), zglăvoaca (*Cottus gobio*), lipanul (*Thymallus thymallus*) etc.

Râul Târgului este unul dintre principalele fonduri de pescuit. În afară de acest râu și afluenții săi, în lacurile glaciare se întâlnesc păstrăvi indigeni (*Salmo trutta fario*), păstrăvi curcubeu (*Salmo gairdeneri*) și lipani (*Thymallus thymallus*).

1.2.5 Natura protejată

În România, ariile naturale protejate sunt clasificate astfel:

1. Arii Naturale Protejate de Importanță Internațională:
 - Situri ale Patrimoniului Universal (ROWHS),
 - Zone umede de importanță internațională (Situri RAMSAR),
 - Rezervații ale biosferei (ROMAB).
2. Arii Naturale Protejate de Importanță comunitară:
 - Situri de Importanță Comunitară (ROSCI),
 - Arii de Protecție Specială Avifaunistică (ROSPA).
3. Arii Naturale Protejate de Interes Național (RONPA):
 - Parcuri Naționale,
 - Parcuri Naturale,
 - Rezervații științifice,
 - Monumente ale naturii și rezervații naturale.

Pe teritoriul UAT Lerești sunt uremătoarele arii naturale protejate:

ROSCI0381 Râul Târgului - Argeșel - Râușor³

Situl de importanță comunitară ROSCI0381 Râul Târgului – Argeșel – Râușor, s-a înființat prin Ordinul Ministrului Mediului și Pădurilor nr. 2387 din 29 septembrie 2011, privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a Rețelei Ecologice Europene Natura 2000.

Situl se întinde pe o suprafață totală de 13.213 ha. din care pe teritoriul UAT Lerești 6.367,61 ha. ceea ce reprezintă 44,90 % din suprafața totală a UAT Lerești. Este localizat în partea nordică a județului Argeș, în zona montană și premontană a Munților Iezer. Unitățile morfologice de relief sunt: versanții, văile, platourile și luncile. Versanții reprezintă unitatea morfologică dominantă, cu inclinare medie până la puternică, altitudinea sitului variind de la cca. 800 m. la peste 2.000 m. în lezerul Mic - Muchea Văcarea. Substratul geologic este constituit din roci cristaline intens metamorfozate în Munții Iezer și din calcare și conglomerate calcaroase în culoarul văii Dâmbovița. Rețeaua hidrografică este foarte bogată, cu curgere de la nord spre sud, fiind constituită din Râul Târgului cu afluentul său Râușor, Argeșelul, Râușorul și Dâmbovița. Climatul este temperat - continental, specific etajului montan, influențat de etajarea altitudinală a sitului, de orientarea și

³Date și informații preluate și prelucrate de pe <http://ananp.gov.ro>

înclinarea versanților, ceea ce duce la etajarea climatică a teritoriului și la apariția unei diversități de topoclimate.

Principalele clase de habitate identificate în cadrul sitului, sunt pădurile (80%), apele curgătoare și stătătoare (1,6%), pajiști alpine și subalpine (5%), pajiști seminaturale umede (4,6%), tufărișuri alpine și subalpine (5,2%), stâncării (0,2%), alte terenuri (3,4%), construcții industriale (0,1%).

Situl Râul Târgului – Argeșel - Râușor este important pentru biodiversitate din următoarele motive:

- habitatele forestiere; vegetația sitului este influențată de dezvoltarea altitudinală a a climei și a solurilor, fiind specifică următoarelor etaje:
 - etajul alpin (la altitudini de peste 1.900 m., în golul alpin lezer, la obârșia pârâului Râușor);
 - etajul subalpin (la altitudini cuprinse între 1.700 m. și 2.000 m., la obârșia pârâului Râușor);
 - etajul boreal al molidișurilor (la altitudini de peste 1.300 și până la cca. 1.700-1.800 m.);
 - etajul nemoral al pădurilor de amestec de fag cu rășinoase și a făgetelor.
- speciile de carnivore mari - urs, lup, râs etc.
- culoar ecologic pentru carnivore, care asigură conectivitatea Masivului Făgăraș - Munții lezer cu Masivele Piatra Craiului și Bucegi,
- specii de amfibieni și de nevertebrate. Situl are o deosebită importanță și datorită amfibienilor care îl populează: buhaiul de baltă cu burtă galbenă (Bombina variegata) și tritonul carpatin (Triturus montandoni) acesta din urmă având populații bogate în unele puncte ale sitului.

ROSCI0122 Munții Făgăraș⁴

Situl Natura 2000 - ROSCI0122 Munții Făgăraș, în suprafață totală de 198.620,5 ha, reprezintă unul dintre cele mai mari situri de importanță comunitară la nivel național, fiind situat în zona centrală a țării, în raza administrativă a județelor Sibiu, Brașov, Vâlcea și Argeș. În județul Argeș cuprinde următoarele UAT-uri: Albeștii de Muscel, Arefu, Berevoești, Brăduleț, Lerești, Nucșoara, Rucăr, Sălătrucu, Valea Mare Pravăț. Din suprafața totală, pe teritoriul UAT Lerești, situl deține 5.345,2 ha, ceea ce reprezintă 37.70% din total suprafață UAT Lerești.

ROSCI0122 Munții Făgăraș include cel mai înalt și mai sălbatic sector al Carpaților Românești, cu una dintre cele mai mari extensii ale reliefului glaciatic și periglaciatic, cu unități peisagistice unice, cu condiții ecologice specifice ca urmare a diversității geologice, pedologice și climatice reflectate în biodiversitatea foarte ridicată a acestei zone. Cuprinde fragmente reprezentative de păduri naturale virgine care astăzi practic sunt dispărute în Europa și are o diversitate biologică terestră deosebită, constituind o avuție națională inestimabilă.

Situl include habitate naturale ce găzduiesc specii de plante și animale sălbatice periclitare, vulnerabile, endemice și rare, specii de plante și animale sălbatice aflate sub regim special de protecție, precum și specii cu o valoare științifică și ecologică deosebită.

Situl Munții Făgăraș se află în zona biogeografică alpină, forma de relief predominantă fiind muntele. Habitatele sunt foarte variate, începând cu cele de luncă (anișuri,

⁴Date și informații preluate de pe <http://anap.gov.ro>

sălcete bătrâne cu suprafețe în mare parte continue și compacte), fânețe, tufărișuri, ecosistem e forestiere, alpine și subalpine.

ROSCIO122 Munții Făgăraș a fost înființat în februarie 2009 și desemnat în vederea conservării a 33 de habitate naturale dintre care 5 prioritare, precum și a unui număr de 33 de specii de plante și animale de interes comunitar. Ponderea suprafeței cumulate estimate a acestor habitate reprezintă 88,8% din suprafața totală a sitului. Cuprinde 326 de specii de floră și faună importante din punct de vedere protectiv sau conservativ dintre care 12 specii de mamifere, 86 de păsări, 4 de amfibieni, 7 de reptile, 4 de pești, 13 de nevertebrate și 201 de plante.

ROSCIO122 Munții Făgăraș include, de asemenea în perimetrul său 21 arii naturale protejate de interes național: Avenul Piciorul Boului, Golul Alpin Valea Rea – Zârna, Golul Alpin Moldoveanu – Capra, Golul Alpin între Podragu – Suru, Lacul Buda, Lacul Hârtop I, Lacul Hârtop II, Lacul Jgheburoasa, Lacul Mănăstirii, Lacul Iezer, Munții Făgăraș, Lacul Scărișoara Galbenă, Parcul Național Pietra Craiului, Peștera de la Piscul Negru, Valea Bâlii și se suprapune parțial, în sectorul nordic cu alte trei situri Natura 2000: ROSPA0098 Piemontul Făgăraș, ROSCIO352 Perșani și ROSCIO112 Mlaca Tătarilor.

1.3 Accesibilitate

Accesul în localitatea Lerești se realizează astfel:

➤ **rutier**, dinspre centre urbane reprezentative, prin intermediul unor drumuri de importanță națională sau județeană:

- **DN73 (E574):** Pitești – Câmpulung - Lerești;
- **DJ734**– Voinești (DN73/E574) – Voina.

Distanța față de București, capitala țării, este de 177 km., pe ruta București – Pitești – Câmpulung – Lerești, iar distanța⁵ față de reședința de județ - municipiul Pitești este de 61 km.

Poziționarea față de alte centre urbane: •Brașov- 89 km.; •Râmnicu Vâlcea - 93 km.; • Sibiu - 174 km. •Târgoviște - 69 km.; •Ploiești -118 km..

➤ **feroviar**. Comuna Lerești nu dispune de gară proprie, cea mai apropiată gară fiind la o distanță de 8 km., în orașul Câmpulung Muscel, pe magistrala feroviară secundară 905 Golești – **Câmpulung** (8 km.).

De la stația de cale ferată⁶, legătura cu localitățile Lerești, Voinești și Pojorâta se face pe cale rutieră, existând curse auto cu program stabilit 7 zile /săptămână din Autogara Tabaci din Câmpulung. Din autogară pleacă linii de transport private asigurate de către Grup Atyc SRL Târgoviște (15 curse regulate/zi până în satul Pojorâta).

➤ **aerian**: cele mai apropiate aeroporturi care pot deservi localitatea Lerești sunt: Aeroportul Internațional Henri Coandă (Otopeni) situat la 148 km. distanță, Aeroportul Internațional Sibiu la 184 km. distanță și Aeroportul Internațional Brașov- Ghimbav la 87 km. distanță.

⁵ www.distanțe.ro

⁶ Programul județean de transport rutier de persoane prin servicii regulate pt. perioada ian.2014-iunie.2019 – Modificat prin HCL Nr. 144/21.08.2013, Consiliul Județean Argeș

Aeroporturile operează curse interne și internaționale.

Drumuri principale care tranzitează județul Argeș:

DN65A – Roșiori de Vede – DN65(E574) în dreptul localității Podul Broșteni,
DN65 – Craiova – Slatina – Pitești,
DN67B – DN67 în dreptul localității Scoarța – Drăgășani – Pitești,
E81 – Constanța – București – Pitești – Sibiu – Cluj – Halmeu – Ucraina,
DN7 – București – Pitești – Deva – Nădlac,
DN73C – Râmnicu Vâlcea – Curtea de Argeș – Câmpulung (DN73),
DN7C (Transfăgărășan) – Pitești – Curtea de Argeș – DN1 în dreptul localității Cârța,
E574 – Craiova – Pitești – Câmpulung – **Voinești** - Brașov – Bacău,
DN73 – Brașov – Bran – **Voinești** – Câmpulung – Pitești,
DN73D – Fântâna (DN72A) – Argeșelu (DN73).

Drumuri care tranzitează localitatea Lerești:

E574 – Craiova – Pitești – Câmpulung – **Voinești** - Brașov – Bacău,
DN73 – Brașov – Bran – **Voinești** – Câmpulung – Pitești,
DJ734 – **Voinești** (DN73/E574) – Voina,
DC18A – **Voinești** – Lerești,
DC18 – **Voinești** DN73 – DJ734,
DC18B – **Voinești** – Culmea Munților Iezer (Stâna Strâmtu).

1.4 Rețeaua de utilități tehnico- edilitare

1.4.1 Infrastructura rutieră

Rețeaua locală de transport este alcătuită din drumuri de diferite categorii. Apartenența teritoriului administrative al comunei Lerești la domeniul montan face ca densitatea acesteia să fie mai redusă și concentrată în partea de sud a UAT-ului.

Infrastructura rutieră a comunei este alcătuită din 56 de drumuri publice cu o lungime totală de 67,48 km, distribuită după cum urmează:

- *drumuri județene* – DJ 734 în lungime totală de 19,5km.,
- *drumuri comunale* – 55 de drumuri în lungime totală de 47,98 km. din care 19,92 km. drumuri modernizate, 27,02 km. drumuri pietruite și 1,04 km drumuri de pământ.

La realizarea circulației turistice în zonă se pot adăuga și *drumurile forestiere*. Acestea sunt în număr de 13, cu o lungime totală de 33,5 km.

Structura rețelei rutiere existente la nivelul UAT Lerești asigură accesul în toate localitățile componente cât și legătura cu comunele învecinate.

1.4.2 Echiparea tehnico - edilitară^{7,8}

▪ **Alimentarea cu apă în sistem centralizat** – deservește aproximativ 98% din populația comunei Lerești.

Sistemul de alimentare cu apă al comunei este administrat de operatorul zonal S.C. EDILULCGA S.A. care, asigură alimentarea cu apă a orașului Câmpulung Muscel și a comunelor limitrofe (Lerești, Schitu Golești, Valea Mare Pravăț, Bughea de Sus, Bughea de Jos).

Pe teritoriul UAT Lerești există următoarele surse de alimentare cu apă:

Surse subterane:

- Captarea Măgura – Lerești (sursă de rezervă), constituită din 7 foraje de mică adâncime. În prezent captarea este în conservare, forajele fiind neechipate cu pompe. Aducțiunea apei se realizează la rezervorul Grui printr-o conductă în lungime de 5 km. utilizată ca rețea de distribuție,

- Captarea Lerești – Pojorâta, constituită din 4 foraje de mică adâncime. Unul din foraje asigură necesarul de apă pentru satul Pojorâta. Celelalte foraje sunt în conservare. Aducțiunea apei se realizează la rezervorul Măgura printr-o conductă în lungime de 3 km,

- Captarea Lerești – Măgura Nouă, constituită din 3 foraje, asigură necesarul de apă pentru satele Lerești și Voinești prin intermediul rețelei noi de distribuție. Aducțiunea apei se realizează la rezervorul Lerești printr-o conductă în lungime de 1,72 km.

Surse de suprafață:

- Captarea Voinești, asigură prelevarea apei brute din polderul Lerești,

- Captare polder Pojorâta, care este o captare de rezervă pentru situații de avarie la polderul Lerești.

Facilități de tratare a apei:

- Stația de tratare a apei Calea Pietroasă amplasată în partea de nord est a municipiului Câmpulung, formată din 2 fire paralele de tuburi cu lungimea de 4,2 km. pe fiecare fir,

- Stația de clorinare Pojorâta care asigură clorinarea apei în satul Pojorâta,

- Stația de clorinare Lerești -Măgura Nouă care asigură clorinarea apei în satele Lerești și Voinești.

Înmagazinarea apei se realizează în rezervoarele de la Pojorâta cu un volum de 50 mc. (în conservare), alimentat gravitațional și în rezervorul Lerești cu un volum de 500 mc. din care este alimentată gravitațional la rețeaua de distribuție care deservește satele Lerești și Voinești.

Lungimea totală a rețelei de distribuție a apei potabile pe teritoriul UAT Lerești este de 29 km.

Calitatea apei potabile respectă standardele, fiind prelevate periodic probe (3 luni) pentru stabilirea calității apei atât la sursă cât și de pe rețeaua de distribuție.

Pensiunile din zona turistică Voina și colonia punct Râușor beneficiază de surse de alimentare cu apă proprii cât și rezervoare proprii pentru înmagazinarea apei.

⁷Plan Urbanistic General al UAT Lerești, revizuire 2020

⁸Studiu privind infrastructura tehnico edilitară, 2018, date preluate de la Consiliul Local Lerești

▪ **Canalizarea**

UAT Lerești dispune de sistem centralizat de canalizare în lungime totală de 27 km. ceea ce reprezintă un procent de acoperire de aproximativ 95%. În gospodăriile neracordate la conductă, apele uzate sunt colectate în fose septice vidanjabile sau în microstații de epurare.

Rețeaua de canalizare are funcționare în sistem gravitațional și prin pompare (9 stații de pompare) pentru trei zone Valea lui Pătru, Marinești și Țarină. Rețeaua se prezintă ca un sistem arborescent cu axul longitudinal pe strada principală a comunei cu ramuri adiacente pe străzile laterale. Toate se unesc în partea sudică a comunei, la stația de pompare centrală a apelor uzate de unde apele sunt refulate în canalizarea menajeră a municipiului Câmpulung. Canalizarea menajeră este executată din tuburi PVC, SN4, Dn 250 mm..

Se menționează faptul că, autoritățile locale din comuna Lerești au depus două proiecte de investiții unul în cadrul Planului de Redresare și Reziliență - „Extindere rețea de canalizare menajeră în comuna Lerești, județul Argeș” și, al doilea, în cadrul Programului Național de Investiții „ANGHEL SALIGNY” – „Extindere apă potabilă și canalizare menajeră, sat Lerești – Pojorâta, comuna Lerești, județul Argeș”.

▪ **Alimentarea cu energie electrică**

Alimentarea cu energie electrică a localității se face din sistemul energetic național, prin intermediul celor 12 stații de transformare, alimentate prin linii electrice aeriene de 20 kV.

Comuna Lerești beneficiază de iluminat public în proporție de 100%, toate localitățile componente fiind racordate la rețea. Rețeaua de alimentare are o lungime totală de 20,63 km. din care satul Voinești 7,61 km. iar Lerești – Pojorâta 13,02 km.

Rețeaua electrică de iluminat public este prezentă de-a lungul tuturor străzilor comunei și este realizată pe stâlpi comuni cu rețeaua electrică de distribuție publică, fiind alimentată prin intermediul posturilor de transformare existente.

UAT Lerești a încheiat contract de prestări servicii cu S.C. Light System SRL pentru activitățile de întreținere, reparații și înlocuire corpuri de iluminat existente și pentru modernizarea punctelor de aprindere.

▪ **Telecomunicații**

Comuna Lerești dispune de rețea de telefonie mobilă (furnizori Orange, Vodafone și Digi Mobil), Cablu TV și internet care deservește toate localitățile componente în proporție de 100%. Rețeaua de fibră optică este prezentă în toate localitățile componente.

Teritoriul administrativ al comunei are acoperire aproape integrală pentru telefonie mobilă mai puțin zona turistică Voina.

Serviciile de telefonie fixă sunt asigurate de S.C. Telekom S.A. Cablurile de telefonie fixă sunt montate pe stâlpii de distribuție a energiei electrice sau subteran.

Serviciile poștale sunt asigurate de singura agenție din localitatea Lerești.

- **Rețeaua de gaze naturale**

Pe teritoriul comunei Lerești sistemul de distribuție a gazelor naturale are un procent de acoperire de 95% - satele Lerești și Voinești. Rețeaua de distribuție este în lungime de cca. 30 km. În satul Pojorâta nu există sistem de distribuție a gazelor naturale.

- **Alimentarea cu energie termică**

În comună, în zonele neracordate la sistemul de distribuție a gazelor naturale, încălzirea locuințelor cât și a obiectivelor socio- culturale se realizează cu sobe de teracotă sau centrale termice care utilizează combustibilul solid (material lemnos).

- **Gestionarea deșeurilor**

Consiliul local al comunei Lerești, împreună cu cel al municipiului Câmpulung și Consiliul județean Argeș sunt asociate în vederea derulării proiectului ISPA "Managementul integrat al deșeurilor solide în județul Argeș".

În cadrul UAT Lerești salubritatea se realizează de către operatorul de salubritate S.C Financiar SRL, în baza unui contract de prestări servicii care prevede organizarea activității de colectare separată și transport separat în vederea depozitării deșeurilor solide de pe teritoriul comunei. În acest scop au fost amplasate pe teritoriul comunei containere pentru colectare selectivă și, au fost amenajate 4 platforme pentru depozitarea temporară a deșeurilor.

Deșeurile menajere solide se colectează de la gospodăria săptămânal, cele din plastic de 2 ori pe lună, cele din sticlă și textile o dată la 3 luni. Sortarea și colectarea se realizează individual din gospodărie în gospodărie. Deșeurile sunt depozitate la stația de transfer Câmpulung și la Groapa menajeră de la Albota.

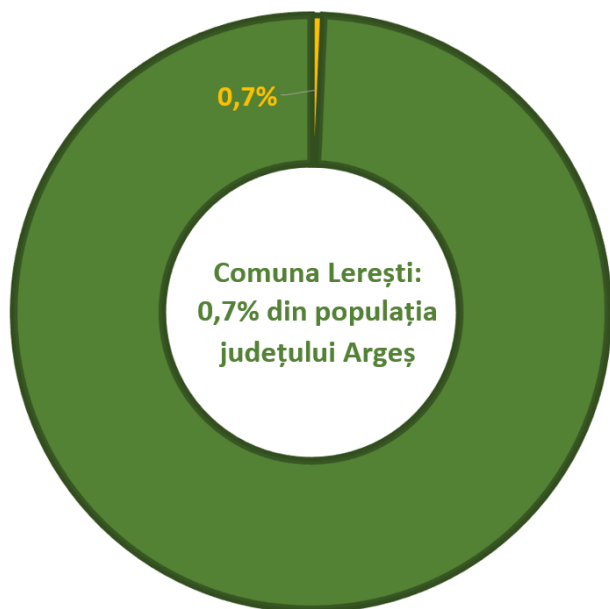
1.5 Demografie și cadrul socio-economic al localității

Cadrul socio-economic

Acest sub-capitol va analiza și prezenta evoluția pe ultimii 5 ani a principalelor fenomene sociale și economice din comuna Lerești, exprimate prin dinamica populației (demografia), ocuparea forței de muncă și activitatea agenților economici, utilizând indicatori reprezentativi regăsiți în bazele de date ale principalului producător național de date statistice oficiale, respectiv Institutul Național de Statistică.

Populația

Cunoașterea datelor și informațiilor referitoare la nivelul și dinamica populației prezintă o importanță deosebită deoarece, intensitatea proceselor socio-economice depinde de dimensiunea/mărimea populației. Cele mai recente date care ne permit să prezentăm caracteristicile demografice ale comunei Lerești se regăsesc la Institutul Național de Statistică pentru luna iulie a anului 2024, atunci când, **totalul populației** cu domiciliul⁹ în această localitate a fost de 4.190 locuitori,

din care 2.211 erau locuitori de sex feminin și 1.979 erau locuitori de sex masculin. La aceeași dată (iulie 2024), populația comunei Lerești a reprezentat 0,7% din totalul populației județului Argeș (608.579 locuitori) și 1,3% din totalul populației rurale (314.109 locuitori) a acestui județ (Lerești s-a situat pe poziția 24 din cele 95 de comune ale județului aparținător).

Ponderea populației din comuna Lerești raportată la populația județului Argeș – anul 2024.

Sursa: grafica autorilor, cu informații din baza de date TEMPO (Institutul Național de Statistică).

În ceea ce privește **evoluția demografică** (exemplificată în tabelul de mai jos), populația cu domiciliul în comuna Lerești a fost în scădere în fiecare din ultimii 5 ani analizați (2020 - 2024). Per total, în perioada menționată, numărul de locuitori ai acestei comune s-a redus de la 4.410 persoane în anul 2020 la 4.190 persoane în anul 2024 (ceea ce reprezintă o scădere de 5%).

Evoluția populației din comuna Lerești în perioada 2020 – 2024

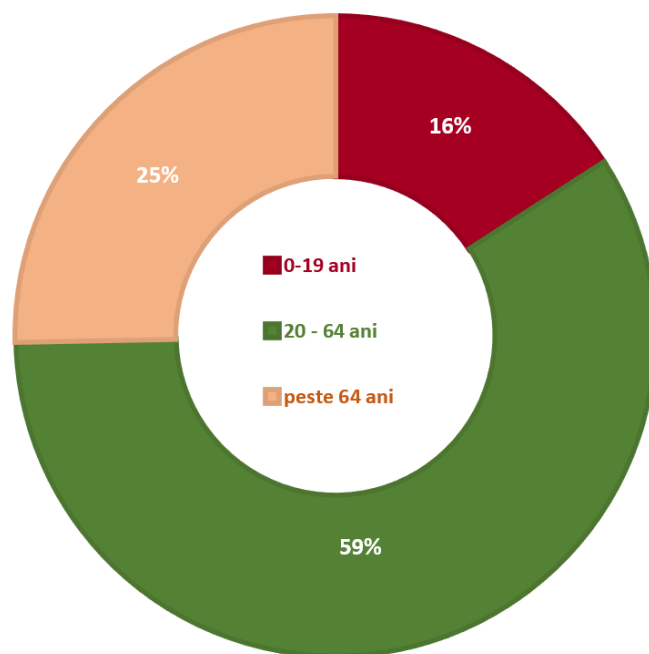
Anul	2020	2021	2022	2023	2024
Nr. locuitori	4.410	4.337	4.265	4.233	4.190

Sursa: baza de date TEMPO a Institutului Național de Statistică

Tendința descendentă a numărului de locuitori din comuna Lerești se corelează cu cea înregistrată și la nivelul județului Argeș, pentru care datele Institutului Național de Statistică au indicat tot o descreștere a populației (-3,5%) în același interval analizat (2020 - 2024).

⁹ Potrivit Institutului Național de Statistică, "**populația după domiciliu**" a anului de referință reprezintă numărul persoanelor cu cetățenie română și domiciliu pe teritoriul României, delimitat după criteriile administrativ-teritoriale (domiciliul este adresa la care persoana respectivă declară că are locuința principală, trecută în actul de identitate - CI, BI). În stabilirea valorii acestui indicator nu se ține cont de reședința obișnuită, de perioada și/sau motivul absenței de la domiciliu.

În anul 2024, **categoriile de vârstă ale populației** din comuna Lerești nu erau distribuite uniform, existând dezechilibre în structura acestora. Structura pe vârste a persoanelor cu domiciliul în comuna Lerești poartă amprenta caracteristică a unui proces de îmbătrânire a populației. Cea mai mare pondere din totalul populației comunei a fost deținută de grupa de vârstă 20 - 64 de ani, care reprezintă categoria majoritară (59% din total). Celelalte categorii de vârstă dețin ponderi mai mici din total, respectiv de 25% (grupa locuitorilor de peste 64 de ani) și 16% (intervalul de vârstă 0 - 19 ani); procentul populației tinere este mai mic decât cel al vârstnicilor, ceea ce confirmă procesul de îmbătrânire demografică.

Distribuția populației din comuna Lerești, pe categorii de vârstă – anul 2024

Sursa: grafica autorilor, cu informații din baza de date TEMPO (Institutul Național de Statistică)

Tot în ceea ce privește **structurarea pe categorii de vârstă** a populației din comuna Lerești, evoluția locuitorilor în ultimii 5 ani (prezentată în tabelul de mai jos) a relevat scăderi numerice în cazul grupelor de vârstă 0 – 19 ani și 20 - 64 ani, în perioada 2020 – 2024. Totuși, ambele categorii de vârstă au înregistrat și o ușoară creștere față de anul anterior, respectiv în anul 2022 (grupa de vârstă 0 – 19 ani) și în anul 2023 (grupa de vârstă 20 - 64 ani). Populația senioară (peste 64 de ani) a consemnat oscilații în intervalul analizat, înregistrându-se atât perioade de scăderi (în anii 2021 și 2023), cât și perioade de creșteri numerice (în anii 2022 și 2024).

Din perspectiva **structurării pe sexe** a locuitorilor din comuna Lerești, în anul 2024 populația rezidentă feminină a fost superioară numeric față de cea masculină; populația de sex feminin a totalizat 2.211 persoane (52,8%), față de populația de sex masculin (1.979 persoane, respectiv 47,2%). Această predominare a persoanelor de sex feminin asupra celor de sex masculin s-a putut observa și de-a lungul întregului interval analizat (2020 – 2024).

**Populația comunei Lerești, pe grupe de vârstă și sexe,
în perioada 2020 – 2024**

Nr. crt.	Grupa de vârstă	Sexul	2020	2021	2022	2023	2024
1.	Total, din care:	Masculin	2.108	2.058	2.012	2.006	1.979
		Feminin	2.302	2.279	2.253	2.227	2.211
		Total	4.410	4.337	4.265	4.233	4.190
2.	0 – 19 ani	Masculin	364	361	360	354	344
		Feminin	338	335	340	328	322
		Total	702	696	700	682	666
3.	20 – 64 ani	Masculin	1.279	1.248	1.222	1.232	1.223
		Feminin	1.297	1.286	1.267	1.262	1.240
		Total	2.576	2.534	2.489	2.494	2.463
4.	peste 64 ani	Masculin	465	449	430	420	412
		Feminin	667	658	646	637	649
		Total	1.132	1.107	1.076	1.057	1.061

Sursa: baza de date TEMPO (Institutul Național de Statistică) și calcule proprii

Cu privire la **sporul natural** al populației din comuna Lerești, se poate observa din datele prezentate în tabelul de mai jos faptul că, acesta a avut o valoare negativă în toți anii din perioada 2020 – 2024, deoarece s-au înregistrat mai multe decese decât nașteri, decalaj care s-a amplificat cel mai mult în primii ani din pandemia de Covid-19 (respectiv în 2020 și 2021, atunci când s-au consemnat și cele mai multe persoane decedate). Sporul natural negativ s-a mai ameliorat din anul 2022, dar a rămas totuși, la valori ridicate de-a lungul perioadei analizate. Singurul an în care numărul de nașteri a crescut a fost anul pandemic 2021.

**Sporul natural al populației din comuna Lerești,
în perioada 2020 – 2024**

	2020	2021	2022	2023	2024
Născuți vii	27	30	26	23	22
Decedați	92	112	90	79	62
Sporul natural	-65	-82	-64	-56	-40

Sursa: baza de date TEMPO a Institutului Național de Statistică și calcule proprii

Fenomenul **migrației** (determinat de schimbarea domiciliului persoanelor din comuna Lerești) poate fi analizat tot cu ajutorul informațiilor regăsite la Institutul Național de Statistică, prezentate în tabelul de mai jos. Astfel, în ceea ce privește **schimbările de domiciliu**, în aproape toți anii din perioada 2020 - 2024 diferența dintre numărul de plecări din localitate și numărul de stabiliri cu domiciliul a fost una negativă, cu excepția anului 2022 (când în comuna Lerești s-au stabilit cu 4 persoane mai mult decât cele care au plecat). Așadar, scăderea numărului de locuitori din comuna Lerești își are explicația parțial și în fenomenul migrației, care s-a manifestat pe teritoriul acesteia în ultimii 5 ani analizați

(alături de sporul natural negativ). Menționăm tendința de scădere a numărului de plecări din Lerești în intervalul 2020 - 2024, deoarece 33 de persoane au plecat din această comună în anul 2024, față de 51 de persoane în anul 2020, însă acest aspect nu fost suficient pentru a compensa numărul total al plecărilor din localitate. Totodată, se observă și faptul că, mai puține persoane au decis să își stabilească reședința în comuna Lerești la sfârșitul intervalului analizat (2024), față de acum 5 ani (2020).

**Mișcarea migratorie a populației din comuna Lerești,
în perioada 2020 – 2024**

	2020	2021	2022	2023	2024
Stabiliri de reședință ¹⁰	38	25	33	20	21
Plecări din localitate ¹¹	51	46	29	41	33
Sold	-13	-21	+4	-21	-12

Sursa: baza de date TEMPO a Institutului Național de Statistică și calcule proprii

Referitor la **diviziunea etnică** a populației din Lerești, potrivit ultimului recensământ din anul 2021, în proporție de 88,5% locuitorii comunei erau români, 6,5% erau persoane de etnie romă și 0,1% aveau altă etnie; pentru un procent de 4,9% din populația comunei apartenența etnică nu este cunoscută.

La același recensământ din anul 2021, cu privire la **apartenența religioasă**, 89,2% dintre locuitorii comunei Lerești se declaraseră ortodocși, 2,6% creștini după evanghelie, 0,8% evanghelici, 0,4% penticostali, 0,3% bapțiști, 0,2% atei, 0,1% romano-catolici, 0,1% fără religie, iar pentru un procent de 6,3% din populația comunei apartenența religioasă nu este cunoscută.

Forța de muncă ocupată poate fi analizată prin prisma indicatorului "**număr mediu de salariați**"¹² care, în cazul comunei Lerești, a înregistrat o evoluție oscilantă în perioada 2019 – 2023 (cel mai recent interval pentru care există date disponibile la Institutul Național de Statistică). Maximul numeric al salariaților s-a înregistrat la mijlocul intervalului analizat, respectiv în perioada pandemică 2021 – 2022. Per ansamblu, de-a lungul întregului interval cercetat, numărul salariaților a fost cu 24,1% mai mare în anul 2023 (587 persoane angajate) față de anul 2019 (473 persoane angajate).

¹⁰ Conform Institutului Național de Statistică, indicatorul "**stabiliri de reședință**" se referă la persoanele sosite într-o altă localitate decât cea de domiciliu, care la data de 1 ianuarie sau 1 iulie aveau înscrisă în actul de identitate și în fișele de evidență ale populației mențiunea de stabilire a reședinței.

¹¹ Conform Institutului Național de Statistică, indicatorul "**plecări cu reședința**" se referă la persoanele plecate cu reședința într-o altă localitate decât cea de domiciliu, care la data de 1 ianuarie sau 1 iulie aveau înscrisă în actul de identitate și în fișele de evidență a populației mențiunea de stabilire a reședinței.

¹² Conform Institutului Național de Statistică, **numărul mediu al salariaților** cuprinde persoanele angajate cu contract de muncă/raport de serviciu pe durată determinată sau nedeterminată (inclusiv lucrătorii sezonieri, managerul sau administratorul), al căror contract de muncă/raport de serviciu nu a fost suspendat în perioada de referință.

**Evoluția numărului mediu de salariați din comuna Lerești,
în perioada 2019 – 2023**

Anul	2019	2020	2021	2022	2023
Nr. mediu de salariați	473	471	568	590	587

Sursa: baza de date TEMPO a Institutului Național de Statistică

În ceea ce privește **numărul șomerilor** din comuna Lerești, din datele publicate de Institutul Național de Statistică se observă o evoluție stagnantă în primii 2 ani analizați (2020 și 2021), urmată de 2 ani de scăderi ale numărului persoanelor fără loc de muncă (2022 și 2023). Singurul an în care numărul șomerilor a crescut a fost anul 2024 (+21,1% față de anul precedent). Tot în anul 2024 s-a înregistrat și maximul numeric al persoanelor fără loc de muncă (deci după perioada pandemiei). În perioada 2020 – 2024 procentul șomerilor de sex masculin a fost mai ridicat decât al șomerilor de sex feminin. Per total, de-a lungul întregului interval analizat, numărul șomerilor a fost cu 7,8% mai mare în anul 2024 (195 persoane fără loc de muncă) față de anul 2020 (181 persoane fără loc de muncă).

Evoluția numărului de șomeri din comuna Lerești, în perioada 2020 – 2024

Nr. șomeri	2020	2021	2022	2023	2024
Total, din care:	181	181	178	161	195
Masculin	99	99	99	92	104
Feminin	82	82	79	69	91

Sursa: baza de date TEMPO a Institutului Național de Statistică

Tabelul de mai jos conține informații și cifre referitoare la diversificarea ramurilor economice din comuna Lerești, respectiv distribuția agenților economici care activează pe teritoriul acesteia, în funcție de activitatea principală, la nivelul anului 2023 (cel mai recent an pentru care există informații disponibile la Institutul Național de Statistică).

**Situația agenților economici din comuna Lerești,
în funcție de activitatea principală a acestora - anul 2023**

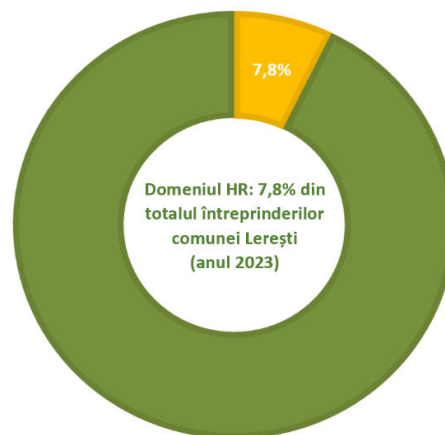
Nr. crt.	Nomenclator CAEN	Număr întreprinderi
1.	Agricultură, vânătoare și servicii anexe	1
2.	Silvicultură și exploatare forestieră	2
3.	Industria alimentară	2
4.	Fabricarea produselor textile	2
5.	Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte	3
6.	Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și plută, cu excepția mobilei; fabricarea articolelor din paie și din alte materiale vegetale împletite	5
7.	Fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie	1
8.	Fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice	2
9.	Fabricarea altor produse din minerale nemetalice	2
10.	Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv	2

Nr. crt.	Nomenclator CAEN	Număr întreprinderi
	mașini, utilaje și instalații	
11.	Fabricarea de mobilă	2
12.	Colectarea, tratarea și eliminarea deșeurilor; activități de recuperare a materialelor reciclabile	1
13.	Construcții de clădiri	5
14.	Comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor	3
15.	Comerț cu ridicata, cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	1
16.	Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor	29
17.	Transporturi terestre și transporturi prin conducte	15
18.	Depozitare și activități auxiliare pentru transporturi	2
19.	Hoteluri și alte facilități de cazare	5
20.	Restaurante și alte activități de servicii de alimentație	4
21.	Activități de editare	1
22.	Activități de servicii în tehnologia informației	2
23.	Activități de servicii informatice	1
24.	Activități ale direcțiilor (centralelor), birourilor administrative centralizate; activități de management și de consultanță în management	1
25.	Activități de arhitectură și inginerie; activități de testări și analiză tehnică	1
26.	Alte activități profesionale, științifice și tehnice	5
27.	Activități veterinare	1
28.	Învățământ	5
29.	Activități referitoare la sănătatea umană	1
30.	Activități sportive, recreative și distractive	1
31.	Reparații de calculatoare, de articole personale și de uz gospodăresc	4
32.	Alte activități de servicii	3
33.	TOTAL	115

Sursa: baza de date eDemos a Institutului Național de Statistică și calcule proprii

Datele Institutului Național de Statistică (sintetizate în tabelul de mai sus) indică următoarele aspecte:

- la nivelul anului 2023, pe teritoriul comunei Lerești funcționau 115 întreprinderi;
- structurat pe domenii de activitate, în anul 2023 cele mai multe întreprinderi funcționau în domeniul comerțului (32 unități, ceea ce reprezintă 27,8% din total) și al transporturilor (17 unități, 14,8% din total);
- în același an, întreprinderile care funcționau în domeniul HR (*Hoteluri și Restaurante*) au fost 9 la număr (ceea ce reprezintă 7,8% din total), urmate de cele care

activau în domenii legate de *prelucrarea lemnului, construcții, activități profesionale, științifice, tehnice și învățământ* (câte 5 unități fiecare, 4,3% din total);

- în ceea ce privește activitățile complementare serviciilor turistice de bază, pe lângă cele 9 întreprinderi care activau în domeniul hotelurilor și restaurantelor, în comuna Lerești funcționa în anul 2023 doar o unitate din domeniul *activităților sportive, recreative și distractive*;

- în anul 2023 nu au fost identificați pe teritoriul comunei Lerești agenți economici care să desfășoare *activități de creație și interpretare artistică, activități ale bibliotecilor, arhivelor, muzeelor, activități ale agențiilor turistice și ale tur-operatorilor (servicii de rezervare și asistență tehnică)*.

**Evoluția cifrei de afaceri a întreprinderilor active din comuna Lerești,
în perioada 2020 – 2023**

Cifra de afaceri (lei)	2020	2021	2022	2023
Total domenii de activitate, din care:	123.048.596	141.379.826	201.199.636	186.597.089
Domeniul HR*	9.072.252	2.724.957	2.671.454	3.837.983

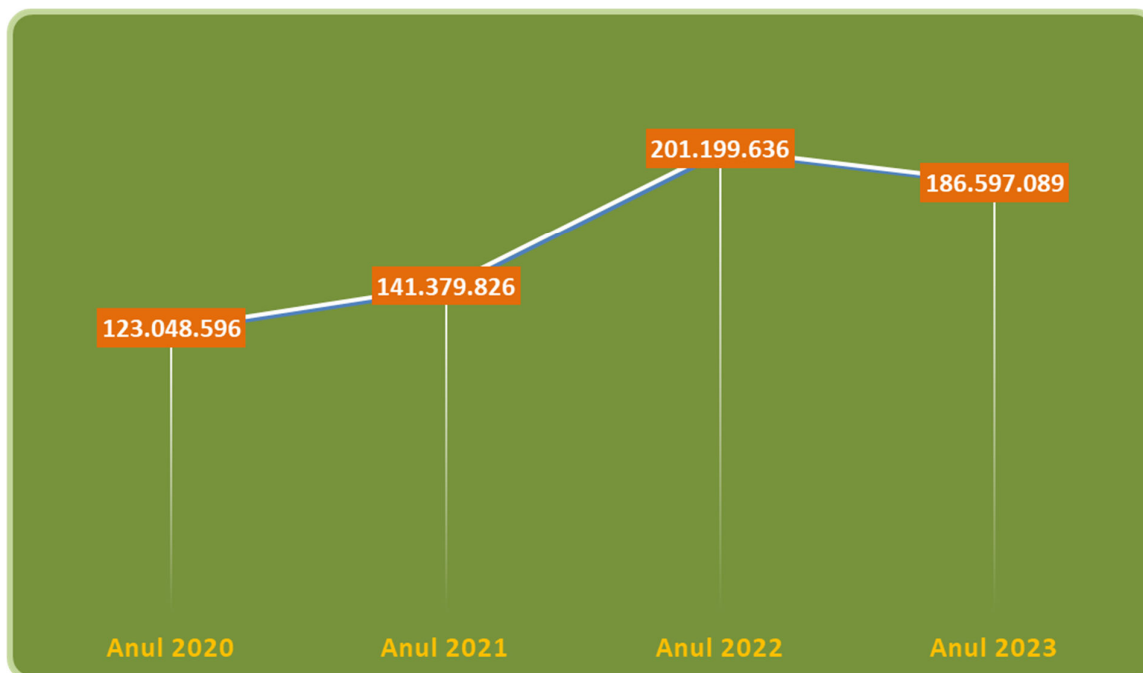
Sursa: calcule proprii, cu informații din baza de date eDemos (Institutul Național de Statistică)

** HR = Hoteluri și Restaurante*

Potrivit informațiilor din baza de date a Institutului Național de Statistică, în evoluția **cifrei totale de afaceri a întreprinderilor active** care funcționau în comuna Lerești în perioada 2020 – 2023, se remarcă faptul că aceasta a crescut de la un an la altul, cu o singură excepție, mai exact în ultimul an analizat (2023 – ultimul an pandemic), atunci când cifra de afaceri a scăzut cu 7,3%. Per total, cifra de afaceri a întreprinderilor active din anul 2023 a fost cu 51,6% mai mare decât cea înregistrată în anul 2020 (această situație este exemplificată în mod grafic și în imaginea de mai jos).

Însă **cifra de afaceri a întreprinderilor din domeniul HR** a fost foarte afectată de pandemia de Covid-19, scăzând semnificativ în perioada 2020 – 2022 (-70,5%). Anul 2023 a consemnat o creștere valorică a cifrei de afaceri din domeniul HR față de anul precedent (+43,7%), însă revenirea nu a fost completă (nu s-a egalat valoarea din anul 2020).

Evoluția cifrei de afaceri înregistrată de agenții economici din comuna Lerești, în perioada 2020 – 2023

Sursa: grafica autorilor, cu informații existente în baza de date eDemos (Institutul Național de Statistică)

Potrivit informațiilor din baza de date a Ministerului Economiei, Digitalizării, Antreprenoriatului și Turismului, pe teritoriul comunei Lerești, în luna iulie a anului 2025 funcționau 18 operatori economici, care dețineau 21 de structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare clasificate.

Operatorii economici care dețin unități de cazare clasificate de Ministerul Economiei, Digitalizării, Antreprenoriatului și Turismului pe teritoriul comunei Lerești – iulie 2025

Nr. crt.	Denumirea operatorului economic	Tipul și denumirea unității de cazare deținute	Nr. de ordine în Registrul Comerțului
1.	Societatea Comercială Amada	Pensiunea turistică "Amada"	J3/1396/2016
2.	Societatea Comercială Cerbul P&D	Pensiunea turistică "Cerbul"	J3/1689/2022
3.	Societatea Comercială Paradise Village Invest	Pensiunea turistică "Jupânița"	J40/11880/2005
4.	Societatea Comercială Safigam Sprint	Pensiunea turistică "Săseasca"	J3/445/2015
5.	Scheidbauer Paul	Vila "Râușor"	F3/973/2017
6.	Societatea Comercială Voina	Cabana "Voina"	J03/61/1991
7.	Societatea Comercială Cerbul P&D	Căsuțe tip camping "Cerbul"	J3/1689/2022
8.	Societatea Comercială Moiceanu Family Services	Apartamente de închiriat "Casa Adam"	J3/2884/2021

Nr. crt.	Denumirea operatorului economic	Tipul și denumirea unității de cazare deținute	Nr. de ordine în Registrul Comerțului
9.	Popescu Sorin Alexandru	Apartamente de închiriat "Casa Vânătorului"	F3/71/2020
10.	Sârbu Marius	Apartamente de închiriat "Casa Verde"	-
11.	Zăbrăuțeanu Dinu	Camere de închiriat "Casa Drumeților"	-
12.	Societatea Comercială Provoc Joaca	Camere de închiriat "Casa Gagea"	J40/17532/2017
13.	Societatea Comercială Visilean Gis 2003	Camere de închiriat "Casa Rim"	J03/28/2003
14.	Popescu Sorin Alexandru	Camere de închiriat "Casa Vânătorului"	F3/71/2020
15.	Societatea Comercială Reședința Nițoiu	Camere de închiriat "Reședința Nițoiu"	J3/764/2023
16.	Societatea Comercială Com Modern Lux	Camere de închiriat "Trei Tauri"	J3/1621/2006
17.	Societatea Comercială IG Metal Tehnic	Camere de închiriat "Ursulețul Voina 1"	J40/19330/2004
18.	Societatea Comercială IG Metal Tehnic	Camere de închiriat "Ursulețul Voina 2"	J40/19330/2004
19.	Gagea Valentina Geanina	Camere de închiriat "Cerbul Carpatin"	F3/643/2021
20.	Pupază Liliana	Camere de închiriat "Cimbrisor"	-
21.	Societatea Comercială Casa Bunicilor din Lerești	Camere de închiriat "Casa Bunicilor din Lerești"	J3/840/2021

Sursa: baza de date a Ministerului Economiei, Digitalizării, Antreprenorialului și Turismului

1.6 Probleme de mediu și factori de risc natural

Dezvoltarea turismului este influențată în mod direct și de starea mediului natural, stabilitatea acestuia fiind deosebit de importantă, măsurile de protecție împotriva și pentru limitarea efectelor factorilor de risc natural și a problemelor de mediu fiind necesare.

În comuna Lerești nu sunt obiective industriale generatoare de noxe, iar calitatea aerului, solului și a apelor de suprafață sau de adâncime nu este afectată de surse poluante. Prezența suprafețelor acoperite cu păduri (peste 69% din teritoriul administrativ al UAT Lerești) asigură un aer ozonat, sănătos, plăcut și curat.

Factorii de risc natural care ar putea afecta zona nu constituie pericole majore, deoarece se manifestă rar pe teritoriul localității și cu intensități moderate. Pot fi amintite: posibile inundații, determinate de ploi torențiale sau de topirea bruscă a zăpezii, prin ieșirea din matcă a unor pâraie sau a Râului Târgului, furtuni cu doborâturi de copaci sau alunecări de teren pe suprafețe restrânse, în perioadele ploioase.

Inundațiile se pot manifesta în zonele unde albiile pâraurilor și râurilor sunt colmatate de depuneri necontrolate. În anul 2006 - 2007 și 2008 Râul Târgului a fost regularizat, recalibrat și îndiguit pe o distanță de 8 km. Datorită regularizării debitului râului, prin construcția barajului de

la Râușor, amplasat în aval de confluența Râului Târgului – Râușor, riscul de inundabilitate a fost controlat.

Alunecările de teren pot apare în locurile în care văile pâraielor se adâncesc mult în platou, configurația geologică-hidrologică favorizând aceste procese. Manifestarea acestor fenomene naturale de-a lungul anilor a demonstrat că sunt accidentale și nu reprezintă riscuri majore.

În ceea ce privește radioactivitatea naturală a mediului, nu sunt depășite valorile maxime admise, fondul natural radioactiv situându-se mult sub aceste valori. Din punct de vedere seismic, comuna Lerești se încadrează pe Harta de Zonare Seismică a României, în zona de seismicitate VI, ceea ce arată evident un risc seismic relativ redus. Conform Normativ P100/1992 comuna se situează în zona seismică de calcul E, $K_s = 0,12$ și perioada de colț $T_c = 0,7$.

Vânturile dominante cu risc climatic care influențează în mare parte regimul climatic al zonei sunt:

- Crivățul, care bate din direcția nord-est în direcția sud-vest, provocând scăderea temperaturii și viscole în timpul iernii;
- Vântul Mare, care bate din direcția nord-vest în direcția sud-est. Primăvara și toamna acest vânt poate provoca doborâturi în masă, special în molidișuri;
- vânturile calde din sud, care bat din direcția sud-vest în direcția nord-est.

Riscul ecologic în cadrul stațiunii este redus, componenta biotică din regiune nu are de suferit din cauza activităților antropice, planificarea teritorială și reabilitările propuse iau în calcul și componenta biotică, elementele infrastructurii turistice respectând normele peisagistice și de încadrare în ambianța stațiunii.

CAPITOLUL II

Analiza stadiului actual de dezvoltare a turismului în comuna Lerești

2.1 Analiza ofertei turistice din comuna Lerești

2.1.1 Resurse turistice naturale și antropice

2.1.1.1 Resurse turistice naturale

Resursele turistice naturale integrează totalitatea elementelor atractive pe care le oferă o destinație (relief, climă, hidrografie, vegetație, faună, monumente naturale, rezervații, etc.) pentru petrecerea timpului liber și, respectiv pentru atragerea de noi fluxuri turistice. Fiecare din componentele enumerate au o funcție dublă: pe de-o parte asigură cadrul ecologic (valorificabil din punct de vedere economic) iar pe de altă parte, influențează activitatea turistică printr-o serie de aspecte distincte determinând, la rândul lor, forme particulare de manifestare a activității turistice. Diversitatea resurselor turistice naturale de care dispune comuna Lerești oferă posibilitatea practicării unei palete largi de forme de turism, multe dintre ele nedezvoltate la potențialul real: turism montan – drumeții, cicloturism, turism științific, ecoturism, turism educațional, cultural, turism de recreere și agrement, pescuit sportiv, turism ecvestru.

În ansamblul său, zona prezintă un potențial de atractivitate deosebit de ridicat, caracterizându-se printr-un indice de armonie crescut. Potențialul său natural ridicat este oferit în primul rând de către: masivul montan Iezer, depresiunea Câmpulung, diversitatea vegetației, bogăția faunei, biodiversitatea - toate acestea contribuind la constituirea unei destinații turistice sustenabile.

❖ Peisajele naturale,

Una din cele mai importante resurse este peisajul, rezultatul conlucrării omului cu natura. Peisajul are valoare turistică, însă managementul acestuia înseamnă mult mai mult decât conservarea elementelor peisagistice ca puncte de atracție. Înseamnă protecția ecosistemelor, susținerea activităților omului care mențin peisajul cultivat (pășuni, fânețe, păduri, lunci, etc.), înlăturarea surselor de poluare și reducerea factorilor de risc. Factorul peisagistic de pe teritoriul celor trei sate componente ale localității Lerești, este tributar reliefului caracterizat de pante domoale, culmi rotunjite și văi deschise. La nivelul comunei există următoarele tipuri de peisaje:

Peisajul forestier

Zona forestieră a Munților Iezer și a dealurilor înalte determină trăsătura caracteristică a zonei Lerești, cu suprafețe întinse acoperite cu păduri administrate în regimul codrului. Alcătuite din arborete pure sau de amestec de brad, molid și fag, ele realizează prin aspectul mozaicat al culorii coronamentului un caleidoscop veritabil, de la verdele închis al rășinoaselor întrepătruns cu verdele

crud al pădurilor de foioase, specific sezonului de vegetație, la galbenul și roșul brun specific sezonului autumnal. Existența poienilor și a ochiurilor deschise pentru regenerare, în care prezența covorului vegetal și a arbuștilor este mai bogată, contrastează cu uniformitatea din interiorul pădurii. Zonele de lizieră, ca și cele de contact între două tipuri de habitate, determină o notă aparte prin concentrarea de specii, atât vegetale cât și faunistice.

Peisajul zonelor ripariene care mărginesc albiile cursurilor de apă permanente – Râul Târgului, Râul Doamnei și afluenții acestora și care sporesc atractivitatea zonei asigurând menținerea biodiversității.

Peisajul pajiștilor și pășunilor – agropastoral

Nuanța verde deschis a pajiștilor intercalată cu verdele crud al pădurilor determină un mozaic al culorilor ce se suprapune peste ansamblul văilor largi cu pășuni alpine și subalpine, fânețe și culturi agricole. Pajiștile naturale fac parte integrantă din civilizația și istoria actuală a comunei Lerești. Mai nou, pajiștile oferă posibilitatea de a dezvolta agroturismul, ecoturismul și alte forme de petrecere a timpului liber în natură, cu nelipsitele peisaje pastorale care încântă privirea.

Numeroasele poteci și trasee de drumeție asigură accesarea peisajelor indiferent de vârsta sau pregătirea sportivă a turiștilor.

❖ **Puncte de belvedere**

- *Crucea Ateneului* ridicată la o altitudine 2.270 m. sub vârful lezerul Mic, de către Asociația de turism „Plaiuri muscelene” și Salvamont Câmpulung în anul 1988. Reprezintă un punct de belvedere impresionant de unde se poate admira lacul glaciar lezer și valea glaciară cu același nume.

❖ **Elementele geomorfologice**

Masivul lezer este caracterizat de o gamă largă de forme de relief, ceea ce conferă o spectaculozitate aparte peisajului și atrage iubitorii de natură. Văile largi în formă de potcoavă reflectă structura peisajului creat în era glaciară. Vârfurile montane oferă priveliști panoramice uimitoare.

Reprezentative sunt următoarele elemente :

- *Vârfurile Roșu (2.469 m.) și lezeru Mare (2.463 m.)* oferă panorame spectaculoase spre Munții Făgăraș, Piatra Craiului, Munții Leaota și Depresiunea Câmpulung. În zilele cu cer senin se poate zări conturată, întreaga linie a Carpaților Meridionali inclusiv Munții Bucegi.

- *Vârfurile domoale* care permit iarna practicarea schiului de tură și a drumețiilor cu rachete de zăpadă iar din primăvară până toamna drumeții montane.

❖ **Elementele hidrografice**

- Lacul glaciar permanent lezer situat la altitudinea de 2.130 m, în cuprinsul căldării glaciare a lezerului, sub vârful lezeru Mare, reprezintă o atracție importantă atât pentru turiști, cât și pentru oamenii de știință. De asemenea, alte două mici lacuri alpine din căldările înalte ale Boarcășului, pe

versantul nordic al culmii lezeru Mare, la 2.150 m. altitudine sub vârful Roșu, atrag prin contrastul față de sobrietatea stâncilor și a pantelor presărate cu grohotiș, dar mai ales prin poziția lor în poala căldărilor, fiind etajate în trepte, unele sub altele ca niște oglinzi.

- Cursurile de apă cu văi pitorești ce modelează o mare varietate de peisaje cum ar fi Râul Târgului, Râul Doamnei, Cuca, Frâcea, Bătrâna precum și Râușorul.

- Lacul și barajul de acumulare Râușor construit în anul 1985, devenit un simbol al localității Lerești oferă o priveliște impresionantă asupra comunei. În apele sale, ce pătrund adânc pe văi sub formă de golfuri amintind de fiorduri, se oglindește culmea lezerul Mic și culmea Bătrâna.

❖ **Elementele climatice** prin valorile înregistrate au dovedit că au o influență benefică asupra organismului uman, prin bioclimat și aeroionizare favorizând practicarea drumețiilor, odihna și recreerea, indiferent de anotimp.

Consistența și durata stratului de zăpadă asigură condiții optime pentru practicarea schiului de tură și a drumețiilor cu rachetele de zăpadă în sezonul de iarnă.

❖ **Biodiversitatea** habitatelor de interes comunitar este remarcabilă. În cadrul Munților lezer sunt identificate zone care păstrează intacte caracteristicile naturale, unde pot fi surprinse aspecte legate de floră și faună unice. Pășunile alpine și subalpine, golurile alpine, zonele cu pin pitic sau anini, pădurile de foioase și conifere, arealele acvatice și flora văilor reprezintă cel mai habitate importante pentru conservare și pentru experiențele turistice.

- Fundația Conservation Carpathia, fondată în anul 2009 se implică în crearea unei economii verzi în sudul Munților Făgăraș, în beneficiul biodiversității și a comunităților locale. Fundația, prin "Programul pentru Peisaje Amenințate" a fost partener în cadrul proiectului "Crearea unei zone de natură sălbatică în Munții Făgăraș" proiect care, s-a desfășurat pe o perioadă de 5 ani (2019 – 2023) și a fost administrat de către Cambridge Conservation Initiative. Printre activitățile proiectului s-a numărat și reintroducerea în natură a unor specii dispărute, una dintre acestea fiind zimbrul. Specie dispărută acum 200 de ani în România și reintrodusă în anii 60, zimbrul este cel mai mare mamifer terestru din Europa. A fost readus cu succes în România. Prin proiect, pe teritoriile UAT Lerești, Nucșoara și Rucăr, s-au creat țarcuri de carantină și aclimatizare temporare pentru această specie faunistică în scopul eliberării ei în natură. În prezent, pe teritoriul comunei Lerești pe Valea Portăreasa, există în zona de aclimatizare 5 zimbrii și trăiesc deja în libertate 15. Această specie faunistică remarcabilă va contribui la îmbogățirea biodiversității prin realizarea unei noi legături cu ecosistemul și va deveni o nouă atracție turistică în zona Lerești și Munții lezer. În prezent Fundația Conservation Carpathia cu sprijinul Comisiei Europene prin programul LIFE+ și al Fundației Arcadia, a deschis în comuna Lerești Centrul de vizitare "Casa Zimbrului". Acesta oferă informații despre viața și istoria uimitoare a acestui mamifer și despre conservarea naturii. Totodată, Fundația în colaborare cu Consiliul Local Lerești va deschide în viitor, pe o suprafață de 6 ha., o zonă de observare a zimbrului. Încasările de la turiștii care vor dori să viziteze zona vor intra la bugetul local;

- Fondurile cinegetice și piscicole. Speciile cinegetice valoroase prin calitatea trofeelor și varietatea speciilor de vânat asigură sezoane de vânătoare organizate în condiții speciale. În apele reci de munte specia de pește care domină este păstrăvul indigen apărând însă atât lipanul cât și păstrăvul curcubeu și fântânel;

- Potențialul ridicat al biodiversității este reprezentat și de resursele naturale (lemn, fructe de pădure, ciuperci, plante medicinale etc.) utilizate de localnici în economia locală.

❖ **SITURI NATURA 2000** - ROSCI0381 Râul Târgului - Argeșel – Râușor și ROSCI0122 Munții Făgăraș - două arii protejate remarcabile care conservă între limitele lor habitate și elemente naturale cu valoare științifică mare. Statutul de arii protejate a fost atribuit prin Ordinul Ministrului Mediului și Pădurilor în anii 2011 respectiv 2009 iar suprafața acestora acoperă peste 51,02% din teritoriul administrativ al comunei Lerești.

La nivelul întregului UAT Lerești potențialul natural ridicat se reflectă în datele privind structura fondului funciar după modul de folosință conform bilanțului teritorial (**Anexa nr.1**).

Sintetic, situația utilizării terenului aferent UAT Lerești se prezintă astfel:

- Păduri 69,81% din total suprafață UAT Lerești
- Fânețe 5,10% din total suprafață UAT Lerești
- Pășuni 19,76% din total suprafață UAT Lerești

Indicele de naturalitate¹³ de 69,8% calculat pentru UAT Lerești atestă un echilibru ecologic stabil.

2.1.1.2 Resurse turistice antropice

Patrimoniul cultural al localității, care include monumente istorice, vechi tradiții și obiceiuri locale, elemente de etnografie și folclor, evenimente legate de istoria locului, completează valoarea turistică a comunei Lerești.

Prezentul subcapitol are în vedere "inventarierea" valorilor patrimoniului antropic existent în comuna Lerești, care punctează repere importante, cu potențial în dezvoltarea turismului cultural din localitate.

Pe teritoriul UAT Lerești se află 5 monumente istorice încadrate în Lista Monumentelor Istorice (conform Ordinul Ministrului Culturii nr. 2.828/2015, pentru modificarea anexei nr. 1 la Ordinul ministrului culturii și cultelor nr. 2.314/2004 privind aprobarea Listei monumentelor istorice, actualizată), prezentate în **Anexa nr.2**

Patrimoniul cultural material imobil

✓ **Vestigiile arheologice**

- *Situl arheologic Măilătoaia*¹⁴ (*termele romane și castrul roman*) - monument istoric care figurează pe lista monumentelor istorice cod LMI AG-I-s-A-13387 – sat Voinești (Malul lui Cocos,) duce istoria comunei Lerești până în perioada daco - romană, mai exact în secolul al II-lea d.H. În această

¹³ Indicele de naturalitate al peisajului reprezintă raportul dintre suprafața acoperită de pădure și suprafața analizată la care se raportează aceasta, pornind de la ideea că pădurea constituie un factor important de echilibru al mediului.

¹⁴ Informații preluate de pe <https://ro.wikipedia.org>

zonă, s-au descoperit fragmente ceramice, toarte de amforă, cuie, fragmente de apeduct, două tuburi (conducte) de plumb. Materialul folosit la construcție este specific tehnicii romane: piatră de colț (calcare și gresii), cărămizi de dimensiuni mari, bine arse și lianți. O parte din construcția descoperită se folosea drept băi („therme“), nelipsite castrelor din perioada romană. Termele se întindeau pe o suprafață de 300 - 350 de metri pătrați, iar castrul pe o suprafață de un hectar. Unele dintre cele mai valoroase obiecte de inventar sunt două ștampile tegulare. Ambele se încadrează cronologic la începutul secolului II d.Hr. Prima ștampilă poartă inscripția „Leg(io) XI C(laudia) P(ia) F(idelis)“ ceea ce argumentează istoric prezența la Voinești a Legiunii Romane XI Claudia. Pe cea de-a doua ștampilă este inscripționat „Coh(ors) (I) Com(magenorum)“ ceea ce demonstrează faptul că termele și castrul de la Voinești au fost construite și locuite de detașamente ale Cohortei I Flavia Commagenorum. Castrul roman de la Voinești făcea parte din marele val antic Limes Transalutanus (frontieră a Imperiului Roman fortificată), care a cunoscut extinderea sa maximă pe vremea împăratului roman Lucius Septimius Severus Augustus (secolele II - III). O altă descoperire făcută la Voinești este dată de o monedă de bronz care reprezintă un „as“ emis de împăratul Hadrian în 119-120 d.Hr., din care reiese faptul că, fortificațiile romane din Muntenia, inclusiv cele de la Voinești, au fost evacuate după anul 119-120 d.Hr. și nu mai devreme 117-119, cum s-a afirmat adesea în literatura arheologică. Mărturiile arheologice din punctul „Măilătoia“ sunt în măsură să dovedească, încă o dată, continuitatea daco-romană în acest spațiu până în faza de încheiere a procesului formării limbii române și a poporului român.

✓ **Lăcașuri de cult**

- Biserica cu hramul „Înălțarea Domnului“ – sat Lerești - monument istoric care figurează pe lista monumentelor istorice cod LMI AG-II-m-B-13720. Biserica a fost construită între anii 1927-1939, după planurile arhitectului Dumitru Ionescu-Berechet. Edificiul a fost pictat de către pictorul Ion Dogărescu în anul 1939. Catapeteasma din lemn de tei este opera sculptorului Ion Luțea din Rucăr.

- Biserica cu hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril“ – sat Lerești - monument istoric care figurează pe lista monumentelor istorice cod LMI AG-II-m-B-13721. Biserica a fost construită în anul 1860. Pictura s-a realizat în anul 1908 de către pictorul Gheorghe Popescu iar fațada pridvorului a fost pictată de către Pantelimon Fleșaru din Suslănești. În casa parohială se află un mic muzeu bisericesc, care păstrează icoane vechi, obiecte de cult, cărți vechi bisericești etc..

- Biserica cu hramul „Nașterea Maicii Domnului“ – sat Voinești. După catagrafia din 1840 ar fi fost zidită în anul 1768 iar după pisanie în anul 1781.

- Biserica cu hramul „Sfânta Treime“- sat Voinești, este atestată documentar în catagrafia județului Muscel încă din anul 1810. Printre icoanele de valoare păstrate se află cele semnate de celebrii pictori iconari Gheorghe Zugravu și Nicolae Zugravu. Pictura din 1898-1900 a fost executată în ulei de către pictorul bisericesc Gheorghe Popescu.

✓ **Case memoriale**

- Casa memorială Vasile Milea (1927 – 1989) – sat Lerești, politician, general de armată, șef al Marelui Stat Major al Armatei Române (1980 – 1985), ministru al apărării naționale (1985 – 1989).

✓ **Muzee și colecții muzeale**

- Căminului Cultural din satul Voinești (monument istoric care figurează pe lista monumentelor istorice cod LMIAG-II-m-B-13852 – 1937), adăpostește în cadrul celor trei colecții particulare costume populare tradiționale cu vechime de peste 100 de ani, cusături și țesături tradiționale, mobilier tradițional, unelte de lucru, obiecte de uz gospodăresc, obiecte folosite la prelucrarea lemnului și a fierului, toate ilustrând viața și activitatea comunității din Lerești. Se pot admira următoarele colecții:

- Colecția de pictură modernă contemporană Eugenia Enescu;
 - Colecția muzeală tradițională Bob Nicolescu – mobilier tradițional, unelte de lucru, obiecte de uz gospodăresc, război de țesut, obiecte folosite la prelucrarea lemnului și a fierului;
 - Colecția de costume populare Elena și Ionel Marin - țesături și cusături tradiționale, covoare, peretare.
- Muzeul Bisericii monument “Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril”– sat Lerești, care adăpostește icoane vechi, obiecte de cult, cărți rare bisericești etc.

✓ **Colecții muzeale particulare**

- Colecția particulară Bob Nicolescu (separat de colecția din cadrul Căminului Cultural Voinești) – icoane, grafică, pictură, obiecte tradiționale de uz casnic, unelte, etc..

✓ **Lucrări artistice comemorative**

- Monumentele din satele Lerești și Voinești, opere ale sculptorilor Gheorghe Popescu (monumentul din Lerești) și Nicolae Bărbulescu (monumentul din Valea Foi –Voinești), ridicate de către locuitorii comunei prin donație publică în amintirea eroilor căzuți pe câmpurile de luptă – Pojorâta, Pravăț, Mărășești, Mărăști – Oituz;

- Bustul Generalului Vasile Milea – sat Lerești;
- Monumentul Eroilor căzuți în Primul și cel de-al Doilea Război Mondial ridicat în curtea Bisericii cu hramul “Înălțarea Domnului”– sat Lerești;
- Monumentul Eroilor din Primul Război Mondial – Valea Foi, sat Voinești;
- Fântâni (5) monumente comemorative construite în anul 1946 în cinstea eroilor lereșteni căzuți în cel de-al Doilea Război Mondial. Prin grija Consiliului Local Lerești acestea vor devenii în următorii ani troițe comemorative;
- Monumentul troiță – sat Pojorâta, ridicat în cinstea eroilor de etnie romă căzuți în cel de-al Doilea Război Mondial;
- Monumentul Eroului Lazea Dumitru – sat Lerești, căzut în cel de-al Doilea Război Mondial;
- Crucea comemorativă ridicată pe locul unde a fost împuscat moșierul comunei Lerești – lancu Lerescu, în anul 1878;
- Cimitirul Eroilor Români, Germani și Austrieci – sat Lerești (Cimitirul Țarină) ridicat în cinstea celor căzuți pe câmpul de luptă în timpul Primului Război Mondial.

✓ **Edificii cultural industriale**

- Barajul Râușor amplasat în aval de confluența pârâului Râușor cu Râul Târgului. Stăvilarul este situat la 7,5 kilometri distanță de comuna Lerești și 14 kilometri de municipiul Câmpulung. Construcția barajului a fost finalizată în anul 1987. Realizat din anrocamente cu nucleu din argilă, este unul dintre cele mai mari baraje din țară, având o înălțime de 120 de metri și o lungime a coronamentului de 380 de metri. Lacul de acumulare are o lungime de 4,5 kilometri pe Râul Târgului și 2,8 kilometri pe Râușorul Lereștiului. Are ca principal rol alimentarea cu apă a municipiului Câmpulung și a localităților limitrofe.

✓ **Imaginea tradițională a satului¹⁵**

Patrimoniul urbanistic al zonei rurale are un potențial cert de valorificare datorat specificului arhitectural și obiectivelor prezervate de-a lungul existenței localității.

Satele comunei Lerești prezintă o diversitate mare de tipuri de case, caracteristică fiind îmbinarea dintre construcțiile vechi și noi reprezentând diferite etape de evoluție teritorială a vetrelor dar și a epocilor de dezvoltare.

Satele din cadrul comunei Lerești sunt sate de tip “adunat” pe fund de vale, ce formează un mic grup distinct de-a lungul Râului Târgului, sate ce dispun de uliță centrală aproximativ paralelă cu cursul de apă.

Gospodăria pe loturi mari, creșterea animalelor, folosirea lor în agricultură, gospodăria pășunilor, biodiversitatea ce rezultă din aceste activități constituie punctele forte ale imaginii satului tradițional Lerești. Întreaga regiune a Câmpulungului prezintă un caracter relativ unitar al arhitecturii populare, prin utilizarea acelorași materiale, tehnici și procedee și a aceleiași tipologii arhitectonice. Casele tradiționale și anexele gospodărești concordă dintotdeauna cu ocupațiile și modul de viață al locuitorilor, dar și cu posibilitățile lor economice. Estetica și funcționalitatea construcțiilor populare au fost întotdeauna combinate.

În comună există în prezent gospodării care prezintă elemente arhitecturale tradiționale. Cel mai vechi tip de casă este cel cu o singură încăpere folosită atât pentru locuit cât și ca bucătărie, cu o prispă joasă de unde, prin 2-3 trepte din piatră de râu se cobora în curte. Casa avea ferestre mici, acoperișul în patru ape, acoperit cu șiță, iar pereții erau din lemn “tencuit” – lipit cu chirpici. În loc de coș casa dispunea de o “cucă” în acoperiș de tipul “sibișel”. Ulterior mai apare o încăpere lângă cea inițială cu rol de dormitor. Începând cu prima jumătate a secolului XIX, casa lereșteană capătă modificări. Dispune de un cat sau două, are “prispă înaltă sau joasă”, foișor de lemn ușor sculptat, ce se termină în arcade ondulate de zidărie, stâlpi și “pălimar” din balustrii strunjiți de lemn, cu profilatură simplă din tencuială la ferestre, cu “gârlic” și învelitoare de șiță. Etajul de locuit se ridică de obicei până la înălțimea de 2 m., soclul foarte înalt fiind cel mai adesea ocupat de pivniță. Ca regulă generală, locuințele sunt cu prioritate orientate către S și E fără a urmări alinierea cu strada, accesul

¹⁵Informații prelucrate de pe <https://lerestimuscel.wordpress.com/> și Studiu peisagistic pentru Fundamentare PUG comuna Lerești, S.C.INFRAVIA SRL, 2020

făcându-se în general, pe latura lungă. Fațadele sunt zidite, pline și tencuite în alb, ornamentația fiind minimalistă. Anexele pot fi amplasate în continuarea locuinței sau independent de aceasta. Pot fi unifuncționale sau plurifuncționale, dezvoltate pe un nivel sau două. De obicei, adăposturile pentru animale sunt amplasate în partea din spate a lotului.

Uneltele folosite de țărani lereșteni de-a lungul vremii pentru lucrul de zi cu zi sunt lucrate meșteșugit în lemn sau fier și indică principalele lor îndeletniciri: păstoritul, culesul, vânătoarea, pescuitul, agricultura, prelucrarea lemnului și a pietrii de Albești, olăritul, prelucrarea fierului etc. Din bucătăria țărănească lereșteană nu lipsește "blidarul" încărcat cu strachini și ulcioare precum și obiectele de ceramică musceleană, lucrate la Costești, Băilești și Poienița care, prin tehnica și frumusețea lor amintesc de arta olarilor câmpulungeni de altădată. Casa mică sau camera de lucru, deținea obiecte de tors și țesut (furca, vârtelnița, mașina de tors lână, sucală, război de țesut orizontal). Casa mare sau casa de oaspeți, avea pereții îmbrăcați cu scoarțe în vărgi, "chilimuri" și "zăvestre" în romburi, meșterit colorate, ștergare la ferestre, paturi largi acoperite cu "poclade" de lână, peste care erau așezate perne ornamentate cu motive florale. Mobilierul sculptat în lemn pirogravat în culori, demonstra o altă latură a meșterilor localnici, iscusiți tâmplari și cioplitori în lemn. Ferestrele erau încadrate de ștergare țesute cu motive geometrice.

Cele câteva porți înalte sculptate în lemn întâlnite în prezent în Lerești, de altfel puține ca număr, sunt de proveniență străină. Ele prezintă slabe elemente de decor, dar cel pe care-l au este simplu și atrăgător. Decorațiunile sculptate sunt destul de mărunte și în formă de zig-zag sau florale. Porțile sunt rareori acoperite cu un mic acoperiș de țigla iar gardurile sunt deseori realizate din nuiele.

Artă și tradiție populară

✓ **Port tradițional**¹⁶

Caracterul dominant al costumului popular femeiesc din Lerești, este dat de linia structurală simplă, datorită fotei care înconjoară corpul de la talie în jos. Această simplitate este înnobilită de prezența altor piese de port tradițional: cămașă împodobită cu ornamente, în culori sobre, betele și marama, care dau o notă de distincție întregului costum.

- *lia*, în culorile caracteristice de negru și albastru, este cunoscută în terminologia zonei ca "lia de Lerești", culoarea sa "albastru de Lerești", contribuind la faima costumului femeiesc lereștean. Făcută din pânză de casă, țesută din două ițe are, de obicei, două părți: trupul și poalele. *lia* de Lerești se caracterizează printr-o cusătură bogată, realizată cu materiale obișnuite: lână, arnică, mătase, un fir de argint și un fir de aur, fluturi și beteală. Motivele ornamentale folosite sunt: "fusti" sau "fuste" ("brăduleți"), "ciarba", "suveicuța", "cârligele" și "roțile";

- *Fota* se poartă strâns în jurul șoldurilor și este de formă dreptunghiulară. Se mai întâlnește și „fota scoarță” realizată dintr-un material mai tare și purtată de către lereștence în fiecare zi ca veșmânt de lucru. *Fota* de tip vechi este țesută în „vărgi” și benzi la capete;

- *Betele* se purtau de obicei în jurul mijlocului și au ornamentație geometrică cu "vărgi" sau "ochiulețe" colorate;

¹⁶Informații prelucrate de pe <https://www.turismminmuscel.ro/leresti/> și Strategia de Dezvoltare Locală a Comunei Lerești pentru perioada 2022 – 2027, (draft), S.C.AVISCO PROIECT SRL, 2022.

- Marama, țesătură din borangic în doua ite, este una din piesele de podoabă ale costumului femeiesc de sărbătoare. De forma unui voal lung de până la 4 m. ea este împodobită cu ornamente din bumbac sau mătase, în alb galben sau din fir în culoarea argintului sau a aurului. Ornamentele, de o finețe aparte, pot fi geometrice sau florale. La costumul femeiesc lereștean marama este însoțită de "legătoare", piesă așezată pe cap, deasupra frunții. Ea este formată dintr-o bucată de catifea neagră sau grenă, pe care se cos în figuri geometrice sau florale, mărgel, fluturi cu fir metalic argintiu sau auriu.

Portul bărbătesc este compus din cămașă, brâu sau chimir, itari, opinci și pălărie. La acest ansamblu se poartă și o vestă neagră, adeseori cu guleraș. Pe timp de iarnă, costumul bărbătesc se îmbogățește cu alte piese, între care căciula, cioarecii de dimie albă, cojocul și minteanul. Ca urmare a dezvoltării păstoritului, întâlnim aici cojocul mare purtat cu lâna în afară și sarică.

În prezent portul popular lereștean mai poate fi admirat doar la sărbători sau zilele comunei.

✓ **Muzica și dansurile populare tradiționale**

Jocurile populare din Lerești se încadrează în folclorul specific muscelan. Repertoriul lereștean bogat și variat este constituit din următoarele dansuri populare: "Brâul", "Hora", "Românu", "Sârba", "Ungureasca" și "Ungurica".

Ansamblul folcloric de cântece și dansuri "Alunelu" din Lerești, înființat în anul 2000 de către Ion Horobeanu, are în componența sa 40 de membrii cu vârste cuprinse între 4 – 18 ani. Ansamblul are în repertoriu, pe lângă dansurile populare muscelene și dansuri din diferite zone etnografice ale României.

Ansamblul este renumit în țară, pentru autenticitatea și originalitatea repertoriului și costumelor, dar și pentru performanțele micilor artiști. Aceștia au participat la numeroase spectacole locale și naționale și sunt în permanentă colaborare cu televiziunile locale sau cele naționale.

✓ **Sărbători și tradiții populare**

Importante tocmai în virtutea faptului că repetă valori spirituale care au avut loc în trecut, obiceiurile ritmează viața socială, dându-i sens și culoare. Credințele populare, în ciuda faptului că se propagă pe un spațiu larg, păstrează particularitățile fiecărei comunități care își identifică apartenența la un teritoriu străvechi așa cum este cazul zonei de nord a Muscelului. Obiceiurile și tradițiile locale sunt strâns legate de calendarul religios, de ocupațiile specifice dar și de obiceiurile de zi cu zi din viața oamenilor locului. În zona de nord a Muscelului care cuprinde și comuna Lerești, se manifestă următoarele:

- obiceiuri de iarnă care se practică în jurul sărbătorilor de iarnă - Crăciun și Anul Nou - "Brezaia" sau "Colindatul cu măști", "Scovarga", "Pământul", "Colindul Flăcăilor" – de Crăciun și "Colindatul Fetelor" – de sărbătoarea Sfântului Vasile sau Anul Nou;
- obiceiuri de primăvară care se practică în jurul sărbătorilor pascale – "Focul Măcinilor", "Armindenul", "Călușul", "Lăzărelul"- fiind caracterizate ca sărbători tradiționale ale vegetației;
- obiceiuri de vară – "Caloianul", "Paparuda", "Drăgaica";
- obiceiuri de toamnă – "Răvășitul Oilor", "Focul lui Sumedru".

Un exemplu de obicei laic cu caracter religios, întâlnit în zona Muscelului de Nord și în zona Lereștiului, având rădăcini în originile dacice ale poporului român este “Frăția de cruce” sau “Datul d’a verii și d’a suratele” - a doua zi de Rusalii. Potrivit acestui obicei străvechi, tinerii din sat se înfrățesc sau, în cazul fetelor, se însurătesc (“datul de-a verii”), ocazie cu care își dăruiesc unul altuia farfurii sau străchini împodobite cu flori, umplute cu pâine și colivă în care sunt puse lumânări mai nou cireșe sau dulciuri. Un alt obicei bine înrădăcinat în tradiția zonei este ritualul de nuntă care prezintă elemente specifice la Lerești: “Pogădirea sau Împețirea”, “Schimbul cu verighetele”, “Bradul” (Fedeleşul), “Nunta de zi a fetei”, “Iertăciunea”, “Masa mare”.

✓ **Principalele ocupații tradiționale¹⁷**

- *Creșterea animalelor* a reprezentat una din ocupațiile de bază ale locuitorilor încă din vremurile îndepărtate. Totodată, din timpuri străvechi, ciobanii musceleni au practicat transhumanța care s-a identificat secole la rând cu principala sursă de existență a locuitorilor comunei Lerești. Transhumanța nu a reprezentat de-a lungul secolelor doar o simplă deplasare a animalelor, ci și o interacțiune complexă între oamenii locului, animale și mediul înconjurător, având implicații culturale, economice și sociale. A contribuit la formarea așezărilor montane, a unor meșteșuguri specifice (prelucrarea lânii, confecționarea obiectelor pentru stână), a unui vocabular pastoral specific și a unor obiceiuri și tradiții legate de viața la stână.

- *Prelucrarea lemnului.* La sfârșitul secolului XIX începutul secolului XX, cea mai mare parte a locuitorilor comunei se ocupau cu exploatarea și prelucrarea lemnului, pădurea ocupând suprafețe întinse în zonă. Lemnul avea o mare întrebuințare. Era folosit pentru realizarea obiectelor de mobilier din locuință, a uneltelor pentru munca pământului, pentru lemnăria și roțile căruțelor, pentru butoaie, ulucă și șindrilă. Tot din lemn se ridicau și locuințele. Într-un document din anul 1893, sunt semnalate pe Râul Târgului (în stare de funcționare) “25 ferăstraie care produceau anual 250.000 capete tinichele și ca la 8.000 lătuoi”. În primii ani ai secolului XX în Lerești încep să vină muncitori forestieri din Italia, experți în exploatarea și prelucrarea lemnului, care aveau sarcina să construiască un canal “de gros” necesar aducerii buștenilor de pe Muntele Mușuroaiele. De la italieni, lereștenii au învățat meserie astfel încât, în viitor, aceștia vor deveni cunoscuți în toată țara, echipe numeroase de lucrători exploatarea lemnului pe arii întinse din Carpați.

- *Industria casnică.* Torsul, țesutul, cusutul erau activitățile femeilor mai ales iarna când întregeau avutul gospodăriei cu haine, pleduri, covoare, pânză într-o zonă în care ocupația de bază o reprezenta oieritul, lâna fiind materia primă de bază.

- *Perscuiatul și vânătoarea* au reprezentat de asemenea ocupații importante, Râul Târgului și pădurile numeroase fiind factori naturali de baza pentru practicarea acestor activități.

- *Comerțul (negustoria).* De secole, în comună, nevoile de cumpărare se satisfăceau prin comerțanții locali. De-a lungul vremii, comerțul nu s-a putut extinde deoarece orașul Câmpulung era aproape ca distanță. Comerțul cu orașul s-a dezvoltat în principal pentru produsele care erau de primă necesitate și nu se produceau în comună: porumb, mălai, făină, tărațe. În schimb, lereștenii duceau la

¹⁷ Strategia de Dezvoltare Locală a Comunei Lerești pentru perioada 2022 – 2027, (draft), S.C.AVISCO PROIECT SRL, 2022.

oraș legume, lactate, țesături, îmbrăcăminte și obiecte de uz casnic și gospodăresc realizate în atelierele lor.

✓ **Ateliere de artă și meșteșug**

- Buliga Gabriela- sat Lerești - pictură portrete și peisaje.
- Dogaru Lucia – sat Lerești, confecționar bijuterii din mărgelile, artizan costume populare,
- Moiceanu Marian Florian, Drăgușanu Bilei – sat Voinești - distilerie pentru preparat țuică din mere.
- Fianu Alina – sat Lerești, artizan decorațiuni tricotate și împodobite cu mărgelile pentru sărbătoarea Crăciunului,
- Herișanu Lucia – sat Lerești, artizan costume populare (ii tradiționale), producător de dulcetuiri bio din afine și zmeură albă și roșie,
- Falcă Manuela - sat Lerești, producător local de șerbet și bomboane fondante,
- Burulea Elena, Ion Maria – sat Pojorâta - împletituri mături și coșuri din lemn de alun,
- Coscodaru Lămâița – sat Pojorâta, coșuri din lemn de alun si cătină, corfe pentru copii, linguri din lemn, cozi de topor,
- Dascălu Stelian – sat Voinești, producător de miere bio de salcâm și polifloră,
- Dragomir Corneliu – sat Lerești, atelier sculptură în lemn (mobilier de interior, uși, obiecte de uz gospodăresc, monumente decorative cu motive tradiționale, etc);
- Dumitrescu Alexandru – sat Lerești, cioplitor în lemn - prelucrare rădăcini de copaci și crengi supuse degradării,
- Corlățeanu Florin – sat Lerești, sculptură în lemn – mobilier de interior și exterior.

✓ **Gastronomie**

Specificul culinar al zonei Lerești este dominat de produsele lactate (brânzeturi de oaie sau vacă), preparate din carne de oaie, dulcetuiri din fructe de pădure, ciuperci. În trecut, la confluența Râului Târgului cu Râușorul exista cășăria Râușor, locul unde s-a născut vestitul cașcaval de Rucăr, produs tradițional recunoscut în toată țara.

Renunită pentru produsele tradiționale realizate este și “Ferma Musceleană Lerești”, locul unde se produce renumita brânză de Lerești, bulzul tradițional sau păstrăvul la grătar. Ferma dispune de 32 vaci, peste 50 de oi și 9 porci. Beneficiază și de 2 iazuri cu păstrăvi. În prezent, ferma deține și un punct gastronomic local care promovează și valorifică produsele tradiționale autentice.

Deși nu sunt înregistrate ca mărci locale, zona este cunoscută pentru câteva produse gastronomice tradiționale:

- Cașcaval afumat din lapte de vacă sau oaie;
- Brânza la coșuleț dospită și ambalată în coajă de brad;
- Lapte de șteand - în ultima săptămână din an când se mulg oile se pune laptele într-un șteand (putină mică cu capac) din lemn de brad nou, închis ermetic și se lasă cca. 2 luni, fără a fi mișcat, după care se consumă;
- Pastramă de oaie uscată, afumată preparată pe grătar;

- Covrigi cu ou. Acest produs ar data, după tradiția orală, înainte de venirea ardelenilor în ținuturile subcarpatice ale Mușcelului - prima jumătate a sec. al XVIII-lea. Covrigii se pregătesc în preajma marilor sărbători religioase, Paștele și Rusaliile și se împart pentru pomenirea morților. Pentru localnici, covrigii cu ou reprezintă pâinea binecuvântată a cărei realizare este precedată de purificarea casei și a cărei frăgezime este cu atât mai mare cu cât trece mai mult timp de la pregătirea ei. De Paște, covrigii se împart cu ouă roșii și de Rusalii cu vase cu mâncare. Secretul realizării acestui produs tradițional este cel al frăgezirii aluatului cu țuică amestecată cu rom, cât și al coacerii în cuptorul încins după ce s-a scos jarul obținut din „țândări” de brad. Covrigul cu ou a fost atestat ca produs tradițional și înscris la OSIM cu eticheta de “Covrig Muscelian” în anul 2011. Datorită acestui atestat, covrigul muscelian a devenit cunoscut în întreaga țară, fiind prezent la o serie de târguri și festivități de profil;
- Păstrăvul, cu cele două specii ale sale, indigen și curcubeu, cultivat în păstrăvăriile din zonă, gătit sub diferite aspecte; afumat în cobză, la grătar, etc;
- Bulzul tradițional realizat cu brânză de oaie, unt, costiță afumată, ou. Produsul se coace în cuptor sau se prăjește pe jar;
- Miere de albine;
- Țuica de mere, pere, prune, produsă la “povarnă” (cazan).

Evenimente /manifestări culturale și sportive¹⁸

Oferta evenimentelor din comuna Lerești acoperă o gamă largă de domenii culturale și sportive, remarcându-se prin calitatea ei. An de an acestea atrag un număr tot mai mare de participanți atât din cadrul locuitorilor zonei cât și turiști. Asociația Culturală “Lerești Muscel”, condusă de preotul Alexandru Pahonțu, Asociația “Alunelu”, Asociația “Cultul Eroilor Regina Maria” – subfiliala Lerești precum și Consiliul Local Lerești își aduc contribuția anual la organizarea și desfășurarea manifestărilor din cadrul comunei. Evenimentele consacrate:

- *“Balul Gospodarilor” din Lerești*, are loc odată cu desfășurarea sărbătorii de Dragobete – luna februarie. Este un eveniment cultural, social, artistic, caracterizat prin dansuri populare, port popular, concursuri, gastronomie tradițională;
- *“Teatrul de Păpuși”*– luna aprilie. Manifestarea este organizată anual în cadrul căminului cultural “Sarmiza Bilcescu Alemăneștianu” din satul Voinești și este organizată de către Consiliul Local Lerești în colaborare cu Teatrul Davila din Pitești și Trupa Așchiuță;
- *“Ziua Veteranilor de Război”* – luna aprilie. Evenimentul are loc la Cimitirul Eroilor -Țarină și este organizat prin grija Consiliului Local Lerești - depunere de coroane;
- *“La Mulți Ani Europa”* – luna mai. Manifestarea este organizată în cadrul Căminului Cultural din satul Lerești - vizionare de documentare, distribuirea de broșuri și pliante;
- *“Ziua Eroilor”* – luna mai. Evenimentul are loc la Cimitirul Eroilor –Țarină, depunere de coroane;
- *“Festivalul Covrigilor cu ou”* – luna iunie (Rusalii). Festivalul este o inițiativă a familiei Elena și Ionel Marin din localitate. Evenimentul își propune promovarea covrigilor tradiționali, preparați timp de două săptămâni și copti de gospodine în casă, în cuptor cu lemne. Sunt specifici numai zonei

¹⁸ Informații preluate de la Consiliul Local Lerești

Mușcel. Locul în care se desfășoară festivalul este împodobit ca pentru o mare zi de sărbătoare, covrigii cu ou fiind etalați în vase vechi confecționate din lut. Aceste vase sunt așezate pe ștergare florale confecționate manual la războiul de țesut. Gospodinele care prezintă istoria covrigilor cu ou sunt îmbrăcate în costume tradiționale populare cu motive florare și poartă ii cusute cu fir albastru, specifice zonei. Acest festival tradițional lereștean scoate în evidență legătura dintre viață și moarte fiind organizat între sărbătoarea Paștelui și cea a Rusaliilor. Dacă evenimentul are loc în apropiere de Paște, covrigii se vor da de pomană împreună cu ouă înroșite iar dacă are loc în preajma Rusaliilor, se vor împărți împreună cu vase cu mâncare. Cu ocazia acestui eveniment au loc dansuri și cântece populare, concursuri cu premii, degustări de produse locale etc. Sărbătoarea de la Lerești este un semn de recunoștință a localnicilor față de sacrificiul Mântuitorului, față de înaintașii care le-au dat viață și i-au învățat meștesugul coacerii pâinii, al împodobirii straielor și locuințelor, al cântecului și dansului popular, al dorinței de a trăi momente de liniște și bucurie, de a prelua, continua și îmbogăți tradiții străvechi în forme noi, de a înscrie noi pagini în marea carte a sufletului românesc;

- *“Ziua comunei Lerești”* – luna iunie (Rusalii) - eveniment cultural, social, artistic, sportiv și de divertisment organizat de către Consiliul Local Lerești în colaborare cu Asociația „Alunelu” și Asociația Culturală „Lerești Mușcel”;

- *“Școala de vară – istorie, civilizație și cultură în spațiul românesc”* – luna iulie. Evenimentul are loc la Căminul Cultural “Sarmiza Bilcescu Alemăneștianu “ din satul Voinești. Se desfășoară sesiuni de comunicări științifice despre istoria, civilizația și cultura în spațiul românesc, comunicări științifice susținute de către profesorul de istorie Ion Oană. Născut în satul Lerești, profesorul Ion Oană, iubitor al tradițiilor și istoriei acestei comune a scris printre altele și lucrarea „Istoria și Cultura în Lerești Mușcel” creație care, în cele peste 100 de file, descrie esențialul din existența de peste șase veacuri a așezării Lerești, oamenii, ocupațiile lor, habitatul, viața culturală, școala și slujitorii ei de seamă, biserica ș.a.;

- *“Zilele Drapelului Național”* (luna iunie), *“Ziua Imnului Național”* (luna iulie), *“Ziua Armatei Române”* (luna octombrie) – manifestări organizate de către Consiliul Local Lerești, cu ocazia cărora au loc depuneri de coroane la monumentele martirilor din localitate;

- *“Raliul Mușcelului”* – luna septembrie, se desfășoară pe ruta Pojorâta – Bughea – baraj Râușor. Competiția este organizată de către Federația Română de Automobilism în colaborare cu Consiliul Local Lerești și reprezintă un eveniment sportiv de viteză în coastă și aventură pe macadam;

- *“Maratonul de alergare montană Trail Race”* – luna septembrie, se desfășoară pe ruta lezer – Păpușa. Competiția sportivă are startul și punctul de sosire la cabana Voina. Evenimentul este organizat de către Consiliul Local Lerești împreună cu Asociația Club Sportiv Tourmount;

- *“Focul lui Sumedru”¹⁹* – luna octombrie. Reprezintă o tradiție românească veche de peste 2.000 de ani, dinaintea sărbătorii Sfântului Dumitru - apărătorul păstorilor. Este vorba de „focul viu” al ciobanilor români, care purifică îndeosebi păstorii și turmele. “Focul lui Sumedru” reprezintă o sărbătoare a întregii comunități, un scenariu al morții și renașterii naturii care, se pare, că are rădăcini în timpul arhaic ca un cult al strămoșilor în asigurarea unui an viitor fertil și bogat în recolte. Sărbătoarea are de fapt sorginte precreștină, iar focurile care se aprindeau erau pentru încălzirea spiritelor care apar pe pământ în această perioadă. În jurul unui imens rug funerar, întreținut cu lemne uscate și resturi vegetale, aprins de tinerii din comună într-un loc înalt, se adună întreaga suflare a

¹⁹Date preluate de pe <https://cimec.ro>

satului și se strigă în cor, formula consacrată „Hai la Focu' lui Sumedru!“. Femeile impart nuci, mere, struguri, vin, prune uscate și covrigi. La plecare, participanții iau cărbuni aprinși cu care fertilizează grădinile și livezile. Momentul cel mai așteptat este prăbușirea bradului incinerat, care indică renașterea simbolică a zeului mort. În funcție de direcția în care cade bradul ars (jarul sau tăciunii aprinși) se apreciază care dintre feciorii sau fetele prezente urmează să se căsătorească în noul an. Când focul este aproape stins, conform tradiției, fiecare participant trebuie să ia câte un tăciune pe care îl aruncă în livadă pentru a obține roade bogate în anul care urmează;

- *“Ziua Recoltei muscelene”*- luna noiembrie. Manifestarea are în centrul preocupărilor punerea în valoare a potențialului natural, a tradiției, a identității și a conexiunii individului cu natura. Cuprinde, pe lângă expozițiile cu standuri de produse tradiționale sau agrozootehnice, un program cultural artistic în care se regăsesc prestațiile ansamblurilor folclorice care reușesc prin elementele autentice românești să evidențieze multitudinea de obiceiuri, tradiții, datini relevante pentru identitatea și existența comunității lereștene,

- *“1 Decembrie – Ziua națională a României”* – luna decembrie – depunere de coroane la monumentele martirilor lereșteni, sfințirea de morminte, port tradițional, cântece și dansuri populate locale;

- *“Colindă....colindă”* – luna decembrie, eveniment care cuprinde tradiții și obiceiuri populare, colinde, cântece și dansuri tradiționale, cadouri de Crăciun. Este organizat anual la Consiliul Local Lerești.

- *“Sâmbătă.... e film românesc”* –2-3 ori/an. Evenimentul are loc în cadrul căminului cultural “Sarmiza Bilcescu Alemăneștianu” din satul Voinești și constă în proiecții de filme românești.

2.1.1.3 Bioclimatul zonei

Bioclimatul reprezintă un factor terapeutic natural, indicațiile terapeutice ale acestuia depinzând de:

- caracteristicile climatice: temperatura aerului, umiditatea aerului, durata de strălucire a soarelui, dinamica atmosferică și presiunea aerului, presiunea parțială a oxigenului;
- indici bioclimatici: confort termic, stres bioclimatic;
- caracteristicile fizico-chimice: aeroionizarea, absența poluării chimice și microbiologice.

Caracteristici climatice. Zona munților înalți (1.900 m. - 2.500 m.) se caracterizează printr-un climat aspru iarna și rece vara, aer relativ uscat, nebulozitate mare, durata de strălucire a soarelui redusă, precipitații moderat – abundente, circulație atmosferică activă, strat de zăpadă gros și perisitent, ceață și viscol.

În zona munților mijlocii și mici (700 m. – 800 m./1.900 – 2.000 m.), cu precădere în jumătatea inferioară a acestui areal, climatul este mai puțin aspru decât cel al munților înalți. El este totuși rece, relativ umed, cu nebulozitate destul de pronunțată, cu ierni liniștite, cu strat bogat și îndelungat de zăpadă, primăveri reci și ploioase, veri răcoroase cu ploi bogate, alternând cu timp frumos și toamne cu timp stabil și cald.

Climatul depresiunilor și al văilor are caractere asemănătoare cu cel prezentat anterior, diferențele provenind din condițiile geografice locale, respectiv orizontul redus și condițiile de adăpost

față de circulația generală. În acest context, în aceste zone verile sunt mai călduroase, radiația solară și dinamica aerului sunt mai reduse comparativ cu cel al formelor deschise, cu altitudini similare.

Conform clasificării bioclimatice realizată în anul 1961 de dr. Maria Modval și fiz. Șt. Pascu, completată în 1984 de dr. clim. Elena Teodoreanu zona Lerești se încadrează în:

Climat de munte cu bioclimat tonic – stimulent rece, umed, cu nebulozitate accentuată (dar și cu perioade frecvente de însorire), caracterizat de ierni frumoase și însorite, zăpadă consistentă, primăveri reci și ploioase, veri răcoroase cu ploi bogate alternând cu timp frumos, toamne stabile. Aeroionizarea este relativ mare, predominant negativă. Confortul termic apare mai ales la orele amiezei, vara și toamna. Există stress cutanat 5-6 luni pe an, stress pulmonar 6–8 luni, restul lunilor fiind relaxante, echilibrate.

Caracteristicile bioclimatice încadrul UAT Lerești²⁰

- stresul bioclimatic cutanat mediu anual prezintă o valoare redusă (15), lunile relaxante fiind cele cuprinse în intervalul aprilie - septembrie.
- indicele de stres bioclimatic pulmonar mediu anual este situat între 25 - 30, lunile echilibrate fiind aprilie, mai, august și septembrie;
- Indicele stresului bioclimatic total mediu anual este de 45, indicând un bioclimat tonic stimulant în partea superioară, cu nuanțe sedative și de relaxare în partea inferioară.

Factori naturali de cură: bioclimat tonic, stimulant, de munte.

Indicații terapeutice: stări de debilitate, surmenaj fizic și intelectual, convalescență cu stare generală bună, nevroză astenică.

2.1.2 Structuri de primire turistică

2.1.2.1 Structuri de primire turistice cu funcțiuni de cazare

În mod indiscutabil existența unor opțiuni de cazare facilitează dezvoltarea turismului într-o destinație turistică. Din acest motiv, capacitatea de cazare poate să condiționeze în mare măsură volumul activității turistice dintr-o anumită zonă. În același timp, serviciile de cazare constituie una dintre componentele turistice de bază a unui produs turistic care susțin crearea de noi locuri de muncă la nivel local în domeniul turismului.

Conform datelor Ministerului Economiei, Digitalizării, Antreprenoriatului și Turismului²¹, capacitatea de cazare din comuna Lerești a crescut în mod constant în perioada 2021 – 2025, ajungând la 21 de unități și 312 de locuri de cazare (septembrie 2025). Aceasta se datorează în principal intrării pe piața de cazare a unităților de tip camere de închiriat, a apartamentelor de închiriat, a unei pensiuni turistice și a căsuțelor tip camping. Astfel, **capacitatea de cazare din localitatea Lerești a crescut cu 32,2% în 2025 comparativ cu anul 2021, iar numărul de unități de cazare aproape s-a dublat în aceeași perioadă** (tabelul de mai jos).

²⁰ Institutul de Geografie – Octavia Bogdan, Elena Teodoreanu, Elena Mihai, Gheorghe Neamu, “Atlasul Republicii Socialiste România – pl.IV-6 Topoclima, Regionarea Climatică”, Direcția Topografică Militară, 1977

²¹ Acestea se referă strict la unitățile de cazare care sunt clasificate de minister (și dețin un certificat de clasificare).

Evoluția capacității de cazare din comuna Lerești în perioada 2021-2025

Tipologie	Număr <u>unități</u> de cazare					Număr <u>locuri</u> de cazare				
	2021	2022	2023	2024	2025	2021	2022	2023	2024	2025
pensiune turistică	3	3	4	4	4	71	58	64	64	64
vilă turistică	2	1	1	1	1	37	19	19	19	19
cabană turistică	1	1	1	1	1	84	84	84	84	84
apartament de închiriat	-	1	1	3	3	-	7	7	23	23
camere de închiriat	5	7	8	10	11	44	58	72	100	110
căsuțe tip camping	-	-	1	1	1	-	-	12	12	12
TOTAL	11	13	16	20	21	236	226	258	302	312

Sursa: baza de date a Ministerului Economiei, Digitalizării, Antreprenoriatului și Turismului (<http://turism.gov.ro/web/autorizare-turism/> și în prezent <https://se.situr.gov.ro/OpenData/OpenDataMain>) – date stocate de INCDT; momentul de referință ales este perioada iulie-august²² din fiecare an cu excepția anului 2025 când momentul de referință este luna septembrie.

La nivelul anului 2025 (în luna septembrie), în comuna Lerești erau clasificate 21 de unități de cazare, inclusiv o unitate de tip căsuțe tip camping (lista acestora se găsește în **Anexa nr. 3**). Unitățile de tip camere de închiriat (11) sunt cele mai multe în localitate, secondate de tipologia pensiune turistică (4 pensiuni). Comuna Lerești mai deține o vilă turistică, o cabană turistică și trei unități tip apartament de închiriat. Doar o unitate este clasificată la 4 flori în timp ce, majoritatea unităților de cazare (13) sunt clasificate la 3 stele/margarete; totodată, categoriile de confort inferior sunt și ele reprezentate de 5 unități clasificate la 2 stele și de 2 unități clasificate la o stea (tabelul de mai jos).

Structura unităților de cazare din comuna Lerești, pe tipuri și categorii de confort, anul 2025

	Total	4*	3*	2*	1*
Unități de cazare					
pensiune turistică	4	1	3	-	-
vilă turistică	1	-	-	-	1
cabană turistică	1	-	1	-	-

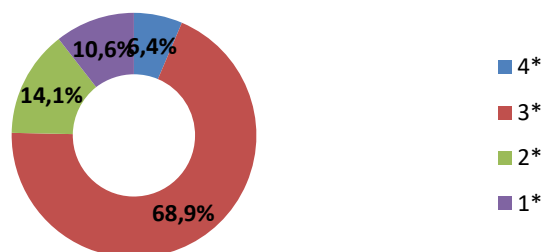
²² În conformitate cu practica statistică oficială, 31 iulie este perioada de referință la care se raportează indicatorii privind capacitatea de cazare existentă la nivelul unui an.

apartament de închiriat	3	-	3	-	-
camere de închiriat	11	-	5	5	1
căsuțe tip camping	1	-	1	-	-
TOTAL	21	1	13	5	2
Locuri de cazare					
pensiune turistică	64	20	44	-	-
vilă turistică	19	-	-	-	19
cabană turistică	84	-	84	-	-
apartament de închiriat	23	-	23	-	-
camere de închiriat	110	-	52	44	14
căsuțe tip camping	12	-	12	-	-
TOTAL	312	20	215	44	33

Sursa: baza de date a Ministerului Economiei, Digitalizării, Antreprenoriatului și Turismului
(<https://se.situr.gov.ro/OpenData/OpenDataMain>)

Din totalul locurilor de cazare clasificate la nivelul anului 2025, aproape 69% sunt încadrate la 3 stele/flori, iar 6,4% la 4 flori; cu alte cuvinte, puțin peste 75% din capacitatea de cazare a comunei Lerești este clasificată la o categorie medie și superioară de confort. În același timp categoriile de confort inferior cumulează sub un sfert din capacitatea de cazare a stațiunii respectiv 14,1% la 2 stele și 10,6% la o stea.

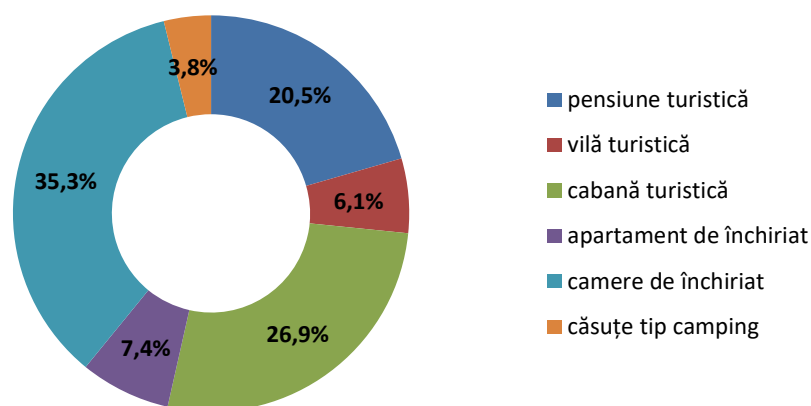
Distribuția locurilor de cazare existente în localitatea Lerești, pe categorii de confort, anul 2025

Sursa: baza de date a Ministerului Economiei, Digitalizării, Antreprenoriatului și Turismului
(<https://se.situr.gov.ro/OpenData/OpenDataMain>), date prelucrate

Referitor la distribuția capacității de cazare (exprimată în numărul de locuri) pe tipuri de unități de cazare, aceasta este relativ echilibrat distribuită în anul 2025. Cu toate acestea, predomină unitățile de tip camere de închiriat (35,3%) urmate de cabana turistică (26,9%) și pensiuni turistice (20,5%), aceste trei tipologii de cazare deținând peste 82% din capacitatea totală de cazare a localității. La polul opus se află căsuțele tip camping cu 3,8% și vila turistică cu 6,1%.

Distribuția locurilor de cazare existente în comuna Lerești, pe tipuri de unități, anul 2025

Sursa: baza de date a Ministerului Economiei, Digitalizării, Antreprenoriatului și Turismului (<https://se.situr.gov.ro/OpenData/OpenDataMain>), date prelucrate

2.1.2.2 Structuri de primire turistice cu funcțiuni de alimentație publică

Structurile de primire turistică cu funcțiuni de alimentație (sau mai simplu spus unitățile de alimentație publică) reprezintă o altă componentă de bază a bazei materiale a turismului. Prin natura lor acestea se adresează atât turiștilor cât și localnicilor dar faptul că unitățile de alimentație publică sunt amplasate în cadrul unităților de cazare și/sau în zone de circulație turistică face ca unitățile de alimentație publică să fie considerate specifice turismului.

În prezent (septembrie 2025), în comuna Lerești sunt clasificate un număr de 5 unități de alimentație publică (Anexa nr.4), care dețin împreună un număr de 578 de locuri la mese conform bazei de date a Ministerului Economiei, Antreprenoriatului, Digitalizării și Turismului. Cele mai multe unități (3) sunt de tip restaurant clasic existând și un restaurant familial/pensiune și un bufet-bar. Două unități de alimentație publică sunt clasificate la categoria 3 stele iar trei unități sunt clasificate la 2 stele (tabelul de mai jos).

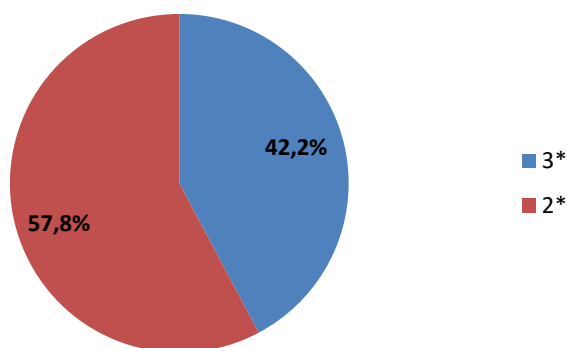
Unități de alimentație publică clasificate din comuna Lerești, anul 2025

Denumire	Tipologie	Categorie	Nr. locuri la mese
Amada	restaurant familial/pensiune	3 stele	138
Cabana Voina	restaurant clasic	2 stele	180
Poiana Lerului	restaurant clasic	3 stele	106
Cerbul	restaurant clasic	2 stele	84
Casa Rim	bufet-bar	2 stele	70
TOTAL			578

Sursa: baza de date a Ministerului Economiei, Digitalizării, Antreprenoriatului și Turismului (<https://se.situr.gov.ro/OpenData/OpenDataMain>)

Referitor la categoriile de confort din perspectiva locurilor la mese din unitățile de alimentație publică, cele mai multe dintre acestea sunt clasificate la categoria 2 stele (57,8%) urmate de cele la 3 stele (42,2%).

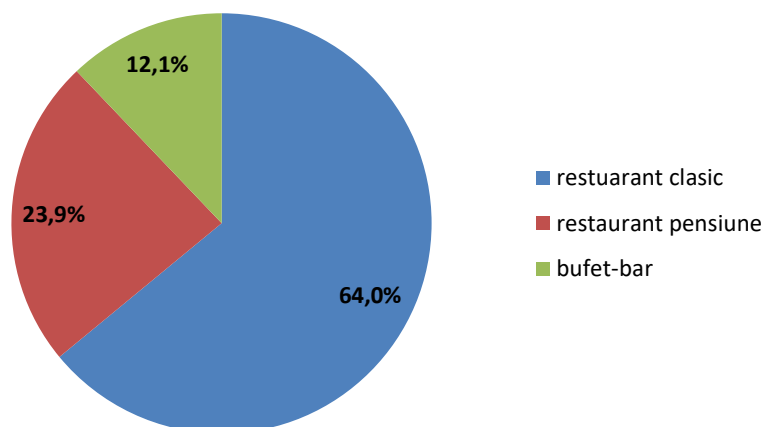
Distribuția locurilor la mese în unitățile de alimentație publică din comuna Lerești, pe categorii de confort, anul 2025

Sursa: baza de date a Ministerului Economiei, Digitalizării, Antreprenoriatului și Turismului (<https://se.situr.gov.ro/OpenData/OpenDataMain>), date prelucrate

În ceea ce privește distribuția locurilor la mese pe tipuri de unități, poziția dominantă este deținută de restaurantul clasic (64%). La mare distanță se regăsesc unitățile de tip restaurant, pensiune (23,9%) și bufet-bar (12,1%).

Distribuția locurilor la mese în unitățile de alimentație publică din comuna Lerești, pe tipuri de structuri, anul 2025

Sursa: baza de date a Ministerului Economiei, Digitalizării, Antreprenoriatului și Turismului (<https://se.situr.gov.ro/OpenData/OpenDataMain>), date prelucrate

Raportul dintre numărul locurilor la masă clasificate și numărul locurilor de cazare clasificate este de 1,9 (valoare superioară pragului optimal de 1,2 conform literaturii de specialitate), ceea ce arată faptul că în comuna Lerești se acoperă atât cererea turistică potențială (exprimată prin numărul de persoane care sunt cazate în comuna) cât și cererea pentru servicii de alimentație publică provenită de la persoanele aflate în tranzit și/sau care nu se cazează în comuna Lerești.

2.1.2.3 Structuri de primire turistice cu funcțiuni de agrement

Componentă de bază a produsului turistic, agrementul asigură petrecerea în mod agreabil de către turiști a timpului liber. Structura eterogenă a infrastructurii de agrement cuprinde o gamă diversificată de mijloace și dotări determinate de conținutul prestațiilor oferite.

S-a realizat o grupare a structurilor turistice cu funcțiune de agrement pornind de la tipologia serviciilor de agrement²³ (conținutul prestațiilor de agrement).

²³ Minciu R.(2005), Economia Turismului, București, Editura Uranus

❖ Infrastructura turistică cu funcțiune sportivă și de agrement

- *Trasee schi de tură* - combină schiului alpin cu libertatea oferită de schiul fond.

Rutele asigură accesarea celor mai frumoase peisaje ale Munților Iezer prin combinarea schiului alpin cu schiul de fond.

- *Trasee montane cu rachete de zăpadă (snowshoeing)*

Turele organizate pe traseele montane, accesibile în sezonul hibernal sau în apropierea lor asigură participarea turiștilor indiferent de vârstă sau pregătire sportivă. Drumețiile cu rachete de zăpadă sunt o modalitate excelentă de a fi activ iarna. Cu ajutorul sistemului de deplasare pe care-l au rachetele, se pot folosi nu doar pe traseele bătute de drumeție, ci și pe cele cu zăpadă încă neatinsă. Aproape orice teren este potrivit pentru acest sport, de la drumeții prin păduri și pe dealuri până la excursii pe vârfuri abrupte. Împrejurimile localității Lerești, zonele împădurite până la înălțimile Munților Iezer oferă condiții prielnice practicării acestui tip de sport.

- *Trasee turistice pentru drumeții*

- *Trasee turistice pentru drumeții omologate*

În prezent, există un singur traseu turistic pentru drumeții omologat de către Ministerul Economiei, Digitalizării, Antreprenoriatului și Turismului (MEDAT) în Munții Făgăraș, traseu care intră și pe teritoriul UAT Lerești:

- Curmătura Brătilei – Curmătura Oticu – Vf. Roșu

Caracteristici: marcaj – triunghi roșu, durată traseu – 16 ore, grad de dificultate – mare, sezonabilitate – închis iarna.

- *Trasee turistice pentru drumeții neomologate*²⁴

1. Cabana Voina – Valea Bătrâna - Muntele Iezerul Mare – Refugiul Iezer

Caracteristici: marcaj - cruce albastră, durată traseu - 4:30 ore, grad de dificultate – mediu, distanță – 8,4 km;

2. Cabana Voina – Valea Bătrâna – Pârâul Iezerului - Refugiul Iezer – Lacul Iezer - Crucea Ateneului (punct belvedere)

Caracteristici: marcaj - cerc albastru, durată traseu - 5 ore, grad de dificultate – mediu/greu, distanță – 8,7 km;

3. Cabana Voina – Valea Cuca – Cabana Cuca – Vf. Păpușa – Muntele Dracsin – Valea Dâmboviței

Caracteristici: marcaj – dungă verticală albastră, durată traseu - 10:30 ore, grad de dificultate – mediu/greu, distanță – 21 km;

4. Cabana Cascoe – Pârâul Roșca – Vf. Păpușa - Cabana Cuca - Valea Cuca - Cabana Voina

²⁴ Colectia „Muntii Nostrii”, Hartă de drumeție a Munților Iezer, Editura Shubert & Franzke

Caracteristici: marcaj- triunghi galben, durată traseu - 10 ore, grad de dificultate – mediu/greu, distanță – 18,5 km;

5. Cabana Voina – Muntele Văcarea - Vf. Iezerul Mare – Curmătura Bătrâna – Vf. Păpușa – Muntele Găinațu Mare – Cabana Voina

Caracteristici: marcaj – dungă verticală roșie, durată traseu - 15:45 ore, grad de dificultate – greu, distanță – 34 km;

6. Cabana Voina – Valea Dâmboviței – Cabana Băjan (Piatra Craiului) – Vf. Țefeleica

Caracteristici: marcaj – triunghi roșu, durată traseu - 7 ore, grad de dificultate – mediu/greu, distanță – 17,30 km;

7. Cabana Voina – Vf. Bătrâna – Plaiul lui Pătru

Caracteristici: marcaj – triunghi roșu, durată traseu – 5 ore, grad de dificultate – mediu / greu, distanță – 7,4 km.

▪ *Trasee turistice pentru cicloturism neomologate*

Bicicletele electrice reprezintă o oportunitate extraordinară a descoperirii munților în mod ecologic. Asociația Freerider deține un mic centru pentru închirieri biciclete electrice în satul Voinești. Singurul traseu neomologat pentru biciclete pornește din satul Voinești până pe Vf. Strâmtu (4 km.) trecând pe lângă stâna Strâmtu. Reprezintă un traseu de urcare și coborâre de nivel ușor / mediu. Se adresează atât începătorilor cât și persoanelor cu nivel mediu de pregătire sportivă.

Pensiunile “Amada”, “Casa Bunicilor”, pensiunea turistică “Săsească”, “Casa Iezer Venture”, pensiunea “Hanul Sasului”, “Casa Rif” pun la dispoziția turiștilor biciclete pentru plimbări de agrement pe trasee turistice scurte.

▪ *Trasee plimbări cu căruța trasă de cai*

Complexul “Cerbului”, Clubul Ecvestru “Caii Munților”, pensiunea “Casa Bunicilor”, pensiunea “Cerbul”, pun la dispoziția turiștilor echipamentul necesar pentru desfășurarea plimbărilor cu căruțe trase de cai.

▪ *Terenuri de sport*

În zona UAT Lerești sunt amplasate 2 terenuri de sport în aer liber:

- 1 teren de sport multifuncțional (tenis, fotbal, handbal),
- 1 teren de fotbal.

Ambele terenuri sunt dotate cu vestiare și dușuri. Totodată, localitatea dispune de un complex sportiv cu teren multifuncțional (volei, handbal, baschet, tenis de picior, fotbal), vestiare, dușuri, lojă cu 150 locuri, tribună cu 700 locuri, spațiu administrativ, punct de prim ajutor, sală de fitness și forță.

În comuna Lerești activează în prezent Clubul de fotbal ACS “Zimbrii” Lerești, care are în componență 45 de jucători dispuși în două echipe, seniori și juniori. Clubul participă în fiecare an la câte 72 de meciuri inclusiv meciuri din “Cupa României”. Totodată, comuna se mândrește și cu Clubul de Karate ACS “Campionii Lerești”, înființat în anul 2020. Echipa, formată din 50 de sportivi a avut

rezultate impresionante la Campionatul European și Campionatul Mondial inter-stiluri din anul 2022 aducând României și comunei medalii de aur, argint și bronz.

În cadrul unor structuri de cazare există terenuri, de diferite dimensiuni, amenajate pentru fotbal, volei, tenis, tir cu arcul, baschet și badminton cât și dotări pentru practicarea tenisului de masă sau panouri de cățărare – pensiunea “Jupânița”, “Trei Tauri”, Complexul “Cerbului”, “Casa Iezer Venture”, “Casa Rif”, pensiunea “Ana”, “Casa Gagea”.

▪ *Pescuit sportiv*

- Apele pâraurilor de munte și ale Râului Târgului – pentru posesorii de permis sau bilet valabil o zi cu obligativitatea eliberării tuturor capturilor,

- Lacul de acumulare Râușor - pentru posesorii de permis sau bilet valabil o zi cu obligativitatea eliberării tuturor capturilor.

De menționat este faptul că, pescuitul sportiv în zonă se face doar pe bază de permis eliberat de către Autoritatea Națională pentru Pescuit și Acvacultură.

În cadrul unor pensiuni turistice există mici heleștee amenajate, populate intens cu păstrăv ceea ce garantează o experiență deosebită amatorilor de pescuit – pensiunile “Amada”, “Cerbul”, “Săseasca”, “Trei Tauri”, “Casa Iezer Venture”, “Hanul Sasului”.

❖ Infrastructură turistică destinată animației recreative

- Clubul Ecvestru „Caii Munților” – dispune de 14 de cai din rasele Olandez de sport, Frizian și Lipițan. Clubul a fost înființat de către preotul Alexandru Pahonțu și oferă servicii diverse cum ar fi cele de inițiere în călărie sau drumeții de 2-3 zile pe trasee stabilite în prealabil pentru grupuri mari (maxim 14 persoane) sau individual. Clubul dispune de 5 instructori și 12 variante de trasee de la 1 – 6 ore. Totodată, clubul organizează tabere pentru copii cu dizabilități locomotorii.

- Pensiunile “Casa Bunicilor”, “Amada” sau pensiunea turistică “Săsească”, pun la dispoziția turiștilor echipamentul necesar și cai pentru inițiere în echitație sau drumeții pe trasee scurte.

❖ Infrastructură turistică cu funcțiune wellness

În cadrul unităților de primire turistică din comuna Lerești sunt oferite următoarele facilități cu funcțiune wellness:

- Săli fitness – pensiunea “Jupânița”,
- Piscină de mici dimensiuni – Complexul “Cerbului”, “Casa Vânătorului”, pensiunea “Cerbul”,

- Jacuzzi – complexul “Cerbului”, “Casa Vânătorului”, pensiunea “Cerbul”, “Casa Adam”;
- Baie tradițională în aer liber (ciubăr) – pensiuni: “Casa Vânătorului”, “Cerbul”, “Casa Gagea”, “Casa Adam”, “Casa Bunicilor”.

❖ Infrastructură turistică cu caracter cultural

▪ *Săli pentru evenimente culturale:*

- Casa de cultură din satul Lerești (capacitate - 240 locuri)
- Casa de cultură din satul Voinești "Sarmiza Bilcescu Alemăneștianu" - monument istoric construit în anul 1937, care figurează pe lista monumentelor istorice cod LMI AG-II-m-B-13852 - (capacitate – 140 locuri).

Unele unități de cazare asigură spații pentru organizarea de evenimente sau săli de conferințe: pensiunea "Jupânița" (100 locuri), cabana „Voina” (80 locuri), pensiunea „Zeus” (200 locuri), Complexul "Cerbului" (100 locuri), pensiunea "Amada" (70 locuri), pensiunea "Hanul Sasului" (150 locuri).

▪ *Biblioteca* – în cadrul Casei de Cultură din Lerești, funcționează biblioteca comunală cu fond de carte în limba română – 40 locuri.

▪ *Muzeeși colecții muzeale particulare*

- Căminului Cultural din satul Voinești "Sarmiza Bilcescu Alemăneștianu", adăpostește colecții de pictură, costume populare tradiționale cu vechime de peste 100 de ani, cusături și țesături tradiționale, mobilier tradițional, unelte de lucru, obiecte de uz gospodăresc, obiecte folosite la prelucrarea lemnului și a fierului, toate ilustrând viața și activitatea comunității;

- Muzeul Bisericii monument "Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril" – sat Lerești, adăpostește icoane vechi, obiecte de cult, cărți vechi etc..

- Colecția particulară Bob Nicolescu – icoane, grafică, pictură, obiecte tradiționale de uz casnic, unelte etc..

▪ *Tabere școlare de creație și echitație* în cadrul Clubul Ecvestru "Caii Munților" – 50 locuri și a pensiunii "Casa Gagea" (tabere și ateliere de lucru – 50 locuri).

❖ Amenajări turistice conexe

Amenajările turistice conexe se referă la structuri de mică anvergură, cu rol de a facilita exploatarea unor resurse turistice: locuri de campare, refugii montane, puncte de popas și/sau belvedere, observatoare animale sălbatice, parcări pentru auto-rulote în puncte panoramice, foișoare etc.

La nivelul UAT Lerești se regăsesc:

- Refugiul Salvamont Iezer;
- Refugiul Salvamont Găinașul.

Ambele refugii sunt în administrarea Serviciului Public Județean Salvamont Argeș. În apropierea cabanei Voina, funcționează Baza Salvamont Voina – parte componentă a Serviciului Public Județean Salvamont Argeș care, acordă primul ajutor turiștilor veniți la cabanele Voina, Cuca sau Bătrâna și asigură transportul accidentaților sau al bolnavilor la locul de unde pot fi preluați de către echipajele medicale specializate.

2.1.3 Resurse umane din turism

În anul 2023, din totalul salariaților care activau în întreprinderile din comuna Lerești, 4,6% lucrau în domeniul de activitate HR (Hoteluri și Restaurante). Conform datelor din tabelul de mai jos, numărul total al salariaților din domeniul HR a înregistrat creșteri în perioada 2020 – 2023.

Evoluția numărului mediu de salariați din întreprinderile active cu sediul în comuna Lerești, pe activități ale economiei naționale, în perioada 2020 – 2023

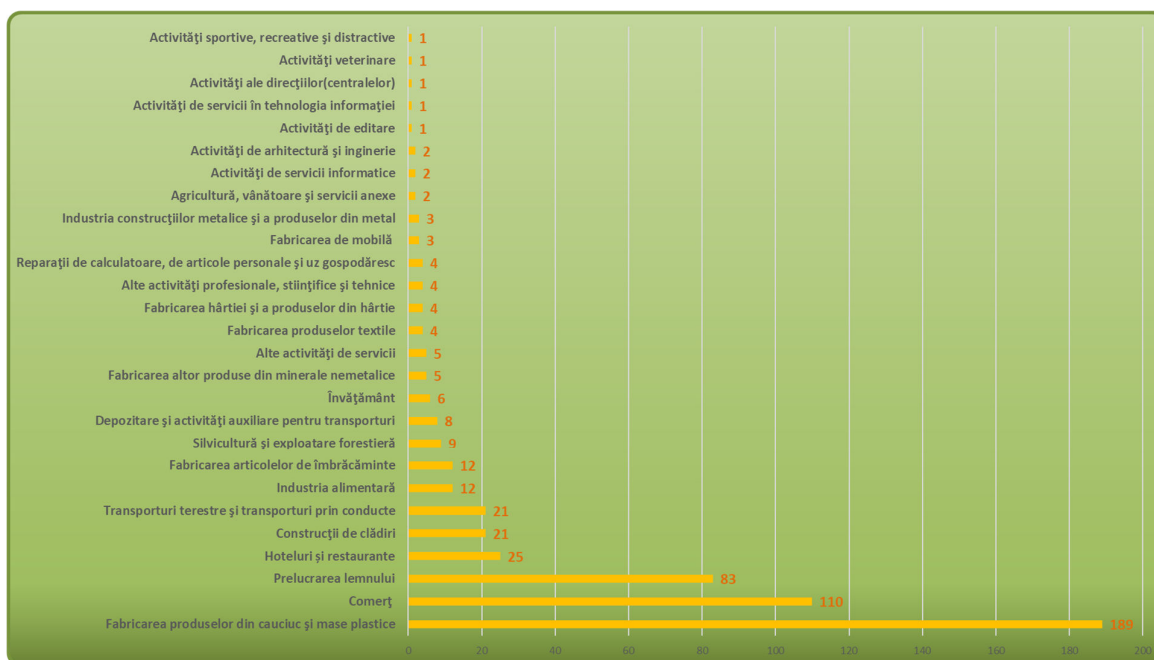
Nr. crt.	Activități ale economiei naționale	Anul 2020	Anul 2021	Anul 2022	Anul 2023	Evoluție 2020 față de 2023 (%)
1.	Agricultură, vânătoare și servicii anexe	4	4	2	2	-50%
2.	Silvicultură și exploatare forestieră	10	11	9	9	-10%
3.	Industria alimentară	4	6	7	12	+200%
4.	Fabricarea produselor textile	5	3	3	4	-20%
5.	Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte	46	40	38	12	-74%
6.	Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și plută, cu excepția mobilei; fabricarea articolelor din paie și din alte materiale vegetale împletite	64	67	69	83	+30%
7.	Fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie	7	5	5	4	-43%
8.	Fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice	187	200	210	189	+1,10%
9.	Fabricarea altor produse din minerale nemetalice	7	4	5	5	-28,5%
10.	Fabricarea de mobilă	3	3	0	3	0%
11.	Colectarea, tratarea și eliminarea deșeurilor; activități de recuperare a materialelor reciclabile	3	1	1	0	-100%
12.	Construcții de clădiri	18	20	22	21	+16,7
13.	Lucrări speciale de construcții	1	0	0	0	-100%
14.	Comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor	25	25	23	11	-56%
15.	Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	0	0	1	1	+100%
16.	Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor	62	57	57	98	+58%
17.	Transporturi terestre și transporturi prin conducte	26	22	22	21	-19,2%
18.	Depozitare și activități auxiliare pentru transporturi	2	2	9	8	+300%

Nr. crt.	Activități ale economiei naționale	Anul 2020	Anul 2021	Anul 2022	Anul 2023	Evoluție 2020 față de 2023 (%)
19.	Hoteluri și alte facilități de cazare	1	0	3	4	+300%
20.	Restaurante și alte activități de servicii de alimentație	6	17	16	21	+250%
21.	Activități de editare	1	2	2	1	0%
22.	Activități de servicii în tehnologia informației	1	1	1	1	0%
23.	Activități de servicii informatice	1	1	1	2	+100%
24.	Activități de arhitectură și inginerie; activități de testări și analiză tehnică	5	4	3	2	-60%
25.	Alte activități profesionale, științifice și tehnice	2	3	5	4	+100%
26.	Învățământ	0	1	2	6	+100%
27.	Reparații de calculatoare, de articole personale și de uz gospodăresc	1	2	2	4	+300%
28.	Alte activități de servicii	7	4	4	5	-28,6%
29.	Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații	0	0	2	3	+100%
30.	Activități ale direcțiilor (centralelor), birourilor administrative centralizate; activități de management și de consultanță în management	0	2	0	1	+100%
31.	Activități veterinare	0	0	2	1	+100%
32.	Activități sportive, recreative și distractive	0	0	0	1	+100%
33.	TOTAL	499	507	526	539	+8,02%

Sursa: baza de date eDemos (Institutul Național de Statistică) și calcule proprii

Repartizarea salariaților pe activități ale economiei naționale arată faptul că la nivelul anului 2023, cele mai multe persoane din comună erau angajate ale întreprinderilor din domeniile *fabricării produselor din cauciuc și mase plastice* (35%), *comerțului* (20,4%) și *prelucrării lemnului* (15,4% - a se vedea graficul de mai jos). În același an (2023) *domeniul de activitate HR* a fost al patrulea domeniu angajator de persoane din comuna Lerești.

Principalele domenii angajatoare din comuna Lerești – anul 2023

Sursa: grafica autorilor, cu informații din baza de date eDemos (Institutul Național de Statistică)

2.1.4 Elemente de informare și promovare turistică

În completarea serviciilor din cadrul structurilor de primire turistică, sunt evidențiate elementele relaționate cu latura de informare și promovare turistică. La nivelul comunei Lerești există:

- panouri informative de tip hartă turistică – ex. Panouri informative privind traseele turistice din Munții Iezer – Păpușa
- panouri informative aferente dotărilor de agrement;
- panouri informative și de semnalizare a obiectivelor turistice;
- marcaje turistice montane;
- hărți cu principalele puncte turistice din comună
- site-uri web ale structurilor de cazare; site-ul web al comunei care evidențiază manifestările tradiționale care au loc în comuna Lerești. Totodată, Consiliul Local Lerești a realizat din fonduri proprii numeroase materiale de promovare și informare: broșuri, albume de fotografie, pliante, CD-uri inscripționate, hărți.

Prezența județului Argeș în mediul virtual este semnificativă. Prin intermediul site-urilor web: <https://www.cjarges.ro/en/turism> și <https://www.turisminmuscel.ro> se promovează destinația în ansamblu, integrând inițiativele locale de promovare (subdestinații) și centralizând informațiile cu privire la obiective turistice, evenimente, programe turistice, structuri turistice existente la nivelul întregului județ. Obiectivele turistice și structurile de cazare sunt promovate separat: ex: <https://www.lapensiuni.ro/cazare-muntenia/arges/leresti>, <https://caiimuntilor.ro/>, <https://www.cabanavoia.ro/trasee-montane-cabana-voia/>, <https://taberelataro.ro/>, <https://argesul.ro/un-diamant-turistic-ce-asteapta-sa-fie-slefuit-leresti/>, etc.

Pe teritoriul comunei Lerești sunt amplasate indicatoare de orientare către obiectivele turistice și panouri informative pentru structurile de primire turistică.

2.1.5 Principalele organizații cu rol în dezvoltarea turismului

- Agenția de Dezvoltare Regională pentru Regiunea sud – Muntenia (ADRSM) – reprezintă un organism non – guvernamental, non – profit, de utilitate publică, cu personalitate juridică, care activează în domeniul dezvoltării regionale, având ca principale documente strategice Planul de Dezvoltare Regională și Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii de Dezvoltare Sud – Muntenia. ADRSM poate reprezenta un actor foarte important, atât în faza de elaborare a strategiei cât și în cea de implementare.

- Consiliul Județean Argeș reprezintă autoritatea publică locală cu atribuții în dezvoltarea economico – socială a întregului județ, gestionarea patrimoniului, a serviciilor publice din subordine precum și controlul și coordonarea activităților de investiții și reabilitare a infrastructurii județene. În cadrul acestei instituții funcționează Direcția de Cultură, Turism și Tineret cu rol decisiv în dezvoltarea și promovarea turismului local.

- Consiliul Local Lerești beneficiarul prezentei strategii, este autoritatea publică locală cu atribuții privind dezvoltarea economico – socială și gestionarea patrimoniului la nivelul UAT Lerești. În cadrul Consiliului Local Lerești funcționează Compartimentul Cultură, Bibliotecă și Sport cu atribuții în dezvoltarea și implementarea programelor turistice, culturale și sportive. Consiliul Local este direct interesat în dezvoltarea economică și socială la nivelul teritoriului administrativ pe care îl gestionează, turismul reprezentând un domeniu economic prioritar. În prezent, Consiliul Local are în elaborare Strategia de dezvoltare locală a UAT Lerești, acest document fiind sub formă de draft.

- Grupul de Acțiune Locală GAL Muscel. Grupul de Acțiune Locală reprezintă o formă de parteneriat constituit într-un teritoriu rural care reunește reprezentanți ai sectoarelor public, privat și ai societății civile din teritoriul respectiv, creat cu scopul de a implementa metodele LEADER de dezvoltare rurală. GAL Muscel are în componență 14 UAT-uri din cadrul județului Argeș localizate în aria submontană și montană a județului. În cadrul Strategiei de Dezvoltare Locală realizată de GAL Muscel, se oferă suport pentru dezvoltarea activităților non agricole (inclusiv pentru activitățile cu profil turistic cât și pentru activitățile de punere în valoare a patrimoniului local și cultural – peisaje cu valoare culturală, gastronomie, tradiții, spiritualitate). Intervenția din cadrul strategiei sprijină acțiunile/investițiile de reabilitare, restaurare, conservare a obiectivelor de patrimoniu și de valorificare a resurselor care sunt proprii teritoriului GAL, atât în beneficiul populației locale cât și în scop turistic.

- Direcția Județeană de Administrare a Domeniului Public și Privat din Argeș are un rol important în gestionarea resurselor județului și în prestarea de servicii necesare pentru buna funcționare a instituțiilor și a comunității. Această instituție reprezintă unul din factorii interesați care pot avea rol în implementarea strategiei, prin accesibilizarea și valorificarea resurselor de teren și construcții la nivelul tuturor UAT-urilor din județ.

- Administratorii ariilor protejate – reprezintă stakeholderi importanți în susținerea activității turistice cu rol în procesul de dezvoltare a ecoturismului și de conștientizare a comunității locale. Trebuie menționat faptul că, în prezent, ariile naturale protejate care nu necesită structuri de administrație sunt atribuite în custodie unor entități (ONG-uri, ocoluri silvice, societăți comerciale, instituții de învățământ – cercetare etc.) conform Ordinului nr. 1447/2017, abrogat și înlocuit prin

Ordinul nr. 1822/2020 privind aprobarea Metodologiei de atribuire în administrare și custodie a ariilor naturale protejate.

Pentru ariile protejate din cadrul UAT Lerești s-au identificat următorii custozi:

- Fundația Conservation Carpathia pentru situl de importanță comunitară Râul Târgului - Argeșel – Râușor;
- Ocolul Silvic Rășinari RA și Ocolul Silvic Izvorul Florii RA pentru situl NATURA 2000 Munții Făgăraș.
 - Asociația de Turism și Ecologie Carpatia care are ca scop promovarea turismului, ecologiei, sportului și valorilor tradiționale, atragerea tinerilor în promovarea acestora, precum și sprijinirea de activități în vederea conservării fondului forestier;
 - Fundația “Eco Natura” este o asociație non guvernamentală care are ca obiectiv general dezvoltare și promovarea potențialului natural și antropoc al județului Argeș prin cicloturism, turism sportiv și ecoturism.

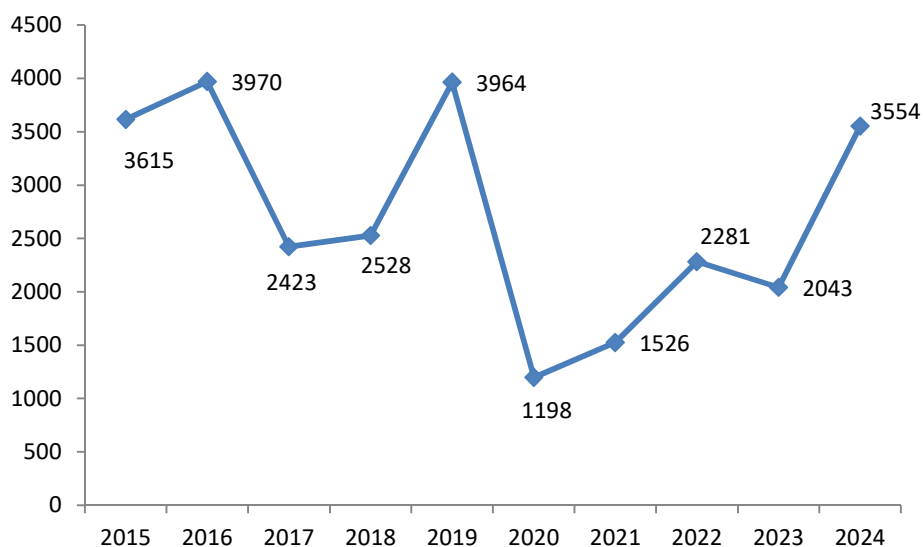
Totodată trebuie amintite asociațiile culturale care activează pe plan local și care au un rol bine definit în dezvoltarea și promovarea turismului: Asociația Culturală “Lerești Muscel”; Asociația “Alunelul” și Asociația “Cultul Eroilor Regina Maria” – subfiliala Lerești.

2.2 Analiza cererii turistice din comuna Lerești

2.2.1 Evoluția și structura cererii

În ultimii 10 ani (2015-2024) cererea turistică²⁵ din comuna Lerești a avut o evoluție oscilatorie. Până la debutul pandemiei în anul 2020 oscilațiile au fost destul de accentuate remarcându-se anii 2016 și 2019 când s-au înregistrat cel mai mare număr de turiști din perioada analizată (aproape 4 mii). Anul 2020 aduce un declin abrupt al numărului de turiști față de anul precedent (o scădere cu aproape 70%). Ulterior, cu excepția anului 2023, are loc un proces de redresare a cererii turistice iar numărul de turiști crește anual depășind în anul 2024 peste 3.500 de turiști, dar nivelul este încă departe de cel atins în anul 2019. Astfel se poate spune că în 2024 turismul din comuna Lerești nu s-a recuperat decât într-o proporție de 90% față de nivelul pre-pandemic, iar în acest sens este nevoie de eforturi semnificative de atragere a mai multor turiști în comună.

²⁵ Important de precizat că datele anuale privind numărul de turiști (sosiri) și înnoptări se referă la unitățile de cazare care au minim 5 locuri pat.

Evoluția sosirilor de turiști în comuna Lerești, 2015 - 2024

Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date Tempo online (<https://statistici.insse.ro/shop/>)

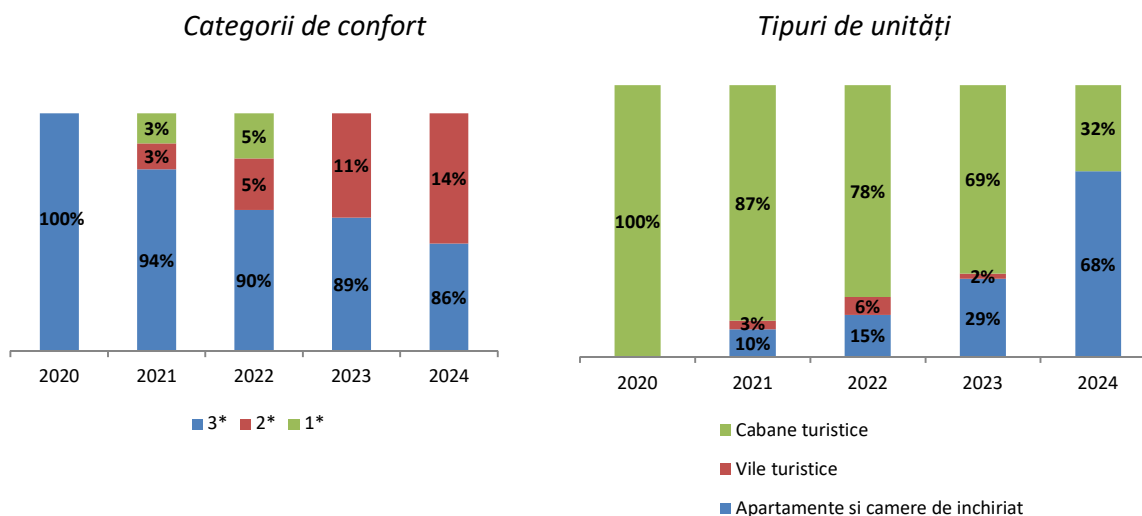
În ceea ce privește *structura cererii turistice* (a numărului de sosiri înregistrate în unitățile de cazare) aceasta poate fi analizată pe categorii de confort și pe tipuri de unități în ultimii 5 ani (2020-2024) (a se vedea figura următoare).

Anul pandemiei 2020 este oarecum atipic ca an în care doar unitățile clasificate la 3 stele au primit turiști. Totuși, în anii următori ponderea acestor unități scade de la 94% în anul 2021 la 86% în anul 2024. În contrapartidă unitățile de cazare clasificate la 2 stele au avut o pondere în creștere de la 3% în 2021 la 14% în 2024. Unitățile clasificate la o stea au avut o pondere de doar 3% în 2021 și 5% în anul următor.

De reamintit faptul că, aproape 69% din capacitatea de cazare a comunei Lerești este clasificată la 3 stele în anul 2025.

Structura pe tipuri de unități reflectă de asemenea influența pandemiei în distribuția numărului de turiști cazați. Astfel în anul 2020 au fost înregistrate oficial sosiri ale turiștilor doar în unitatea de tip cabană turistică, această tipologie predominând în distribuția numărului de turiști cazați, cu 87% în 2021, 78% în 2022 și 69% în 2023. Doar începând cu anul 2024 se observă o inversare a distribuției cu predominarea unităților de tip camere și apartamente de închiriat (68%). Mai există și cazarea în unitățile de tip vilă care dețin totuși ponderi modeste de 2-3% în 2021 și 2023 și 6% în 2022.

Structura cererii turistice (sosiri) pe categorii de confort și tipuri de unități de cazare în comuna Lerești, 2020 - 2024

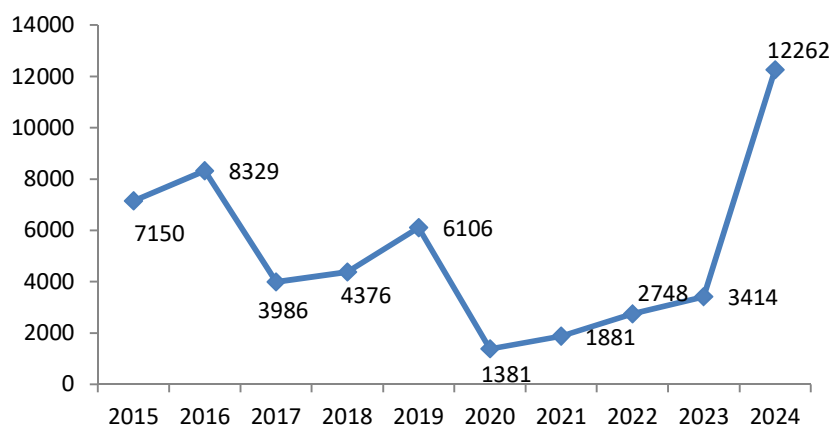

Sursa: Institutul Național de Statistică, date primite la cerere, iulie 2025

De remarcat faptul că, datele Institutului Național de Statistică nu acoperă toate structurile de cazare regăsite în comună, lipsind unitățile de tip pensiuni și camping. Prin urmare avem practic o subevaluare a activității turistice conform datelor oficiale.

Și în ceea ce privește *înnoptările* se consemnează o evoluție oscilatorie similară în linii mari cu cea a sosirilor. Cel mai mic număr de înnoptări s-a înregistrat în anul 2020 (1381) cu 77,4% mai puțin comparativ cu anul anterior. Totuși este remarcabilă creșterea numărului de înnoptări în anul 2024 comparativ cu anul precedent astfel că numărul de înnoptări atinge valoarea maximală de peste 12 mii aproape dublul valorii înregistrate în anul 2019 înainte de pandemie. Așadar din perspectiva înnoptărilor se poate constata o revenire completă a turismului din comuna Lerești cu dinamică impresionantă în anul 2024.

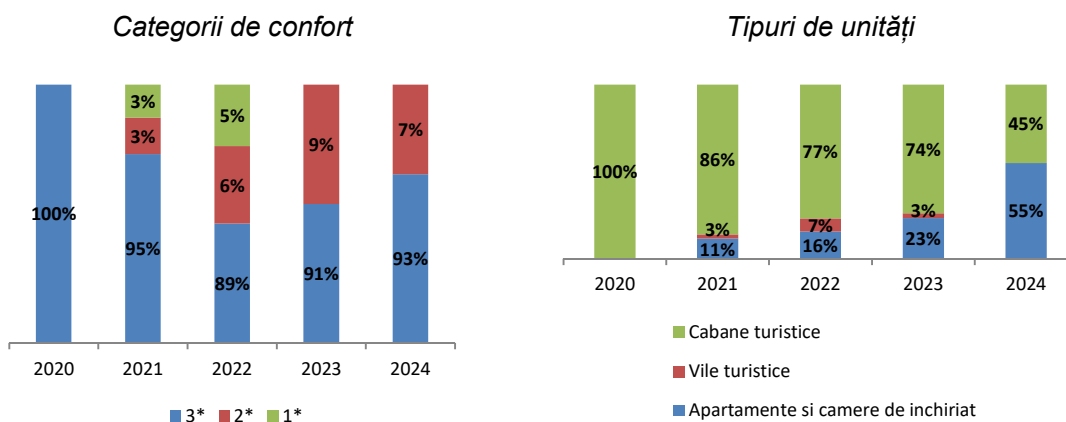
Evoluția înnoptărilor turiștilor în comuna Lerești, 2015 – 2024

Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date Tempo online (<https://statistici.insse.ro/shop/>)

Referitor la structura înnoptărilor pe categorii de confort și pe tipuri de unități, în perioada 2020-2024 situația este oarecum similară cu cea a sosirilor. În acest sens caracteristic este anul pandemic 2020, cu existența doar a înnoptărilor înregistrate în cabana turistică clasificată la 3 stele. Se observă că cele mai multe înnoptări sunt concentrate în unități clasificate la trei stele cu ponderi ce variază de la 89% în 2022 la 93% în 2024 și 95% în 2021. La polul opus unitățile de cazare clasificate la 2 stele concentrează între 3% și 9% din numărul total de înnoptări înregistrat oficial în comuna Lerești. Doar 3% și 5% în 2021 și respectiv 2022 sunt înnoptări înregistrate în unități clasificate la o stea. În ceea ce privește tipologia unităților, până în anul 2023 predomină înnoptările în cabană turistică cu procente ce variază între 86% în 2021 și 74% în 2023. Totuși anul 2024 aduce o schimbare a acestei tendințe cu apartamentele și camerele de închiriat care concentrează 55% din numărul total de înnoptări din localitatea Lerești.

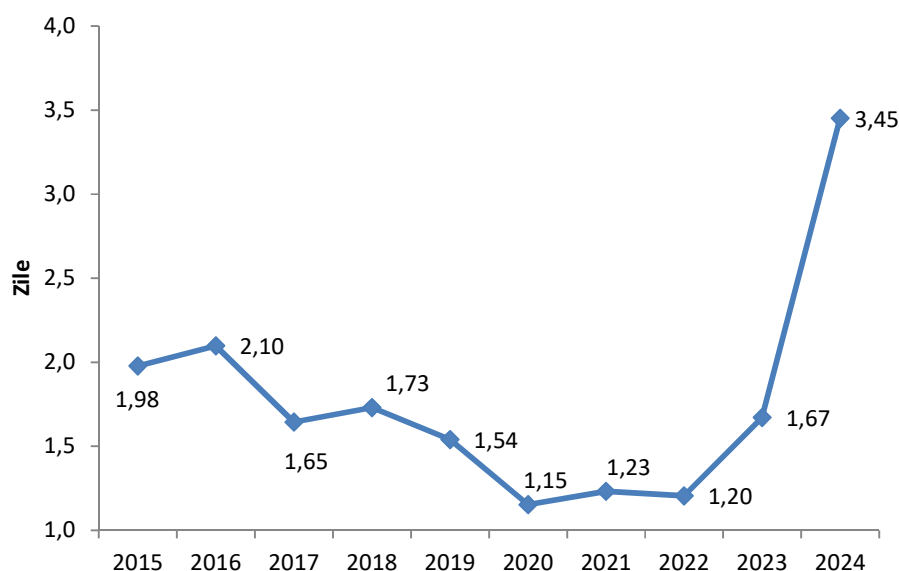
Distribuția cererii (înnoptări) pe categorii de confort și tipuri de unități de cazare în comuna Lerești, 2020 – 2024

Sursa: Institutul Național de Statistică, date primite la cerere, iulie 2025

Un alt indicator care caracterizează cererea turistică este reprezentat de *durata medie a sejurului*, aceasta fiind calculată ca raport între înnoptări și sosiri și, prin urmare durata sejurului este dependentă de evoluția acestor indicatori. În ultimii 10 ani, durata sejurului din comuna Lerești a avut în general o evoluție oscilatorie tendința fiind în mare parte de scădere până la nivelul minimal de 1,20 zile din anul 2022. Anul 2023 aduce o creștere a duratei sejurului față de anul precedent dar în 2024 durata medie a sejurului crește în mod excepțional la 3,45 de zile, cea mai mare valoare înregistrată în această perioadă, depășind cu mult și nivelul de 2,10 zile înregistrat în anul 2016.

Evoluția duratei medii a sejurului în comuna Lerești, 2015-2024

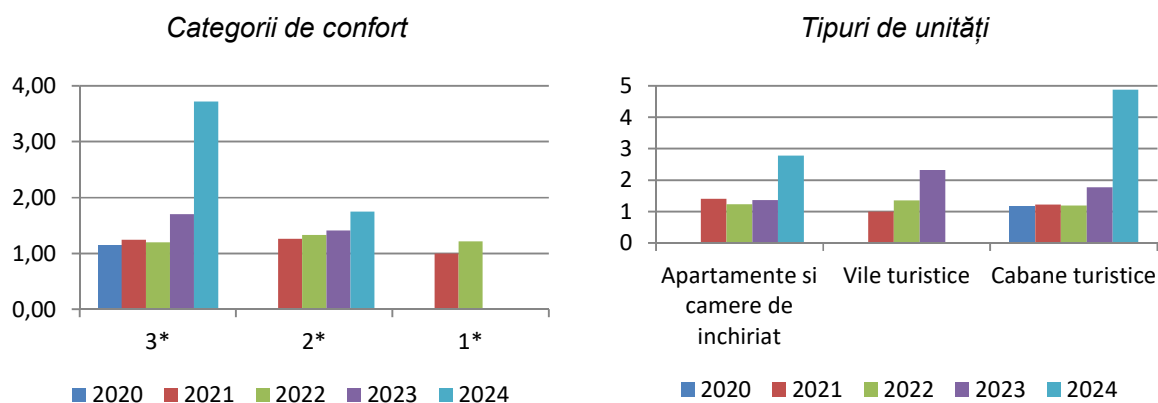
Sursa: Institutul Național de Statistică, *Baza de date Tempo online* (<https://statistici.insse.ro/shop/>) - date prelucrate

În ceea ce privește structura duratei sejurului pe categorii de confort, din datele disponibile se constată că unitățile de cazare clasificate la o stea au înregistrat cea mai mică durată a sejurului (o zi în 2021 și 1,21 zile în 2022). La polul opus sunt unitățile de cazare clasificate la trei stele în anii 2023 și 2024 cu durate medii ale sejurului de 1,70 respectiv 3,72 zile.

Dintre tipurile de unități de cazare, apartamentele de închiriat raportează durate medii ale sejurului ce variază între 1,23 în 2022 și 2,79 în 2024. Valorile sunt puțin mai mici în cazul unităților de tip vilă turistică cu durate medii a sejurului de doar o zi în 2021 și 1,36 zile în 2022 și 2,32 în 2023. Cabana turistică se remarcă prin creșterea duratei medii a sejurului de la 1,78 zile în 2023 la 4,78 zile în 2024, o valoare neobișnuit de ridicată pentru această tipologie ținând cont că în perioada 2020-2022 durata medie a sejurului s-a situat în general la valoare de 1,2 zile.

La unitățile de cazare pentru care avem date disponibile în anul 2024 (apartamente, camere de închiriat și cabană turistică), acest an aduce o creștere importată comparativ cu anul anterior a duratei medii a sejurului.

Durata sejurului pe categorii de confort și tipuri de unități de cazare în comuna Lerești, 2020 - 2024

Sursa: Institutul Național de Statistică, *date primite la cerere*, iulie 2025

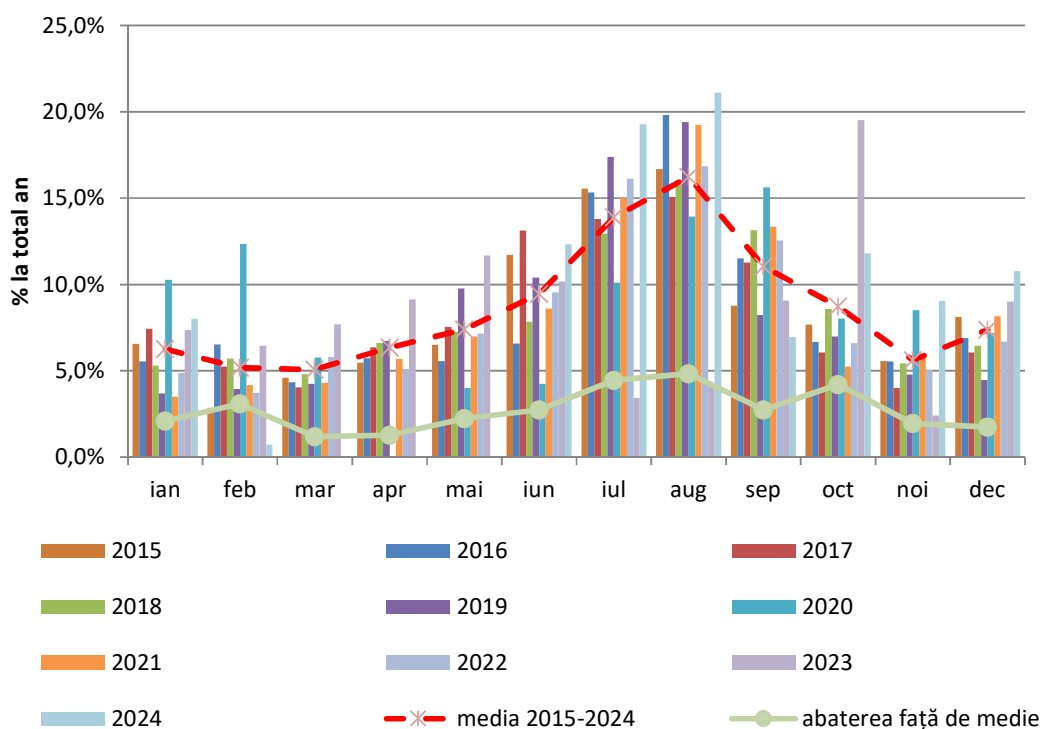
2.2.2 Sezonalitatea cererii turistice

Se observă că în materie de sezonabilitate există un mod clar un sezon de vară ce debutează în lunile mai-iunie și ține până în luna octombrie, de altfel perioada cea mai propice practicării drumeției montane cu localitatea Lerești ca principală poartă de intrare în munții Iezer. Sezonul de vară concentrează în perioada 2015-2025 două treimi (66%) din numărul total de turiști înregistrați într-un an.

Cei mai mulți turiști se regăsesc în luna august care, în medie, deține o pondere de peste 16% din numărul anual de turiști. Luna august este secondată de luna iulie cu o medie de aproape 14% din numărul anual de turiști. La polul opus este luna martie care deține în medie doar 5,1% din numărul anual de turiști și respectiv luna noiembrie cu 5,6%, aceste două luni fiind în mod clar luni de extrasezon.

În cadrul sezonului cald, luna septembrie este mai bine reprezentată în general în distribuția fluxurilor turistice anuale comparativ cu lunile iunie și mai. De asemenea, peste jumătate din numărul de turiști înregistrați într-un an se concentrează în perioada iunie-septembrie.

Perioada de iarnă pentru zona montană (lunile decembrie-martie) cumulează mai puțin de un sfert (23,3%) din numărul de turiști dintr-un an. Așadar iarna se poate spune că este o activitate turistică cu o intensitate mult mai mică în comuna Lerești.

Sezonalitatea sosirilor de turiști în comuna Lerești, 2015-2024

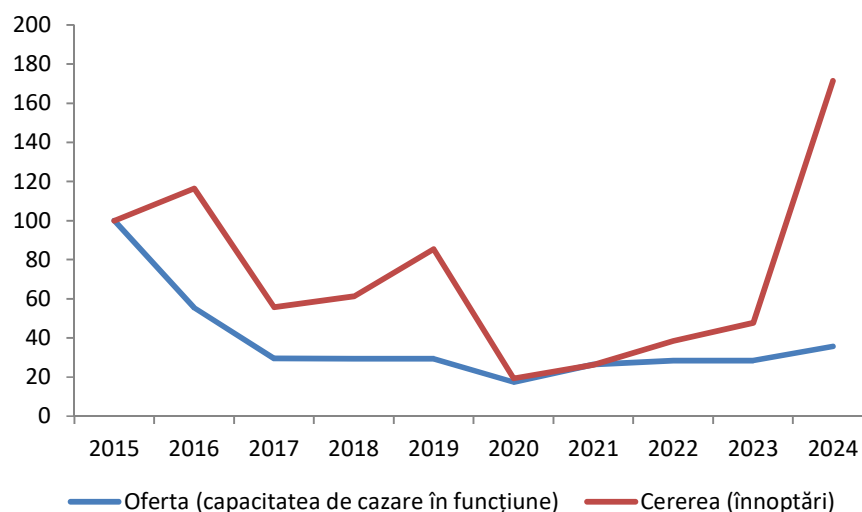
Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date Tempo online (<https://statistici.insse.ro/shop/>), date prelucrate

2.3 Analiza raportului cerere – ofertă turistică (indicele de utilizare netă a locurilor de cazare)

Înainte de analiza raportului între cerere (reprezentată cel mai bine prin numărul de înnopțări) și ofertă (exprimată prin capacitatea de cazare în funcțiune) este important în a ilustra dinamica acestora respectiv evoluția în ultimii 10 ani a cererii și a ofertei de cazare. În acest sens se va folosi anul 2015 ca an de referință (an de bază).

Se observă o scădere constantă a ofertei până în anul pandemic 2020, revenirea acesteia fiind mai vizibilă doar în ultimii ani, dar la un nivel încă inferior față de anii 2015 și 2016. În schimb, cererea a fost mult mai dinamică cunoscând perioade de oscilații atât înainte de pandemie cât și în timpul acesteia și după. În general se observă că evoluția cererii turistice a fost net superioară evoluției ofertei turistice din localitatea Lerești în perioada 2015-2024.

Evoluția cererii și ofertei de cazare din comuna Lerești, 2015-2024 (anul 2015 = 100)

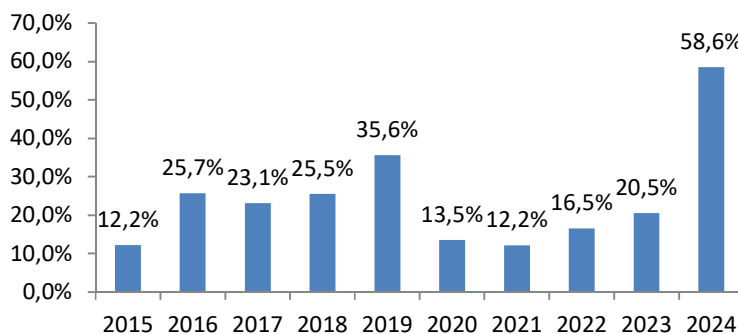

Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date Tempo online (<https://statistici.insse.ro/shop/>) – date prelucrate

Indicatorul reprezentat de “gradul de ocupare a capacității de cazare (raportată la numărul de locuri de cazare)” face legătura dintre capacitatea de cazare turistică în funcțiune și utilizarea efectivă a acesteia de către turiști, punându-se în evidență raportul între cerere și oferta turistică²⁶. În statistica oficială din România acest indicator este denumit **indicele de utilizare netă a locurilor de cazare**.

În ultimii 10 ani se constată de asemenea evoluții oscilatorii ale gradului de ocupare. Înainte de pandemie nivelul maximal este atins în anul 2019 cu un grad de ocupare de 35,6%. Anii pandemiei 2020 și 2021 aduc valori foarte mici ale gradului de ocupare de doar 13,5% și respectiv 12,2%. De remarcat că gradul de ocupare crește la 20,5% în 2023 și cel mai mult la 58,6% în 2024.

Evoluția gradului de ocupare a capacității de cazare în comuna Lerești, 2015-2024

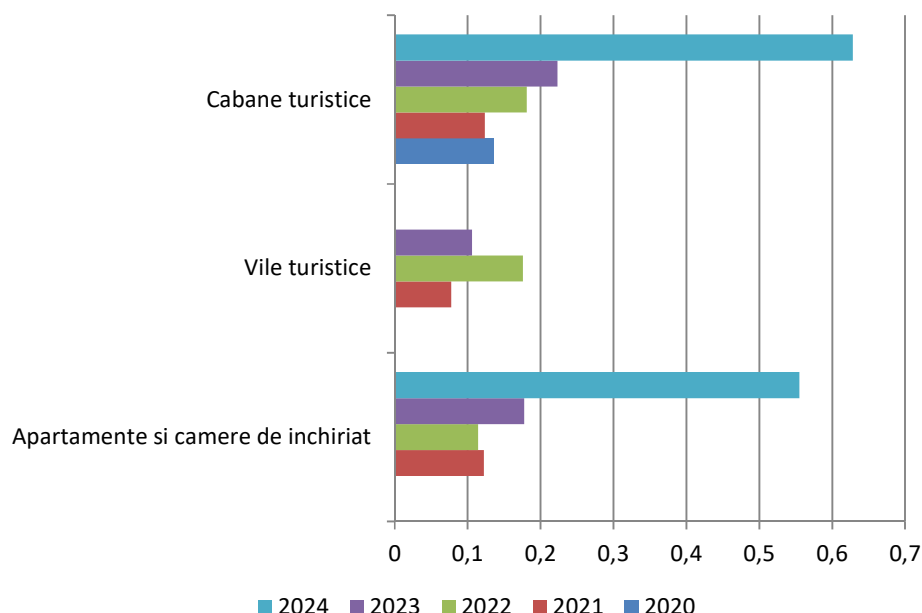

Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date Tempo online (<https://statistici.insse.ro/shop/>), date prelucrate

²⁶ Conform practicii adoptate de Institutul Național de Statistică (INS), acest indicator se calculează ca raport între numărul de înnoptări și capacitatea de cazare în funcțiune (aceasta din urmă exprimată prin numărul de locuri-zile).

Dintre cele trei unități de cazare pentru care există date disponibile în ultimii 5 ani, se constată că unitățile de tip cabană turistică, apartamente și camere de închiriat înregistrează valori mai mari ale gradului de ocupare, la polul opus aflându-se unitățile de tip vilă turistică. Astfel, în anul 2024, gradul de ocupare depășește 60% în cazul cabanei turistice iar pentru camere și apartamente de închiriat se depășește 50% în timp ce pentru vila turistică nu se depășește nivelul de 20%. De fapt, pentru vila turistică se înregistrează și o scădere a gradului de ocupare în anul 2023 comparativ cu anul anterior.

Gradul de ocupare (%) pe tipuri de unități de cazare în comuna Lerești, 2020 - 2024

Sursa: Institutul Național de Statistică, date prelucrate, iulie 2025

Nu în ultimul rând, este important de precizat faptul că, indicatorii circulației turistice (furnizați de Institutul Național de Statistică la nivel de localitate), nu includ cazarea în unități neclasificate de autoritatea publică centrală în domeniu turismului, cazarea la rude/prieteni, cazarea în propria casă de vacanță, cazarea la cort, pentru toate aceste tipologii neexistând practic nici un fel de date la nivelul localității. În aceste condiții, se poate face presupunerea rezonabilă că nivelul circulației turistice totale din comuna Lerești este oarecum subdimensionat atât timp cât cazarea în astfel de unități nu este acoperită.

De asemenea, datele statistice analizate nu acoperă turiștii care vizitează localitatea Lerești dar nu se cazează în comuna Lerești (ci în alte localități din apropiere sau sunt în tranzit) sau vizitatorii de o zi (care nu realizează înnoptări și se întorc în aceeași zi la localitatea de reședință – posibil a fi cazul locuitorilor din Câmpulung, Mioveni sau chiar din Pitești și Târgoviște²⁷).

²⁷ În mod teoretic, timpii de deplasare sub 1,5 ore la dus și tot atât pentru întoarcere ar permite efectuarea unor astfel de călătorii fără înnoptare (excursii).

2.4 Forme de turism practicabile

Diversitatea, volumul și valoarea resurselor turistice de pe teritoriul comunei Lerești favorizează practicarea și dezvoltarea unor variate forme de turism, organizat sau individual. Prin amenajări specifice, acestea se pot diversifica și adapta tendințelor din domeniu în permanentă schimbare, contribuind la crearea unei oferte turistice “four season”. În ceea ce privește tipurile de turism cu un potențial ridicat de dezvoltare se menționează:

❖ Turismul montan- diversitatea potențialului turistic montan oferă posibilitatea valorificării sub diferite forme:

- practicarea schiului de tură, a plimbărilor cu rachetele de zăpadă și a drumețiilor de recunoaștere a urmelor de pe zăpadă este favorizată de prezența unui număr mare de trasee pretabile acestor activități în aer liber în sezonul rece;

- turismul de aventură - este dezvoltat în această zonă și este reprezentat, în special, prin mountain-bike;

- cicloturismul montan găsește condiții bune de desfășurare în această zonă în arealele cu poteci forestiere;

- drumeția montană reprezintă o formă de turism importantă care se desfășoară în special pe traseele de acces către vârfurile montane cunoscute din Munții Iezer. În prezent în zonă, există 7 trasee turistice marcate neomologate și 1 traseu turistic marcat omologat de către MEDAT. Practicate individual sau în grup, drumețiile asigură o experiență turistică de calitate prin descoperirea naturii nealterate, excepționale și a peisajelor uluitoare din masivul central Iezer. Important de precizat este faptul că, mai mult de jumătate din numărul de trasee pot fi parcurse parțial sau integral indiferent de anotimp.

❖ Turismul științific – are potențial mare de dezvoltare datorat, în special, biodiversității deosebite a Siturilor Natura 2000 - ROSCI0381 Râul Târgului - Argeșel – Râușor și ROSCI0122 Munții Făgăraș, două arii protejate care conservă între limitele lor habitate și elemente naturale cu valoare științifică.

❖ Ecoturismul

Avantajul competitiv al zonei Lerești în comparație cu destinațiile turistice consacrate este acela al păstrării mediului natural nealterat de prezența și activitățile omului. De asemenea, UAT Lerești încă mai păstrează în mediul natural virgin, exemplare de faună care în alte țări au dispărut sau nu mai pot fi văzute decât în captivitate. Drumețiile în zone cu natura nealterată, observarea păsărilor, expedițiile fotografice, observarea plantelor în ecosistemul lor natural sunt doar câteva dintre activitățile care atrag turiștii care preferă să viziteze medii naturale și culturale intacte.

❖ Turismul educațional - natura alături de gama largă de posibilități de învățare, toate în cadrul unui context cultural aparte, sunt extrem de interesante. Cererea pentru programele educaționale care contribuie nu numai la creșterea gradului de conștientizarea a copiilor privind

valoarea resurselor naturale și antropice existente și la formarea lor ca adulți responsabili, înregistrează un trend accelerat crescător.

❖ Turismul cultural

Zona comunei Lerești are un patrimoniu cultural-istoric și etno-folcloric de mare valoare și atractivitate turistică. Tezaurul etnografic și folcloric de mare originalitate, este reprezentat prin: arhitectura specifică satelor muscelene, prelucrarea lemnului, portul popular, arta decorării obiectelor de utilitate cotidiană, manifestări etnoculturale și religioase tradiționale, gastronomie specifică tradițională, comunități cu viață rurală tradițională.

❖ Turismul recreativ și de agrement - este susținut de cadrul natural pitoresc, bioclimatul tonic stimulent care creează condiții deosebit de favorabile pentru realizarea unor activități recreative. Existența unui număr apreciabil de reședințe secundare în zonă constituie un avantaj. Acest tip de turism antrenează, cu precădere familiile cu copii. Ca subtipuri se menționează plimbările pe traseele de dificultate ușoară practicat de toate categoriile de turiști, indiferent de pregătirea fizică și de vârstă și turismul ecvestru care se bucură de o apreciere deosebită și este o posibilitate de petrecere a timpului liber din ce în ce mai căutată.

❖ Turismul de vânătoare și pescuit

Gradul de împădurire ridicat (peste 69%) și existența unui patrimoniu cinegetic bogat, permite organizarea de partide de vânătoare într-un cadru legislativ controlat și organizat fără a afecta echilibrul ecologic al speciilor, cu respectarea normelor în vigoare. Ocolul Silvic Câmpulung, Ocolul lezer – Păpușa – Rucăr (privat) și Ocolul Codrii Verzi (privat), au ca obiect principal de activitate gestionarea fondurilor cinegetice, gospodărirea durabilă a faunei cinegetice și organizarea activității de vânătoare, pe unele dintre cele mai reprezentative terenuri de vânătoare din județul Argeș.

❖ Turismul rural-agroturismul a căpătat o deosebită amploare în ultimii ani în țara noastră. Zona Munților lezer întrunește condiții deosebite pentru desfășurarea acestei forme de turism. Parfumul vechilor tradiții din satele lereștene din nordul județului Argeș, conferă întregii zone un aer și o poezie aparte. Este susținut atât de funcționarea unor structuri de primire turistică omologate cât și de prezența reședințelor secundare.

❖ Turismul ecvestru- programele se desfășoară prin parcurgerea călare pe drumuri forestiere și pășuni, pe parcursul mai multor zile, a unor zone de interes turistic deosebit. Echitația este unul din sporturile care atrag și sunt deosebit de apreciate. Centrele de echitație "Caii Munților", "Casa Bunicilor" și "Complexul Cerbului" oferă atât cursuri de inițiere în practica călăriei cât și circuite călare în natură individual sau în grup.

CAPITOLUL III

Analiza SWOT

PUNCTE TARI

- Potențial turistic bogat și variat, atât din punct de vedere al resurselor naturale, cât și al resurselor antropice – Masivul Montan Iezer, Depresiunea Câmpulung, puncte de belvedere, biodiversitate, monumente istorice de categorie A și B etc.;
- Accesibilitate bună prin intermediul căilor de comunicație rutieră - DN73 (E574): Pitești – Câmpulung - Lerești, și a DJ734– Voinești (DN73/E574) – Voina;
- Densitate mare a rețelei de transport din teritoriu ceea ce asigură o accesibilitate bună între localitățile emitente de turiști și stațiunea Lerești;
- Proximitatea unor centre culturale deosebite, importante bazine ale cererii turistice pentru întreaga ofertă turistică a stațiunii Lerești (Câmpulung Muscel – 8 km., Pitești – 61 km., Curtea de Argeș - 57 km., Brașov – 89 km.);
- Proximitatea județului Brașov și a stațiunilor turistice de pe Valea Prahovei;
- Diversitatea unităților de relief și a caracteristicilor biogeografice, bioclimat favorabil desfășurării unei game largi de activități turistice pe parcursul întregului an;
- Încadrarea geografică într-un areal turistic de mare complexitate, consacrat deja pe piața turistică internă și internațională;
- Prezența ariilor naturale protejate cu valoare deosebită (Râul Târgului - Argeșel – Râușor și Munții Făgăraș);
- Caracterul intact al unor zone forestiere fără influență antropică umană vizibilă;
- Fond forestier variat și bogat (69,81% din totalul suprafeței UAT Lerești);
- Existența unui fond de interes cinegetic și piscicol deosebit;
- Habitate de interes comunitar remarcabile – existența pe teritoriul UAT Lerești a zonei pentru reabilitarea și aclimatizarea zimbrilor prin grija Fundației Conservation Carpathia;
- Prezența barajului Râușor – important punct turistic;
- Existența unei rețele de drumuri forestiere care pot fi amenajate în vederea integrării lor în circuite turistice (cicloturism, mountain-bike etc.);
- Număr mare și variat de reședințe secundare cu importanță deosebită în dezvoltarea turismului;
- Existența unei infrastructuri importante pentru agrement (3 centre de echitație, terenuri de sport, complex sportiv multifuncțional, infrastructură wellness în cadrul unităților de cazare turistică etc.);
- Existența unui număr mare de trasee turistice neomologate care, prin omologare, pot fi introduse în diverse circuite turistice importante;
- Existența unui patrimoniu intangibil valoros și organizarea unor evenimente cultural - sportive anuale deosebite;
- Existența unor tradiții și meșteșuguri locale diversificate;

- Existența punctului de prim ajutor Salvamont Voina și a refugiilor montane Iezer și Găinașul;
- Realizarea programelor de modernizare a infrastructurii edilitare, apă, canalizare, gaze;
- Implicarea autorităților locale în mod susținut în realizarea unor proiecte cu impact direct în dezvoltarea turismului;
- O bună implicare a autorității locale și a stakeholderilor locali în organizarea și desfășurarea activităților cultural recreaționale;
- Implicarea stakeholderilor din turism în activități de asociere și cooperare;
- Interes crescut în rândul populației tinere pentru pregătirea profesională în domeniul turismului;
- Desfășurarea unor programe ecoturistice educaționale destinate elevilor din zonă.

PUNCTE SLABE

- Deteriorarea calității estetice a peisajului și a biodiversității din cauza existenței și funcționării în regim privat a unor unități de campare pe malul Râului Târgului și în zona Voina;
- Poluarea apelor Râului Târgului și a solului cu deșeuri menajere datorită existenței unităților tip camping neadecvate construite pe malul acestuia;
- Probleme în reabilitarea unor monumente istorice și clădiri;
- Absența unităților de cazare de tipul pensiunilor agroturistice;
- Sistemul de indicatoare și marcaje către obiectivele turistice deficitar;
- Existența a peste 13 trasee turistice montane neomologate;
- Dezvoltarea slabă a infrastructurii aferente activității de pescuit sportiv;
- Riscul tot mai mare al dispariției tradițiilor și a meșteșugurilor tradiționale;
- Lipsa mediatizării și a promovării evenimentelor culturale și sportive la nivel regional și național;
- Insuficiența numărului traseelor de cicloturism;
- Nivelul redus al conștiinței turistice al populației, implicit al conștiinței de mediu, al exigențelor față de starea spațiilor publice și calitatea serviciilor oferite;
- Lipsa personalului calificat și specializat din unitățile de cazare turistică și de alimentație;
- Lipsa unui muzeu etnografic care să ofere informații referitoare la valoarea patrimoniului cultural valoros al comunei;
- Accesibilitate îngreunată către zona cabanei Voina datorită lipsei unor curse de transport regulate;
- Oferta unilaterală a serviciilor de alimentație, lipsa sau numărul redus al restaurantelor cu specific local tradițional;
- Existența unui potențial turistic ridicat insuficient valorificat și promovat;
- Lipsa unor materiale de promovare tip hartă turistică cu prezentarea obiectivelor turistice precum și a întregii infrastructuri turistice existente în stațiune;
- Lipsa unui centru de informare și promovare turistică;
- Lipsa programelor și a circuitelor turistice;
- Lipsa de diferențiere între ofertele turistice realizate uneori fără personalitate și creativitate;
- Starea necorespunzătoare a unor drumuri comunale;

- Absența unor centre de vizitare pentru arile naturale protejate;
- Absența unor ONG-uri care să promoveze formele de turism activ (cicloturism, drumeție, cultural, ecvestru, vânătoare și pescuit, ecoturism, educațional etc.);
- Slaba cooperare între stakeholderii cu activitate în domeniul turismului și între aceștia și autoritățile locale, lipsa diseminării informațiilor referitoare la politica turismului și a modelelor de bună practică;
- Lipsa unui compartiment separat cu atribuții în promovarea și dezvoltarea turismului în cadrul Primăriei Lerești și a unui reprezentant cu responsabilități în acest domeniu;

OPORTUNITĂȚI

- Interes crescând al vizitatorilor față de practicarea în stațiune a diferitelor forme de turism activ (cicloturism, drumeție, cultural, ecvestru, vânătoare și pescuit, ecoturism, educațional etc.);
- Interes crescând față de ecoturism și protejarea mediului bazat pe cunoaștere și pe conștiința de consum ecologic;
- Interesul manifestat de autoritățile locale pentru dezvoltarea și integrarea turismului în strategii de dezvoltare locală;
- Creșterea și diversificarea activităților economice conexe (artizanat, puncte gastronomice etc.) cu rol deosebit în dezvoltarea turismului;
- Poziționarea în apropierea unor centre turistice importante emițătoare de turiști;
- Posibilitatea reluării unor evenimente culturale importante (“ Balul Gospodarilor”, “Focul lui Sumedru”, Festivalul de Film CINESAT) cu rol deosebit în dezvoltarea și revigorarea turismului local;
- Potențial de dezvoltare a activităților turistice în extrasezon prin dezvoltarea turismului cultural tradițional;
- Existența fondurilor europene pentru conservarea și restaurarea patrimoniului cultural imobil;
- Existența fondurilor europene derulate prin GAL Muscel destinate unor activități non agrocole (activități de agroturism, activități tradiționale – prelucrarea lemnului, lânii, broderie, artizanat costume populare, apicultură, gastronomie tradițională etc.), activități de agrement și alimentație publică;
- Dezvoltarea unor produse turistice inovative, adaptabile zonei montane;
- Orientarea programelor educaționale, de formare și instruire către specializări din domeniul activității turistice;
- Schimburi de experiență și bune practici cu localități similare ca potențial turistic din județul Argeș sau județe limitrofe;
- Creșterea cooperării între factorii implicați în activități turistice la nivel local cu posibilitatea înființării Asociației Locale de Turism “ Turism – Lerești”;
- Interacțiune mai mare și mai rapidă între ADR – Sud Muntenia și actorii locali cu posibilitatea accesării proiectelor din domeniul dezvoltării turismului;
- Oportunitate deosebită în dezvoltarea turismului rural printr-o colaborare mai strânsă între actorii locali din turism și fermele existente.

AMENINȚĂRI

- Existența unei puternice competiții la nivel local și regional;
- Deteriorarea continuă a peisajului natural și cultural reduce atractivitatea zonei, consecință a dezvoltării turismului de masă;
 - Schimbările climatice – frecvența ridicată a fenomenelor meteorologice extreme – intensificărti ale vântului, furtuni, schimbări bruște de temperatură, ceață etc.;
 - Întârzierea investițiilor publice sau private în infrastructura de agrement;
 - Intensificarea competiției turistice regionale și naționale cu rezultat în descreșterea competitivității ofertei locale;
 - Insuficiența fondurilor alocate dezvoltării infrastructurii turistice, marketingului și promovării;
 - Oportunități rurale reduse, accentuate de fenomenul de migrație al tinerilor;
 - Asemănarea ofertelor turistice locale, inexistența unor diferențieri care să stimuleze cererea;
 - Implementarea la nivel regional a unor evenimente culturale de rang național cu rezultat negativ în posibilitatea destinației Lerești de a se afirma;
 - Colaborarea redusă între autoritățile publice locale și regionale și reprezentanții sectorului privat din turism;
 - Legislația și situația economică generală în continuă schimbare;
 - Indiferența vizitatorilor față de respectarea normelor de protecție a mediului;
 - Întârzieri în soluționarea problemelor privind infrastructura rutieră;
 - Fiscalitate și birocrație excesivă;
 - Capacitate slabă de absorbție a fondurilor europene;
 - Interes diminuat al angajatorilor privind investițiile în dezvoltarea resurselor umane;
 - Repetarea fenomenului pandemic COVID 19;
 - Dezinteresul tot mai accentuat al cetățenilor în a-și cunoaște și promova propriile valori și moștenirea culturală.

CAPITOLUL IV

Contextul formulării strategiei

4.1 Contextul strategic național, regional și local

Strategia de Dezvoltare a Turismului în comuna Lerești pentru perioada 2025-2035 urmărește să asigure cadrul coerent de dezvoltare a turismului lereștean asigurându-se că resursele vor fi alocate în mod optim în perioada menționată ținându-se cont, în primul rând, de contextul național, regional și local.

Strategiile întocmite la nivel național, regional și local cuprind ca sector de activitate și turismul. La nivel național, acesta se regăsește în următoarele strategii/planuri naționale:

- Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României 2030,
- Strategia de Dezvoltare Teritorială a României – România policentrică 2035,
- Strategia națională privind incluziunea socială și reducerea sărăciei pentru perioada 2021-2027,
- Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice (PNIESC) 2021-2030,
- Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR).

Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030²⁸ are incluse 17 obiective de dezvoltare durabilă, iar turismul este parte din obiectivul nr. 8 - *Promovarea unei creșteri economice susținute, deschisă tuturor și durabilă, a ocupării depline și productive a forței de muncă și asigurarea de locuri de muncă decente pentru toți*. Ca țintă pentru 2030 se menționează²⁹: *realizarea unui turism competitiv pe termen lung, dezvoltarea agroturismului, ecoturismului, turismului rural, balnear și cultural și îmbunătățirea imaginii României ca destinație turistică*. De asemenea, se precizează faptul că “se susține un turism durabil care creează locuri de muncă și promovează diversitatea culturală, produsele locale și respectul pentru tradiții și mediul în care trăim”³⁰.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a României – România policentrică 2035³¹ are incluse unele acțiuni specifice pentru turism, dintre care menționăm:

- modernizarea drumurilor comunale, inclusiv amenajarea trotuarelor și a pistelor de biciclete, cu precădere a celor care fac legătura între reședințe de comună și satele componente;
- reabilitarea și dotarea spațiilor publice (spații verzi, locuri de joacă, zone pietonale, de agrement) din mediul rural, inclusiv amenajarea de centre civice, cu precădere în polii rurali;
- înființarea și modernizarea bazelor sportive din mediul rural, cu precădere din polii rurali;
- dezvoltarea infrastructurii turistice și de agrement din mediul rural (ecologic, cultural, etc.), cu precădere în stațiunile turistice atestate și în comunele cu o concentrare foarte mare de resurse turistice;

²⁸ <https://dezvoltaredurabila.gov.ro/strategia-nationala-pentru-dezvoltarea-durabila-a-romaniei-2030-i>

²⁹ Idem, p. 59

³⁰ Idem, p. 56

³¹ <https://www.mdlpa.ro/pages/sdtr>

- reabilitarea, conservarea și introducerea în circuitul turistic a obiectivelor de patrimoniu din mediul rural, cu precădere în comunele cu o concentrare foarte mare a patrimoniului construit cu valoare culturală de interes național (cf. Legii nr. 5/2000);
- conceperea și promovarea de trasee turistice tematice și integrate teritorial, inclusiv realizarea de infrastructură de informare și semnalizare turistică;
- conservarea patrimoniului imaterial și promovarea tradițiilor locale din toate zonele rurale;
- realizarea de investiții pentru dezvoltarea agroturismului, inclusiv înființarea de noi unități de cazare, cu precădere în comunele cu o concentrare foarte mare de resurse turistice;
- reabilitarea drumurilor forestiere din zona montană;
- protejarea râurilor de munte și exploatarea acestora controlată în scopul producerii de hidro-energie;
- dezvoltarea infrastructurii pentru turismul activ și de aventură în zonele montane și în stațiunile montane pentru sporturi de iarnă;
- dezvoltarea infrastructurii turistice de agrement din stațiunile montane;
- dezvoltarea infrastructurii de informare și promovare turistică, cu precădere la nivelul stațiunilor turistice atestate;
- amenajarea turistică a traseelor montane;
- elaborarea și implementarea planurilor de management ale ariilor naturale protejate din zona montană;
- elaborarea și implementarea planurilor de acțiune pentru specii și habitate de interes comunitar;
- înființarea de noi facilități culturale și reabilitarea și dotarea celor existente, cu precădere din orașele mici și din comunele poli rurali din zona montană (teatre, muzee și expoziții, biblioteci publice, centre culturale);
- valorificarea peisajelor unice din cadrul siturilor Natura 2000;
- valorificarea potențialului teritorial local al zonelor rurale prin includerea acestora în circuite turistice, reabilitarea patrimoniului construit și includerea acestuia în trasee turistice coerente/circuite.

Strategia națională privind incluziunea socială și reducerea sărăciei pentru perioada 2021-2027³² are relevanță dat fiind faptul că turismul este, prin natura sa un sector economic care creează multe locuri de muncă. Astfel în strategie este inclusă o direcție de acțiune specifică, intitulată 2.2.5 *Susținerea și extinderea turismului, cu accent pe turismul sau activitățile de agrement în spațiul rural*. Mai mult, în cadrul Planului de acțiune aferent acestei strategii, ca măsură specifică se prevede³³ *elaborarea și punerea în aplicare a unui program coerent pentru dezvoltarea turismului, inclusiv a agroturismului, generator de locuri de muncă și venituri considerabile, prin îmbunătățirea infrastructurii și căilor de acces la obiectivele turistice, profesionalizarea personalului și valorificarea înțeleaptă a tradițiilor culturale și a specificului național*.

³² Document elaborat de Ministerul Muncii și Solidarității Sociale și disponibil la:

https://mmuncii.ro/j33/images/Documente/MMPS/Transparenta_decizionala/310321HG_strategie_2021-2027ANEXA_NR1.pdf

³³https://mmuncii.ro/j33/images/Documente/MMPS/Transparenta_decizionala/310321HG_strategie_2021-2027ANEXA_NR2.pdf, p. 23

Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice (PNIESC) 2021-2030³⁴ prevede obiectivele și contribuțiile fiecărui stat membru la realizarea obiectivelor UE privind schimbările climatice. În particular pentru sectorul turismului și al activităților recreative din România, politicile și măsurile propuse cu relevanță sunt³⁵:

- Planificarea strategică pentru dezvoltarea destinațiilor turistice mai puțin dependente de schimbările climatice;
- Planificare, politici și educație de dezvoltare pe termen lung pentru ca turismul să ia în calcul consecințele schimbărilor climatice;
- Protecția, dezvoltarea și promovarea patrimoniului natural și a turismului ecologic.

Planul Național de Redresare și Reziliență³⁶ (PNRR) acoperă perioada 2021-2026. Acest plan este împărțit pe 15 componente, iar **Turismul și cultura** constituie componenta 11. În cadrul acestei componente, strict pentru domeniul turismului, sunt incluse 3 reforme și 5 investiții astfel:

Reforme:

- Crearea cadrului pentru operaționalizarea traseelor cicloturistice la nivel național;
- Reformarea sistemului de finanțare a sectorului cultural.

Investiții:

- Promovarea a 12 rute turistice/culturale;
- Instituirea și operaționalizarea Centrului Național de Coordonare Velo;
- Implementarea a 3.000 km de trasee cicloturistice;
- Modernizarea/crearea de muzee case memoriale;
- Studii specifice pentru traseele cicloturistice.

4.2 Coordonarea cu strategiile naționale, regionale, județene și locale

Strategia de turism se va raporta la celelalte documente strategice în vigoare atât la nivelul comunei Lerești (nivel local) cât și la nivel județean, regional și național, pentru a se asigura o armonizare a obiectivelor, direcțiilor și acțiunilor propuse. Cu alte cuvinte, prezenta strategie are un caracter integrat, întregul proces de planificare strategică a dezvoltării turismului în comuna Lerești fiind coordonat cu strategiile naționale, regionale și locale.

4.2.1 Documente strategice la nivel național în domeniul turismului

La nivel **național** în domeniul turismului avem următoarele documente strategice cu relevanță pentru turismul din comuna Lerești:

- Masterplanul pentru Dezvoltarea Turismului Național 2007-2026;

³⁴ Disponibil la https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/ro_final_necp_main_ro.pdf

³⁵ Idem, p. 85

³⁶ <https://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2021/10/facada6fdd5c00de72eecd8ab49da550.pdf>

- Strategia Națională a României pentru Dezvoltarea Turismului 2025-2035;
- Programul de Guvernare 2025-2028 (capitolul Turism).

Masterplanul pentru Dezvoltarea Turismului Național 2007-2026 este un document strategic realizat sub egida Organizației Mondiale a Turismului încă din anul intrării României în Uniunea Europeană (2007) și a acoperit un orizont de timp de 20 de ani. Dintre obiectivele cu relevanță și impact sunt incluse următoarele³⁷:

- Asigurarea unei dezvoltări durabile a turismului într-o manieră în care bogățiile sale de mediu, culturale și de patrimoniu să fie în egală măsură apreciate în prezent și păstrate pentru generațiile viitoare;
- Asigurarea mecanismelor de sprijin coordonat pentru organizațiile de turism regionale și locale în dezvoltarea politicii turismului zonal;
- Asigurarea recunoașterii turismului ca factor cheie în cadrul economiei și ca un generator de noi locuri de muncă;
- Dezvoltarea unui sistem performant de clasificare și evaluare a produselor și serviciilor pentru a asigura furnizarea de produse și servicii de calitate pentru a satisface nevoile și așteptările oaspeților;
- Încurajarea autorităților municipale, județene și regionale în dezvoltarea planurilor integrate de dezvoltare a turismului, inclusiv a tuturor elementelor de infrastructură pentru a evita dezvoltarea lipsită de coordonare;
- Dezvoltarea zonelor montane și a stațiunilor montane pentru a oferi facilități și atracții oaspeților pe parcursul întregului an;
- Extinderea sistemului de marcare a obiectivelor turistice de interes național în conformitate cu standardele UE și introducerea de rute turistice tematice;
- Sprijinirea dezvoltării ecoturismului din Delta Dunării, a parcurilor naționale, a rezervațiilor și a zonelor rurale;
- Instruirea și pregătirea muzeelor și monumentelor naționale majore în îmbunătățirea facilităților oferite de către aceștia oaspeților, în special a facilităților ospitaliere, de interpretare și de marketing, ca un exemplu pentru toate aceste monumente;
- Crearea unei baze de date a evenimentelor culturale pentru a facilita promovarea artelor vizuale și auditive, în special a festivalurilor tradiționale și a evenimentelor folclorice.

Dintre acțiunile propuse în Masterplan sunt relevante următoarele³⁸:

- Administratorii zonelor protejate să întocmească planuri de dezvoltare durabilă a turismului, menționând costurile detaliate ale dezvoltării și implementării în zonele respective și să solicite asistența fondurilor structurale de la UE;
- Împreună cu autoritățile locale, asociațiile locale și rețeaua de CIT-uri, ANT să colecteze și să publice date referitoare la festivaluri și evenimente tradiționale. De asemenea să colaboreze cu ONG-urile la promovarea produselor și activităților de nișă în zonele rurale;

³⁷ Idem, partea a II-a, p. 163-164

³⁸ Idem, p. 272 - 281

- Îmbunătățirea interpretării exponatelor pentru vizitatori, inclusiv materiale lingvistice suplimentare. Asigurarea susținerii din partea donatorilor pentru revitalizarea prezentării exponatelor și introducerea interpretării interactive;
- Identificarea oportunităților și locațiilor pentru îmbunătățirea operațiunilor unor magazine și unități de alimentație publică în interiorul sau în vecinătatea muzeelor și atracțiilor de patrimoniu. Căutarea fondurilor pentru dezvoltare provenind de la donatori sau concesionari în vederea implementării;
- Raționalizarea rețelei traseelor pentru drumeție în zonele protejate în scopul minimizării impactului negativ asupra mediului;
- Realizarea unui plan de dezvoltare a drumețiilor;
- Administratorii zonelor protejate să includă cerințele de refacere și extindere a traseelor de drumeție în planurile lor de dezvoltare turistică durabilă;
- Instruirea personalului muzeelor și atracțiilor de patrimoniu în domeniul grijii față de clienți;
- Asigurarea fondurilor pentru producerea și instalarea indicatoarelor turistice maro prin solicitarea Fondurilor Structurale UE și/sau a resurselor locale.

Strategia Națională a României pentru Dezvoltarea Turismului 2025-2035 a fost elaborată inițial în anul 2018 (pentru perioada 2019 – 2030) de către un grup de consultanți ai Băncii Mondiale, dar o versiune mai recentă a acestei strategii a fost actualizată de către autoritatea publică centrală în domeniul turismului și a fost oficializată prin HG 1123 din 25 septembrie 2024 (a se vedea. <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/289428>) Următoarele măsuri din Planul de acțiuni au relevanță pentru turismul din comuna Lerești:

- Îmbunătățirea **drumurilor de acces către stațiuni**, obiective și atracții turistice, așa cum sunt definite în secțiunea a VIII a PATN;
- Îmbunătățirea **transportului public verde** pentru uz turistic;
- Crearea de infrastructură dedicată pentru **piste de biciclete și trasee verzi**;
- Crearea sau sprijinirea creării unor **sisteme inteligente pentru închirierea de biciclete**;
- Îmbunătățirea calității spațiilor publice (spații verzi, **parcuri, zone de recreere**) **în stațiunile turistice** și în principalele centre urbane (inclusiv în stațiunile montane, balneare și pe litoral) cu respectarea specificului local, a valorilor ambientale și naturale, inclusiv adaptarea acestor infrastructuri la nevoile persoanelor cu dizabilități;
- Dimensionarea corespunzătoare a **infrastructurii de colectare a deșeurilor** în cadrul destinațiilor în concordanță cu fluxurile de turiști;
- Adaptarea și promovarea deschiderii obiectivelor de **patrimoniu cultural** uzului public și turistic (parcaje, echipamente, peisagistică, bănci, coșuri de gunoi, semnalistică și semnalizare, panouri informative etc.)
- Protejarea, dezvoltarea și promovarea **patrimoniului natural** prin adaptarea și/sau reabilitarea infrastructurii de ecoturism;
- Îmbunătățirea calității peisajelor, a spațiilor publice și dezvoltarea de **utilități turistice în zonele rurale** de importanță turistică;

- Dezvoltarea și modernizarea **infrastructurii turistice din zona montană** (infrastructurii pentru sporturi de iarnă, infrastructură turistică în zona montană înaltă – cabane, refugii, trasee turistice, drumurile transcarpatice Transfăgărașan, Transalpina, Transrarău), inclusiv adaptarea acestor infrastructuri la nevoile persoanelor cu dizabilități;
- Dezvoltarea **infrastructurii de agrement turistic** (inclusiv a plajelor) **din stațiunile turistice** și din stațiunile balneare și balneoclimatice și adaptarea acestor infrastructuri la nevoile persoanelor cu dizabilități;
- Creșterea **eficienței energetice a structurilor de primire turistică**, prin folosirea de surse de energie regenerabilă și reducerea consumului de resurse;
- Sprijinirea **digitalizării și comercializării la nivelul IMM-urilor din turism** (pagini de internet pentru hoteluri, oferte digitale, cataloage etc.), inclusive acceibilizarea acestora pentru persoanele cu dizabilități;
- Sprijinirea **modernizării unităților turistice** în vederea obținerii unui nivel de clasificare mai înalt (instrumente fiscale, granturi etc.), respectând în același timp reglementările tehnice urbanistice și arhitecturale pentru mediul construit, inclusiv promovarea conceptului de design universal și adaptarea acestor infrastructuri la nevoile persoanelor cu dizabilități;
- Promovarea implementării unor **măsuri de eficiență energetică**, cu reglementări tehnice specifice, **la nivelul obiectivelor turistice publice și private** (muzee, patrimoniu cultural și natural, zone de petrecere a timpului liber, stațiuni de schi și stațiuni balneare etc.);
- Elaborarea și adoptarea de **planuri de management a vizitatorilor** în zonele de patrimoniu cultural, zonele naturale și **zonele protejate**, precum și pentru siturile de importanță turistică;
- Sprijinirea și stimularea creării de produse autentice, **promovarea gastronomiei locale și a producției meșteșugărești** prin organizarea de evenimente și activități speciale de promovare (expoziții, festivaluri ateliere cu demonstrații și cursuri pentru turiști etc.) inclusiv prin obținerea atestărilor de Marcă tradițională, Produs Tradițional atestat);
- **Crearea unor agende culturale anuale** pentru principalele destinații (evenimente de divertisment și evenimente care să reprezinte, în sine, motive de vizitare, precum festivaluri, evenimente de nișă, etc.), promovarea internațională a acestora și oferirea de informații în mai multe limbi, de opțiuni de achiziționare a biletelor, pachete de călătorie etc.;
- Modernizarea, acolo unde este posibil, sau **înființarea unor centre de informare turistică** prin utilizarea tehnologiei digitale, a produselor și serviciilor turistice moderne (hotspot-uri, hub-uri de comunicare, centre comunitare digitale) inclusiv adaptarea acestora la nevoile persoanelor cu dizabilități;
- Modificarea politicilor pentru a permite **sustenabilitatea centrelor de informare turistică** și abilitarea acestora pentru a vinde servicii de turism (rezervări, bilete etc.) și a genera venituri, asigurându-și sustenabilitatea;
- **Digitalizarea obiectivelor la nivelul tuturor siturilor turistice culturale, naturale, protejate**, și a altor destinații turistice și a rutelor pe hărțile publice, pentru a permite accesul și planificarea facilă a călătoriilor; Crearea unui mecanism de consiliere pentru elevii de gimnaziu spre o carieră în turism;

- Elaborarea unor **programe de ocupare a forței de muncă pentru tineri pe perioada verii**, în strânsă coordonare cu sectorul privat;
- Elaborarea unor **programe de formare a abilităților soft** (limbi străine, interpretarea și comunicarea patrimoniului, comunicare, *leadership*, servicii pentru clienți etc.) **pentru personalul care lucrează în destinații turistice** (de exemplu organizații de management al destinației, APL, sectorul privat etc.);
- Elaborarea și promovarea unor programe de formare pentru **integrarea și reinsertia pe piața muncii a grupurilor vulnerabile** și promovarea participării active a femeilor pe piața muncii;
- Sprijinirea dezvoltării economiei sociale și a întreprinderilor sociale (pentru grupurile vulnerabile) în domeniul turismului în vederea **creării de noi produse sustenabile, în special în zonele rurale**;
- Sprijinirea procesului de **adoptare și modernizare a instrumentelor de marketing digital** (conținut și instrumente) pentru uzul turiștilor (aplicații la nivel național și la nivel de orașe, calendare de evenimente etc.);

Programul de Guvernare 2025 – 2028 (capitolul Turism)³⁹

În cadrul programului de guvernare există secțiunea intitulată *Priorități guvernamentale pe arii sectoriale* iar în cadrul acesteia turismul se regăsește la capitolul *Economie, Digitalizare, Antreprenoriat și Turism*. Următoarele programe de dezvoltare sunt menționate în domeniul turismului (p. 41):

- Continuarea operaționalizării Organizațiilor de Management al Destinației (OMD);
- Susținerea investițiilor în turismul balnear pentru valorificarea resurselor naturale ale României;
- Sustinerea dezvoltării domeniilor schiabile care să absoarbă impactul economic în zonele aflate în tranziție energetică.

4.2.2 Documente strategice la nivel regional

La nivel **regional**, există următoarele documente strategice care abordează în mod specific sectorul turismului cu implicații directe asupra dezvoltării acestui sector în comuna Lerești:

- Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii Sud Muntenia 2021-2027
- Strategia Integrată de Dezvoltare Teritorială a Regiunii Sud Muntenia 2021-2027
- Planul de Dezvoltare Regională 2021-2027 al Regiunii Sud Muntenia

Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii Sud Muntenia 2021-2027 cuprinde *Turismul și identitatea culturală* ca domeniu de specializare inteligentă a regiunii. Mai departe, ca nișe de specializare inteligentă sunt incluse⁴⁰: *Servicii de inovare in industria turismului, Soluții inovative pentru*

³⁹ Disponibil la https://www.gov.ro/fisiere/pagini_fisiere/25-06-24-11-11-52PROGRAM_DE_GUVERNARE.pdf

⁴⁰ Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii Sud Muntenia 2021-2027, iunie 2021, p. 74

valorizarea patrimoniului cultural, Turismul integrat de tip cultural, spa/balnear, și oportunități de turism activ. De asemenea, sunt propuse și o serie de idei de proiecte, dintre care le menționăm pe cele cu potențială aplicabilitate pentru turismul din comuna Lerești⁴¹:

- Incursiune în destinație prin folosirea tehnologiilor inovative;
- Digitizarea pentru managementul/ antreprenorii și staff-ul din turism;
- Harți inteligente pentru turism personalizat (trasee și destinații);
- Aplicații pentru smartphone – Argumente Reale pentru Turism;
- Sisteme de management al conținutului (destinații, obiective, trasee, etc.) pentru turism;
- Muzeu online, prezentare virtuală, prezentare inovativă a exponatelor și a clădirii;
- Promovare online inovativă (Inteligența artificială, etc.) a obiectivelor turistice.

Strategia Integrată de Dezvoltare Teritorială a Regiunii Sud Muntenia 2021- stipulează ca nevoi "Exploatarea completă a facilităților turistice din zonele montane; Protejăți resursele naturale împotriva efectelor schimbărilor climatice"⁴². În cadrul acestora există inclus Obiectivul specific 5.2 - Favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității în afara zonelor urbane⁴³. În categoria intervențiilor sunt incluse următoarele⁴⁴:

- Restaurarea, consolidarea, protecția și conservarea monumentelor istorice de categoria A;
- Dotări pentru expunerea și protecția patrimoniului cultural mobil și imobil;
- Activități de marketing și promovare turistică a obiectivului restaurat, inclusiv servicii de digitalizare;
- Construcția, reabilitarea, modernizarea, extinderea și dotarea infrastructurii de turism în vederea punerii în valoare a patrimoniului turistic natural;
- Înființarea și amenajarea traseelor turistice și a locurilor de recreere folosind soluții prietenoase cu mediul;
- Reabilitarea, modernizarea, extinderea și dotarea infrastructurii de agrement.

Planul de Dezvoltare Regională 2021-2027 al Regiunii Sud Muntenia propune următoarele măsuri și acțiuni indicative care fac referire la turism⁴⁵:

- **Măsura 1.4. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii turistice**

Acțiuni:

- Construirea, reabilitarea și modernizarea structurilor de cazare;
- Amenajarea, reabilitarea, promovarea și valorificarea obiectivelor naturale cu potențial turistic (saline, peșteri, **cursuri de ape**, plaje, etc.);
- Investiții privind dezvoltarea turismului în regiune (**natură și aventură**, balnear și **wellness, cultural - religios**).

⁴¹ Idem, p. 82

⁴² Strategia Integrată de Dezvoltare Teritorială a Regiunii Sud Muntenia 2021-2027, iunie 2021, p. 34

⁴³ Ibidem, p.34

⁴⁴ Idem, p. 34

⁴⁵ Planul de Dezvoltare Regională 2021-2027 al Regiunii Sud Muntenia p. 406-407, 409-410, 411 – 412, 481-484

- *Măsura 1.5. Reabilitarea și modernizarea infrastructurii culturale, sportive și recreative pentru creșterea calității vieții locuitorilor regiunii*

Acțiuni:

- Realizarea, reabilitarea, modernizarea, extinderea și dotarea **infrastructurii culturale** (teatre, cinematografe, biblioteci, muzee, case de cultură, cămine culturale, etc);
- Realizarea, reabilitarea, modernizarea și **extinderea infrastructurii sportive** (baze, complexe sportive, parcuri active);
- Realizarea, reabilitarea, modernizarea și **extinderea infrastructurii recreative** (tabere, centre multidisciplinare de tineret, locuri de campare, locuri de joacă).

- *Măsura 1.6. Protejarea și valorificarea patrimoniului natural și cultural*

Acțiuni:

- **Restaurarea, protecția și valorificarea siturilor, monumentelor** (de tip A și B) și ansamblurilor culturale, istorice și de artă, inclusiv infrastructura de acces la acestea pentru a valorifica identitatea și personalitatea poporului român;
- **Amenajarea, marcarea și promovarea traseelor turistice**, tematice și itinerariilor culturale inclusiv prin digitalizare.

- *Măsura 4.2. Protejarea și conservarea mediului și a biodiversității regionale*

Acțiuni:

- **Acțiuni de informare, educare și conștientizare a populației** referitor la importanța și necesitatea protecției mediului înconjurător și conservarea biodiversității;
- Crearea, amenajarea, extinderea, inclusiv **dotarea spațiilor verzi**;
- Investiții pentru **gestionarea, restaurarea și monitorizarea ecosistemelor și habitatelor** (inclusive regenerări și amenajări silvice, refacerea fondului faunistic și floristic);
- **Conservarea și protejarea habitatelor naturale și a speciilor sălbatice de floră și faună**;

- *Măsura 7.2. Conservarea și îmbunătățirea mediului înconjurător a comunităților rurale și protejarea moștenirii culturale (patrimoniul material și imaterial)*

Acțiuni:

- **Renovarea clădirilor, monumentelor culturale și istorice** cu scopul de a promova și păstra imaginea tradițională a satelor;
- **Modernizarea zonelor rurale** unde există potențial cultural, istoric și recreativ;
- **Activități artistice** pentru păstrarea identității culturale a mediului rural.

- *Măsura 7.3. Diversificarea economiei rurale și creșterea competitivității acesteia*

Acțiuni:

- Sprijin pentru dezvoltarea turismului rural durabil;
- Dezvoltarea industriilor meșteșugărești/ artizanale.

4.2.3 Documente strategice la nivel județean

La nivel **județean**, documentul de referință este reprezentat de **Strategia de dezvoltare durabilă a județului Argeș 2021-2027**. Această strategie prevede patru obiective specifice cu relevanță directă pentru turism⁴⁶: „OS1. Susținerea dezvoltării economice durabile și inovatoare; OS2. Protejarea mediului, îmbunătățirea eficienței energetice, punerea în valoare a patrimoniului cultural și a peisajului”; „OS3. Creșterea accesibilității teritoriului și îmbunătățirea infrastructurii de bază pentru locuire și pentru dezvoltarea de activități economice” și “OS5. Creșterea calității serviciilor publice locale”.

Obiectiv specific nr. 1: Susținerea dezvoltării economice durabile și inovatoare

Direcție de acțiune: Valorificarea în scop economic a resurselor turistice și dezvoltarea infrastructurii suport

Măsuri:

- Crearea unui concept turistic integrat la nivelul județului Argeș și zonelor învecinate;
- Reabilitarea/modernizarea/extinderea/ construcția și dotarea infrastructurii de turism în vederea punerii în valoare a patrimoniului turistic natural;
- Dezvoltarea/diversificarea serviciilor suport pentru activități de turism;
- Înființarea/amenajarea de trasee turistice și locuri de recreere folosind soluții prietenoase cu mediul;
- Promovarea la nivel național și internațional a județului ca destinație turistică;
- Promovarea de inițiative în domeniul turistic bazate pe parteneriat local.

Obiectiv specific nr. 2: Protejarea mediului îmbunătățirea eficienței energetice, punerea în valoare a patrimoniului cultural și a peisajului

Direcție de acțiune: Îmbunătățirea condițiilor de mediu

Măsuri:

- Sprijinirea acțiunilor de protejare și valorificare durabilă a ariilor naturale protejate.

Direcție de acțiune: Protejarea și valorificarea patrimoniului cultural

Măsuri:

- Revitalizarea patrimoniului construit;
- Valorificarea patrimoniului cultural intangibil, inclusiv prin digitalizare;
- Reabilitarea/modernizare/extinderea și dotarea clădirilor cu funcțiuni culturale;
- Dezvoltarea și promovarea agendei culturale a județului.

Obiectiv specific nr.3: Creșterea accesibilității teritoriului și îmbunătățirea infrastructurii de bază pentru locuire și pentru dezvoltarea de activități economice

Direcție de acțiune: Îmbunătățirea conectivității și accesibilității la rețeaua TEN – T rutieră

Măsuri:

⁴⁶ Strategia de dezvoltare durabilă a județului Argeș 2021-2027, p. 360 și 147

- Modernizarea rețelei de drumuri județene.

Direcție de acțiune: Încurajarea utilizării modurilor de transport nepoluante

Măsur:

- Dezvoltarea realizării unei rețele de piste de biciclete la nivel județean;
- Modernizarea/construirea de trotuare de-a lungul drumurilor județene, în interiorul localităților.

Direcție de acțiune: Dezvoltarea infrastructurii destinate utilizării publice pentru activități culturale și recreative, socio – culturale

Măsur:

- Reabilitarea/modernizarea/construcția și dotarea cu echipamente a clădirilor destinate extinderii serviciilor publice de bază pentru activități culturale și recreative, socio-culturale.

Obiectiv specific nr.5: Creșterea calității serviciilor publice locale

Direcție de acțiune: Consolidarea capacității administrative

Măsur:

- Dezvoltarea infrastructurii și serviciilor digitale în relația cu cetățenii

Este important de menționat faptul că, *Strategia de dezvoltare durabilă a județului Argeș 2021-2027* conține o listă de proiecte prioritare aferente obiectivelor specifice mai sus menționate (a se vedea tabelul de mai jos).

Lista proiectelor relevante pentru turism incluse în Strategia de dezvoltare durabilă a județului Argeș 2021-2027

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiectiv specific	Responsabil	Sursa de finanțare
1.	Valorificarea și promovarea potențialului turistic din județul Argeș	OS1	Consiliul Județean Argeș, Dir. Cultură, Turism și Tineret	Buget local, POR SM 2021 – 2027 P5, PNRR
2.	Ambulanță montană pentru zone greu accesibile dotată cu releu mobil bidirecțional	OS1	Consiliul Județean Argeș, Serviciul Public Județean Salvamont Argeș	Buget local, POR SM 2021 – 2027 P5
3.	Amenajarea/reamenajarea de trasee turistice și locuri de recreere folosind soluții prietenoase cu mediul	OS1	Consiliul Județean Argeș în parteneriat cu UAT-urile din zona montană	Buget local, POR SM 2021 – 2027 P5, PNRR
4.	Desfășurare acțiuni de promovare la nivel național și internațional a județului	OS1	Consiliul	Buget local, POR SM 2021 – 2027 P5, PNRR

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiectiv specific	Responsabil	Sursa de finanțare
	ca destinație turistică: participare la târguri de turism în țară și străinătate, realizare materiale de informare și promovare (broșuri, site-uri, videoclipuri, alte materiale media) și diseminare în medii de profil		Județean Argeș	
5.	Conservarea și valorificarea durabilă în scop recreațional a patrimoniului natural	OS2	Consiliul Județean Argeș în parteneriat cu UAT-urile și Agenția Națională pentru Arie Naturale Protejate	Bugete locale, POR SM 2021 – 2027 P5, PNRR, PODD 2021 – 2027
6.	Realizarea unei colecții de legende locale și diseminarea în mod integrat cu acțiunile pentru promovarea turismului	OS2	Consiliul Județean Argeș	Bugete locale, POR SM 2021 – 2027 P2, PNRR
7.	Realizarea și promovarea unei aplicații – agendă culturală și turistică multianuală a județului Argeș	OS2	Consiliul Județean Argeș	Bugete locale, POR SM 2021 – 2027 P1, PNRR, POCIDIF 2021 - 2027
8.	Realizare trasee de piste de biciclete pentru deplasări în scop de navetă și agrement: Pitești – Ștefănești – Mioveni; Ștefănești – Călinești – Topoloveni; Pitești- Curtea de Argeș – Cetatea Poienari; Câmpulung – Lerești – Cabana Voina; Pitești – Bradu – Pârnu Roșu – Costești	OS3	Consiliul Județean Argeș în parteneriat cu UAT-urile pe care le traversează	Bugete locale, POR SM 2021 – 2027 P4, PNRR
9.	Digitalizarea traseelor montane din județul Argeș	OS5	Consiliul Județean Argeș în parteneriat cu Serviciul Public Județean Salvamont Argeș	Buget local

Sursa: Strategia de dezvoltare durabilă a județului Argeș 2021-2027, pp. 365-378

Nu în ultimul rând, *Strategia de dezvoltare durabilă a județului Argeș 2021-2027* conține o listă cuprinzătoare de proiecte, pe fiecare UAT în parte, iar pentru comuna Lerești sunt prevăzute, pentru perioada 2021 – 2027, următoarele proiecte în domeniul turismului (a se vedea tabelul de mai jos).

**Lista cu proiecte la nivelul UAT Lerești cuprinse în Strategia de Dezvoltare durabilă
a Județului Argeș
2021 - 2027**

Nr. crt.	Denumire proiect
1.	Dotarea Căminului Cultural Voinești (comuna Lerești) cu costume populare
2.	Punerea în valoare a patrimoniului natural și cultural din comuna Lerești, județul Argeș
3.	Modernizare drumuri de interes local în Comuna Lerești, județul Argeș
4.	Construire și dotare complex sportiv - punct Stadion în Comuna Lerești, județul Argeș .
5.	Realizare trasee de piste de biciclete pentru deplasări în scop de navetă și agreement: Pitești – Ștefănești – Mioveni; Ștefănești – Călinești – Topoloveni; Pitești- Curtea de Argeș – Cetatea Poienari; <u>Câmpulung – Lerești – Cabana Voina</u> ; Pitești – Bradu – Pârvu Roșu – Costești

Sursa: Strategia de dezvoltare durabilă a județului Argeș 2021-2027, p. 370, 432-434

4.2.4 Documente strategice la nivel local

La nivel local, există următoarele documente de referință: **Strategia de Dezvoltare Locală a comunei Lerești pentru perioada 2022 - 2027** care face referiri explicite la domeniul turismului și **Strategia de Dezvoltare Locală a Grupului de Acțiune Locală – GAL Muscel, 2023 – 2027**. De menționat este faptul că, în prezent, Strategia de Dezvoltare Locală a comunei Lerești pentru perioada 2022 - 2027 este sub formă de draft, strategia urmând să fie supusă aprobării Consiliului Local Lerești.

Strategia de Dezvoltare Locală a comunei Lerești pentru perioada 2022 - 2027 prevede trei obiective strategice cu relevanță directă pentru turism⁴⁷: “OS1. Stimularea sectorului investițional în localitate “ Lerești - o comună mai inteligentă “; OS2. Creșterea calității vieții prin îmbunătățirea condițiilor de mediu în localitate, atenuarea și adaptarea la efectele schimbărilor climatice “Lerești - o comună mai verde” și „OS3. Creșterea gradului de conectivitate și mobilitate la nivelul comunei “ Lerești – o comună mai conectată” .

Obiectiv strategic nr.1: Stimularea sectorului investițional în localitate “ Lerești - o comună mai inteligentă”

Obiectiv specific: Dezvoltarea activităților turistice prin valorificarea potențialului natural, cultural și de mediu din cadrul teritoriului

Măsuri:

- Dezvoltarea infrastructurii turistice de bază;
- Dezvoltarea infrastructurii turistice de agreement;
- Promovarea turistică a teritoriului;

⁴⁷ Strategia de dezvoltare locală a comunei Lerești pentru perioada 2022 – 2027, partea IV, p.9 (draft)

- Promovarea și protejarea patrimoniului cultural (de interes local) și natural din teritoriu.

Obiectiv strategic nr.2: Creșterea calității vieții prin îmbunătățirea condițiilor de mediu în localitate, atenuarea și adaptarea la efectele schimbărilor climatice “Lerești - o comună mai verde”

Obiectiv specific: Îmbunătățirea infrastructurii locale pentru tranziția verde și adaptarea la schimbările climatice

Măsuri:

- Îmbunătățirea infrastructurii de transport pentru tranziția verde și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.

Obiectiv strategic nr.3: Creșterea gradului de conectivitate și mobilitate la nivelul comunei “ Lerești – o comună mai conectată”

Obiectiv specific: Dezvoltarea infrastructurii locale de transport

Măsuri:

- Modernizare drumuri de interes local în comuna Lerești;

Lista proiectelor relevante pentru turism incluse în Strategia de dezvoltare *Strategia de Dezvoltare Locală a comunei Lerești pentru perioada 2022 - 2027*

OS1 Stimularea sectorului investițional în localitate “ Lerești - o comună mai inteligentă”			
Nr. crt.	Obiectiv specific	Măsură	Proiect
1.	Dezvoltarea activităților turistice prin valorificarea potențialului natural, cultural și de mediu din cadrul teritoriului	Dezvoltarea infrastructurii turistice de bază	- Crearea infrastructurii pentru turism și agroturism – realizare căi de acces și utilități.
		Dezvoltarea infrastructurii turistice de agrement	- Amenajare zonă campare pentru turiști, - Dezvoltarea și amenajarea infrastructurii de agrement (zone pentru picnic), - Încurajarea activităților recreative în asociere cu alte activități care pot căpăta specific local – vânatoare, pescuit, - Amenajarea unei baze sportive și de agrement, - Amenajare balon presostatic pentru activități sportive, - Amenajare promenadă Lerești, - Amenajare spații de joacă pentru copii și dotarea acestora cu mobilier adecvat.
		Promovarea turistică a teritoriului	- Înființare și dotare Centru de Informare și Promovare Turistică, - Inițierea unei campanii de

OS1 Stimularea sectorului investițional în localitate “Lerești - o comună mai inteligentă”			
Nr. crt.	Obiectiv specific	Măsură	Proiect
			<p>promovare a obiectivelor turistice din cadrul UAT Lerești (broșuri, site, organizare de târguri și expoziții,</p> <ul style="list-style-type: none"> - Inițierea și promovarea unui circuit de ciclism care va fi organizat anual prin colaborarea cu diverse asociații care promovează turismul sportiv.
		<p>Promovarea și protejarea patrimoniului cultural (de interes local) și natural din teritoriu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Reabilitarea monumentelor istorice din localitate și introducerea lor în circuitul turistic, - Înființarea unui muzeu etnografic în satul Lerești, - Restaurarea celor două biserici ortodoxe din satul Lerești – monumente istorice categoria B, - Restaurare cămin cultural sat Voinești – monument istoric categoria B, - Reabilitarea și introducerea în circuitul turistic a castrului roman Măilătoaia – monument istoric de categoria A.

OS2 Creșterea calității vieții prin îmbunătățirea condițiilor de mediu în localitate, atenuarea și adaptarea la efectele schimbărilor climatice “Lerești - o comună mai verde”			
Nr. crt.	Obiectiv specific	Măsură	Proiect
2.	Îmbunătățirea infrastructurii locale pentru tranziția verde și adaptarea la schimbările climatice	Îmbunătățirea infrastructurii de transport pentru tranziția verde și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră	<ul style="list-style-type: none"> - Construire piste pentru biciclete în comuna Lerești.

OS3 Creșterea gradului de conectivitate și mobilitate la nivelul comunei “Lerești – o comună mai conectată”			
Nr. crt.	Obiectiv specific	Măsură	Proiect
3.	Dezvoltarea infrastructurii locale de transport	Modernizare drumuri de interes local în comuna Lerești	<ul style="list-style-type: none"> -Amplasare de mobilier stradal, indicatoare rutiere, -Amenajare de noi locuri de parcare în comuna Lerești.

Sursa: Strategia de dezvoltare Strategia de Dezvoltare Locală a comunei Lerești pentru perioada 2022 – 2027 (draft) partea IV p. 11 – 21

Strategia de Dezvoltare Locală a Grupului de Acțiune Locală – GAL Muscel, 2023 – 2027, propune o intervenție cu mai multe acțiuni specifice în domeniul dezvoltării turismului:

• **Intervenția nr. 3: Dezvoltarea și promovarea patrimoniului local material și imaterial**. Aceasta vizează “punerea în valoare a patrimoniului local și cultural de pe teritoriul GAL, dispunând din acest punct de vedere de obiective insuficient promovate, precum imobile, peisaje cu valoare culturală, gastronomie, tradiții, spiritualitate etc.. Aceste caracteristici pot fi transformate în valoare economică deoarece devin parte a experienței turistice iar autenticitatea locului poate fi încorporată în produse locale. Patrimoniul cultural are de asemenea și un foarte puternic potențial pentru inovare, ce poate revitaliza teritoriul, încuraja dezvoltarea de noi idei antreprenoriale și întări atractivitatea spațiului rural ca întreg. Astfel, alături de proiectele de digitalizare și de dezvoltare a infrastructurilor și serviciilor, proiectele implementate prin această intervenție vor facilita o dezvoltare locală integrată transformând teritoriul GAL Muscel într-un spațiu autentic, dinamic și atractiv. Intervenția contribuie totodată la tema unificatoare prin intermediul acțiunilor ce vor fi implementate, urmând a se dezvolta local și eficient teritoriul în ansamblul său, o contribuție foarte importantă fiind la dezvoltarea turismului”⁴⁸.

Acțiuni:

- **Reabilitare, restaurare, conservare și promovare**, reparații curente și de urgență a **obiectivelor de patrimoniu de clasă B și patrimoniu neclasificat** (mobil, imobil și imaterial), (clădiri/monumente, situri, așezăminte monahale, muzică, etnologie, gastronomie etc.), implicat creșterea eficienței energetice a clădirilor, după caz;
- **Activități de marketing și promovare turistică** a obiectivelor de patrimoniu restaurate, inclusiv acțiuni de digitalizare legate de acestea;
- Activități auxiliare investiției de bază (de ex. îmbunătățirea accesului către obiectivele de patrimoniu prin marcarea de trasee/ itinerarii, **amenajarea zonelor de protecție** prin delimitarea și împrejmuirea obiectivelor, construirea/reabilitarea de anexe, clădiri de mici dimensiuni de tipul toalete publice, **puncte de informare, puncte de observare, indicatoare pe amplasamentul aferent obiectivului**);
- **Acțiuni de inventariere a resurselor**, obiectelor și obiectivelor de patrimoniu și de digitalizare a arhivelor, cataloagelor, inclusiv crearea de baze de date;
- **Organizarea de evenimente** de tipul expoziții, inclusiv expoziții itinerante, rezidențe artistice, tabere și ateliere de lucru, școli de vară cu tematică culturală;
- **Dezvoltarea de campanii de conștientizare** și implicare civică (de ex. pentru promovarea specificului și identității locale).

⁴⁸ Strategia de Dezvoltare Locală a Grupului de Acțiune Locală – GAL Muscel, 2023 – 2027, p. 23

4.3 Procesul de consultare (implicarea factorilor interesați)

Un rol esențial în procesul de elaborare a strategiei l-a avut implicarea factorilor interesați (a stakeholderilor). Ca metode de lucru, s-au folosit atât chestionarele cât discuțiile libere cu factorii interesați implicați, scopul fiind acela de a obține informații cât mai specifice.

În data de 5 august 2025, a fost organizată, la sediul primăriei comunei Lerești o întâlnire între reprezentanții INCDT, ai beneficiarului - Primăria comunei Lerești și ai stakeholderilor (din partea sectorului privat cât și din partea sectorului public) care reprezintă factorii interesați în dezvoltarea turismului și implicit ai comunității.

În cadrul întâlnirii s-a urmărit analiza următoarelor aspecte cheie:

- elemente reprezentative/distinctive ale turismului în comuna Lerești;
- cele mai frecventate locații/obiective/activități turistice din zonă;
- atracții turistice din zonă care ar trebui mai bine valorificate;
- probleme cu care se confruntă turismul în comuna Lerești;
- soluții necesare pentru rezolvarea acestor probleme / acțiuni de întreprins pentru îmbunătățirea situației existente și alte recomandări;
- prioritizarea domeniilor de intervenție stabilite la elaborarea strategiei;
- potențialul de dezvoltare al formelor de turism identificate la nivelul UAT Lerești;
- proiectele/planurile viitoare (până în 2035) din domeniul turismului sau care ar putea avea impact asupra dezvoltării turismului din UAT Lerești.

În urma acestei întâlniri s-au desprins următoarele concluzii:

- Munții lezer cu vârfurile sale peste 2.400 m. altitudine, puncte de belvedere spectaculoase (Crucea Ateneul), peisajul glaciari, numeroasele poteci alpine și elementele de biodiversitate variate, constituie elementul cheie, factor distinctiv/reprezentativ pentru dezvoltarea turismului în comuna Lerești;
- Totodată, un element deosebit de important în dezvoltarea turismului în zonă îl constituie Barajul Râușor și cursul Râului Târgului – elemente importante cu posibilități multiple de valorificare;
- Trebuie acordată atenție dezvoltării unui turism cu accent pe păstrarea cadrului natural existent, fără intervenții majore asupra mediului înconjurător;
- Se impune nevoia unei conexiuni directe prin curse de transport regulate cu orare fixe, între satele comunei Lerești (Voinești, Lerești, Pojorâta) și punctul de atracție – cabana Voina (12 km.) de unde pleacă traseele turistice în Munții lezer;
- Ar fi necesară reluarea concursului de maraton lezer – Păpușa – Trail Race, organizat de către Asociația Tourmount și Primăria Lerești, eveniment care, pe lângă testarea performanțelor sportivilor amatori și profesioniști de alergare montană, a avut drept scop și cunoașterea și promovarea turistică a zonei montane lezer-Păpușa, traseul având ca punct de pornire cabana Voina. Acest eveniment devenise unul de tradiție, fiind stopat în anul 2024 la a IX a ediție;
- Se impune găsirea unui spațiu pentru înființarea unui Muzeu Etnografic sau a unui teren pentru dezvoltarea unui muzeu tip sat tradițional în aer liber în prezent, multitudinea de exponate tradiționale valoroase fiind expuse dispersat în trei locații diferite;

- Este necesară crearea infrastructurii pentru practicarea pescuitului sportiv;
- Turismul activ sportiv are un mare potențial fiind necesară mărirea capacității infrastructurii de acest tip;
 - Cicloturismul datorită pistelor de bicicletă care se vor construi prin intermediul proiectului derulat de Consiliul Județean Argeș cât și la propunerea Consiliului Local Lerești va avea o mare oportunitate de dezvoltare;
 - Zona ar putea fi mai bine promovată turistic prin organizarea unui Târg de Turism anual, în arealul montan cu scene deschise pentru concerte și standuri pentru promovarea meșteșugurilor, tradițiilor și a gastronomiei;
 - Se impune realizarea și dotarea unui centru de informare și promovare turistică amplasat într-o zonă cu aflux turistic;
 - Este esențială promovarea comunei la nivel național;
 - Este necesară implicarea mai mare din partea sectorului privat în relația cu autoritățile publice locale (primăria și Consiliul Județean);
 - Înființarea mai multor puncte gastronomice locale este obligatorie;
 - O mai bună promovare a obiectivelor turistice, participarea la târguri de turism;
 - O mai mare implicare în proiectele cu finanțare externă și realizarea de investiții;
 - Este necesară dezvoltare unei zone de promenadă pe malul Râului Târgului (1 ha.) cu următoarele facilități: pistă de biciclete, zonă de relaxare, mobilier stradal, iluminat stradal, activități economice – gastronomie, tradiții etc..
 - Se impune dezvoltarea mai multor pensiuni agroturistice sau realizarea unei colaborări între pensiunile existente și fermele din zonă – Breacă și Floricel;
 - Este importantă înființarea la nivel de comună a unei Asociații de Turism „Turism – Lerești”.

În urma analizei chestionarelor completate de către stakeholderii implicați în activitatea turistică la nivel de comună, s-au desprins următoarele concluzii:

- următoarele elemente turistice din zonă au fost considerate că trebuie să fie mai bine valorificate: traseele montane, tradițiile, zona barajului Râușor, meșteșugurile, posibilitățile de practicare a ciclismului și a turismului ecvestru;
- printre problemele cu care se confruntă turismul în localitatea Lerești, de departe cea mai importantă este lipsa acțiunilor de promovare a zonei. Alte probleme: inexistența unui punct de informare turistică, un sprijin mai mare din partea statului în desfășurarea activităților turistice, lipsa unităților agroturistice, deficiențe în organizarea de evenimente culturale, lipsa unei asociații de turism la nivel de comună;
- dacă ne referim la prioritatea domeniilor de intervenție luate în analiză la elaborarea strategiei, stakeholderii chestionați au concluzionat că mobilitatea (către și în cadrul destinației) reprezintă domeniul prioritar de intervenție urmat de domeniile: resurse turistice, infrastructura turistică, promovarea destinației și resursele umane;
- referindu-ne la potențialul de dezvoltare al formelor de turism identificate în zonă, concluziile sunt următoarele:

✓ potențial ridicat și foarte ridicat: turism pentru odihnă și recreere, turism de agrement sportiv, ecoturism, turism ecvestru, turism rural, turism de week-end, cicloturism, turism educațional, turism gastronomic;

✓ potențial scăzut și de nivel mediu; turism de agrement nautic, turism de vânătoare, turism de evenimente, turism religios, turism wellness și spa;

Următoarele soluții au fost propuse de către stakeholderi:

- O mai bună promovare a obiectivelor turistice, participarea la târguri de turism;
- O mai mare implicare în proiectele cu finanțare externă și realizarea de investiții;
- Realizarea infrastructurii de acces pentru turismul montan;
- Valorificarea patrimoniului faunistic din zonă, crearea de locuri de observare a păsărilor și animalelor sălbatice;
- Diversificarea bazei de cazare prin construirea de pensiuni agroturistice;
- Creșterea implicării factorilor de decizie în problemele legate de turism din localitate.

În concluzie, elementele reprezentative pentru turismul din comuna Lerești (din perspectiva factorilor interesați) sunt indubitabil legate de zona montană (Munții Iezer) incluzând aici nu doar simpla menționare a lanțului montan ci și a elementelor montane aparținătoare (peisaje, vârfuri, trasee, relief glaciar, puncte de belvedere, faună și floră, rezervații naturale, hidrografie etc.) elemente care pot fi valorificate cu succes în domeniul turismului. Nu în ultimul rând, o importanță aparte în dezvoltarea sectorului turistic o au elementele care țin de tradiții, meșteșuguri, gastronomie.

CAPITOLUL V

Viziunea și obiectivele strategice de dezvoltare a turismului în comuna Lerești

5.1 Viziunea

Viziunea de dezvoltare a turismului în comuna Lerești are la bază analiza diagnostic a turismului la nivelul UAT-ului, rezultatele analizei SWOT, rezultatele procesului de consultare a actorilor principali (factorii interesați) din cadrul destinației turistice, cadrul legislativ precum și abordările regăsite în diversele documente strategice elaborate la nivel local, județean, regional și național:

- analiza factorilor de cadru natural care oferă comunei elemente de atractivitate turistică cu posibilitatea valorificării sale prin susținerea activităților specifice din domeniul turismului și călătoriilor;
- infrastructura tehnico edilitară de susținere a dezvoltării turismului în plan local;
- cadrul socio – economic de dezvoltare la nivel local;
- aspecte legate de strategii, programe, planuri de dezvoltare precum și cadrul legislativ specific;
- tendințe de dezvoltare ale industriei de turism și călătorii;
- diversitatea elementelor de potențial turistic natural și antropoc și concentrarea lor în profil teritorial;
- infrastructura specific turistică de susținere a activităților turistice în teritoriu;
- fluxurile turistice și gradul de concentrare a activităților turistice la nivel local.

Comuna Lerești oferă vizitatorilor atracții naturale și culturale variate și valoroase, creând astfel posibilitatea practicării unor forme de turism diverse: turism pentru odihnă și recreere, agrement sportiv, ecoturism, turism ecvestru, turism rural, cicloturism, turism educațional, turism gastronomic etc..

Viziunea strategică

În anul 2035, comuna Lerești va deveni o destinație turistică valoroasă prin experiența de călătorie a vizitatorilor care vor descoperi o ofertă turistică variată și dinamică în profil local, ofertă care va combina moștenirea naturală și culturală, cu diversitatea elementelor de infrastructură de cazare, alimentație, agrement, petrecere a timpului liber și cu principiile de durabilitate și sustenabilitate socială și economică.

Misiunea

Consiliul Local Lerești va transforma localitatea într-o destinație turistică prietenoasă față de elementele de patrimoniu cultural și natural, coordonând și administrând activitatea actorilor din

turism care operează la nivelul comunității locale ca împreună, să susțină prosperitatea economică și dezvoltarea socială precum și promovarea turismului local

5.2 Obiectivele generale și specifice pentru dezvoltarea turismului

Direcțiile prioritare strategice de dezvoltare a turismului la nivelul UAT-ului Lerești sunt următoarele:

1. Mobilitate (către și în cadrul destinației)
2. Infrastructură turistică
3. Resurse turistice
4. Resurse umane
5. Marketing și promovare

1. Direcția strategică de dezvoltare *Mobilitate (către și în cadrul destinației)*

Obiectiv specific: *îmbunătățirea accesibilității la nivelul localității Lerești și a conectivității acesteia în vederea creșterii mobilității turiștilor*

Cheia dezvoltării turistice a localității este dată de o bună accesibilitate a destinației. Deși se află la poalele Munților Iezer, la circa 170 km. de București, accesul către localitate se realizează relativ rapid prin intermediul DN73 (E574) Pitești – Câmpulung – Lerești. Conexiunea cu municipiul Câmpulung este bună și rapidă, orașul fiind la 8 km. distanță față de localitatea Lerești. Legătura se realizează prin intermediul unei firme private de transport din orașul Târgoviște, existând curse auto cu program stabilit 7 zile/ săptămână (10 curse/zi). În prezent există transport feroviar direct pe relația București – Câmpulung, comuna Lerești nedispunând de gară proprie. Accesibilitatea este deficitară între satul Pojorâta și cabana Voina – 12 km. (punctul de plecare spre traseele turistice către vârfurile montane și cabanele turistice din Munții Iezer). De asemenea, trebuie asigurată reabilitarea/construirea drumurilor care asigură accesul la obiectivele turistice. Nu în ultimul rând, trebuie vizată și infrastructura velo care lipsește în prezent.

Principalele măsuri/acțiuni sunt avute în vedere:

- reabilitare/modernizarea / construirea infrastructurii de acces, cu accent pe drumurile de acces spre punctele turistice;
- construirea infrastructurii de biciclete (piste de biciclete), atât în scopul încurajării transportului durabil, cât și în scopuri de agrement și sportive;
- dezvoltarea și amenajarea de trasee turistice;
- creșterea vizibilității și atractivității destinației.

2. Direcția strategică de dezvoltare *Infrastructura turistică*

Obiectiv specific: *crearea/dezvoltarea/modernizarea infrastructurii turistice în vederea valorificării resurselor naturale și a creșterii calității serviciilor turistice în localitatea Lerești*

Fluxurile turistice înregistrate într-o destinație sunt condiționate și de existența unei infrastructuri specifice de turism de tipul unităților de cazare, al unităților de alimentație publică, al unităților de transport turistic, de agrement și divertisment. S-a constatat că la nivelul localității Lerești lipsesc unele tipologii de cazare (ex. pensiuni agroturistice clasificate de către ministerul de resort - Ministerul Economiei, Digitalizării, Antreprenoriatului și Turismului – MEDAT). De asemenea, există doar o singură unitate de cazare de confort superior (o singură pensiune turistică clasificată la 4 flori). Totodată, trebuie specificat că, la nivelul UAT Lerești lipsește infrastructura necesară relaxării în aer liber de tipul aleilor de promenadă sau zonelor pentru picnic. Nu în ultimul rând, este important de precizat faptul că factorii interesați au menționat lipsa infrastructurii turistice ca fiind una dintre cele trei probleme ale turismului în cadrul UAT Lerești.

Principalele măsuri/acțiuni vizate se referă la:

- Înființarea unor unități de cazare și alimentație publică la standarde ridicate;
- Construirea unor noi structuri de agrement;
- Crearea infrastructurii de vizitare a ariilor naturale protejate;
- Realizarea infrastructurii specifice pescuitului sportiv;
- Dezvoltarea infrastructurii de evenimente sportive.

3. Direcția strategică de dezvoltare *Resurse turistice*

Obiective specifice:

- 1. Dezvoltarea formelor de turism existente și susținerea unor noi forme de turism*
- 2. Reabilitarea/conservarea/restaurarea obiectivelor de patrimoniu cultural*
- 3. Digitalizarea obiectivelor turistice*

Comuna Lerești dispune de o serie de resurse turistice naturale și antropice care necesită o mai bună punere în valoare. Desigur, patrimoniul natural al Munților Iezer constituie elementul de bază, dar este nevoie, în continuare, de reabilitarea/modernizarea unor edificii istorice și arhitecturale (căminul cultural din satul Voinești – monument istoric categoria B) și religioase, (bisericile ortodoxe din satul Lerești – monumente istorice categoria B), reabilitarea și introducerea în circuitul turistic a sitului arheologic de la Măilătoaia – monument istoric categoria A, realizarea de evenimente culturale și creșterea numărului de manifestări sportive. Totodată ariile naturale protejate regăsite în zonă trebuie să fie mai bine valorificate prin crearea unor produse ecoturistice atractive.

Sunt vizate următoarele acțiuni/măsuri:

- Extinderea ofertei pentru turismul montan;
- Dezvoltarea ecoturismului și a turismului sustenabil de agrement;
- Reabilitarea/ conservarea și restaurarea obiectivelor de patrimoniu cultural;
- Punerea în valoare a patrimoniului cultural prin activități turistice specifice;
- Crearea de sisteme digitale în managementul resurselor informaționale în turism
- Realizarea de parteneriate în vederea derulării procesului de digitalizare în industria turismului.

4. Direcția strategică de dezvoltare *Resurse umane*

Obiectiv specific: *Formarea profesională a resurselor umane din sectorul turistic aferent comunei Lerești*

Existența resursele umane constituie un factor esențial în dezvoltarea oricărei activității turistice. O destinație turistică de valoare trebuie să dispună de forță de muncă bine pregătită profesional, formarea profesională a resurselor umane din sectorul turismului reprezentând un obiectiv specific important care trebuie avut în vedere în elaborarea strategiei.

Principalele măsuri/acțiuni avute în vedere sunt:

- Derularea de programe de formare profesională continuă a adulților în vederea specializării necesare în domeniul turismului;
- Creșterea numărului de oferte furnizate pentru formarea profesională în turism a adulților, în vederea dezvoltării nivelului de calificare a acestora;
- Implementarea unor programe pentru dezvoltarea abilităților de tip soft skills ale personalului care lucrează în unitățile de cazare și alimentație;
- Organizarea de cursuri de pregătire pentru managerii unităților din turism și alimentație publică;
- Creșterea accesului la programele de formare profesională a persoanelor șomere și/sau de diverse etnii;
- Formarea profesională a specialiștilor din viitorul centru de informare turistică;
- Crearea și organizarea unei serii de campanii de conștientizare a publicului, pentru a evidenția importanța turismului în dezvoltarea comunității

5. Direcția strategică de dezvoltare *Marketing și promovare*

Obiectiv specific: *Crearea unei identități turistice culturale și de agrement inovatoare și integrate și promovarea în mod eficient a acestora*

Pentru ca potențialul turistic al zonei să fie valorificat eficient, este nevoie de marketing și de o campanie performantă de promovare a destinației. Din păcate, nu există în prezent un portal turistic online în care să se regăsească centralizate toate informațiile cu privire la obiective turistice, posibilități de cazare și servire a mesei, agrement, evenimente și programe turistice din cadrul

întregului UAT Lerești. Prin intermediul site-urilor web: <https://www.cjarges.ro> și <https://www.turisminmuscel.ro> se promovează destinația în ansamblu integrând inițiativele locale de promovare (subdestinații) și centralizând informațiile cu privire la obiective turistice, evenimente, programe turistice, structuri turistice existente la nivelul întregului județ.

De fapt, lipsa informațiilor turistice, a promovării în general a fost menționată și de factorii interesați în cadrul întâlnirii de lucru avute cu ocazia elaborării strategiei. De asemenea, nu există un centru de informare turistică și nici un centru de vizitare pentru ariile protejate Natura 2000 din zonă; totodată signalistica turistică este deficitară.

Ca principale măsuri/acțiuni vizate menționăm:

- Dezvoltarea unui portal web pentru destinația turistică Lerești;
 - Elaborarea unei aplicații pentru dispozitive mobile a destinației turistice Lerești;
 - Campanie de promovare pe platformele de Social Media;
 - Elaborarea materialelor de promovare a destinației turistice Lerești;
 - Participarea la târguri de profil;
 - Planificarea excursiilor educaționale și de informare turistică;
 - Analizarea periodică a fluxurilor de turiști la nivelul destinației Lerești și măsurarea performanțelor acțiunilor de promovare
- Crearea unui centru de informare și promovare turistică;
 - Crearea de sisteme de afișare a informațiilor geografice și turistice din cadrul destinației turistice Lerești.

CAPITOLUL VI

Directiile strategice de dezvoltare a turismului în comuna Lerești

6.1 Direcția strategică de dezvoltare Mobilitate (către și în cadrul destinației)

Obiectiv specific: *îmbunătățirea accesibilității la nivelul localității Lerești și a conectivității acesteia în vederea creșterii mobilității turiștilor*

6.1.1. Măsura: Reabilitarea/modernizarea/construirea infrastructurii de acces, cu accent pe drumurile de acces spre punctele turistice

Acest tip de intervenție este esențial în special pentru a ușura ajungerea în anumite zone care în prezent sunt greu accesibile turiștilor și vizitatorilor dar și localnicilor, din cauza lipsei sau precarității infrastructurii de drumuri din zona respectivă. Responsabilitatea pentru reabilitarea sau construirea acestor drumuri trebuie identificată și stabilită concret, pentru a se asigura o planificare strategică clară a ceea ce trebuie făcut de către autoritatea responsabilă stabilindu-se, de asemenea și sursele de finanțare necesare. Această măsură are și suportul Strategiei de dezvoltare durabilă a județului Argeș 2021-2027 prin Obiectivul specific nr.3: Creșterea accesibilității teritoriului și îmbunătățirea infrastructurii de bază pentru locuire și pentru dezvoltarea de activități economice, în lista detaliată de proiecte pe UAT-uri fiind menționat proiectul „Modernizare drumuri de interes local în Comuna Lerești, județul Argeș”.

Totodată în cadrul Strategiei de Dezvoltare Locală a comunei Lerești pentru perioada 2022 – 2027 este prevăzut în Obiectivul strategic nr.1: Stimularea sectorului investițional în localitate “ Lerești - o comună mai inteligentă”, în cadrul măsurii “Dezvoltarea infrastructurii turistice de bază”, proiectul “Crearea infrastructurii pentru turism și agroturism” – realizare căi de acces și utilități. Totodată, în cadrul aceleiași strategii, Obiectiv strategic nr.3: Creșterea gradului de conectivitate și mobilitate la nivelul comunei “ Lerești – o comună mai conectată”, măsura “Modernizare drumuri de interes local în comuna Lerești” sunt prevăzute proiectele: “Amplasare de mobilier stradal și indicatoare rutiere” și “Amenajare de noi locuri de parcare în comuna Lerești”.

În prezent Consiliul Local Lerești împreună cu factorii responsabili, are în vedere derularea de acțiuni care vizează pe de-o parte modernizarea și reabilitarea a 20 de drumuri comunale (8 km.) în cadrul localității Lerești multe dintre acestea ducând către obiectivele turistice, iar pe de altă parte găsirea de soluții, împreună cu firme de transport privat în scopul realizării unei conexiuni directe între satele comunei Lerești (Voinești, Lerești, Pojorâta) și punctul de atracție – cabana Voina (12 km.) de unde pleacă traseele turistice în Munții Iezer;

6.1.2. Măsura: Construire infrastructurii pentru biciclete (piste de biciclete), atât în scopul încurajării transportului durabil, cât și în scopuri de agrement și sportive

Această măsură are drept scop creșterea mobilității și încurajarea utilizării mijloacelor de transport nepoluante, combinând astfel beneficiile pentru sănătatea fizică și mentală cu experiențe

unice de explorare a naturii și culturii locale. Totodată măsura propusă este una deosebit de eficientă pentru dezvoltarea agrementului sportiv în cadrul UAT Lerești. Această măsură apare menționată în cadrul Strategiei de dezvoltare durabilă a județului Argeș 2021-2027, Obiectivul specific nr.3: Creșterea accesibilității teritoriului și îmbunătățirea infrastructurii de bază pentru locuire și pentru dezvoltarea de activități economice, Direcția de acțiune: Încurajarea utilizării modurilor de transport nepoluante, măsura "Dezvoltarea realizării unei rețele de piste de biciclete la nivel județean" prin proiectul: "Realizare trasee de piste de biciclete pentru deplasări în scop de navetă și agreement: Pitești – Ștefănești – Mioveni; Ștefănești – Călinești – Topoloveni; Pitești- Curtea de Argeș – Cetatea Poienari; **Câmpulung – Lerești – Cabana Voina**; Pitești – Bradu – Pârnu Roșu – Costești". Totodată, în Strategia de Dezvoltare Locală a comunei Lerești pentru perioada 2022 – 2027, Obiectivul Strategic 2: Creșterea calității vieții prin îmbunătățirea condițiilor de mediu în localitate, atenuarea și adaptarea la efectele schimbărilor climatice - "Lerești - o comună mai verde", Direcția de acțiune: Îmbunătățirea infrastructurii de transport pentru tranziția verde și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, este prevăzută măsura " Construire piste pentru biciclete în comuna Lerești". O altă propunere legată de dezvoltarea infrastructurii pentru biciclete vine din partea Primăriei Câmpulung care, în colaborare cu Consiliul Județean Argeș au în derulare un proiect de realizare a unei piste duble pentru biciclete pe malul Râului Târgului, ruta: Schitu Golești – Câmpulung – Lerești în lungime totală de 20 km.

Consiliul Local Lerești își propune continuarea colaborării cu Asociația Freerider prin amenajarea unor drumuri forestiere pentru utilizarea modalităților de transport alternative mai eficiente din punct de vedere ecologic și introducerea acestora în circuitul turistic ca trasee turistice pentru biciclete: sat Voinești – Stâna Strâmtu – Dobriașu Mare – stâna Mușuroaiele – Piscul Calului (24 km.); Țarina – Valea Mărului – Frăsineata (4,5 km.).

6.1.3. Măsura: Dezvoltarea și amenajarea de trasee turistice

Această măsură este direcționată către proiecte de amenajare de trasee de drumeție dar și crearea de marcaje, semnalizarea și digitalizarea acestora. În cadrul Strategiei de dezvoltare durabilă a județului Argeș 2021-2027, Obiectiv specific nr. 1: Susținerea dezvoltării economice durabile și inovatoare, există proiectul "Înființarea/amenajarea de trasee turistice și locuri de recreere folosind soluții prietenoase cu mediul". Totodată, strategia prevede prin Obiectivul specific nr.5: Creșterea calității serviciilor publice locale, măsura "Dezvoltarea infrastructurii și serviciilor digitale în relația cu cetățenii", proiectul "Digitalizarea traseelor montane din județul Argeș". De asemenea, Planul de Dezvoltare Regională 2021-2027 al Regiunii Sud Muntenia propune în cadrul măsurii 1.6 „Protejarea și valorificarea patrimoniului natural și cultural”, acțiunea „Amenajarea, marcarea și promovarea traseelor turistice, tematice și itinerariilor culturale inclusiv prin digitalizare”.

Dat fiind faptul că, pe teritoriul UAT Lerești există doar un singur traseu turistic montan omologat de către autoritatea centrală în domeniu (Ministerul Economiei, Digitalizării, Antreprenoriatului și Turismului – MEDAT), se impune colaborarea Consiliului Local Lerești cu Serviciul Public Județean Salvamont Argeș în vederea omologării și amenajării tuturor traseelor montane de drumeție din Munții Iezer de pe teritoriul comunei Lerești.

Totodată, Consiliul Local Lerești își propune, în colaborare cu Serviciul Public Județean Salvamont Argeș – Baza Salvamont Voina, amenajarea drumurilor forestiere către vărfurile Strâmtu,

Mușuroaiele Mari, Dobriașu Mare, Găinașul Mare și Iezer și introducerea acestora în circuitul turistic ca trasee turistice montane.

6.1.4. Măsura: Creșterea vizibilității și atractivității destinației.

Utilizarea în această direcție a tehnologiei informației și comunicațiilor (realizarea unei hărți și a unei aplicații online cu detaliile actualizate ale fiecărui obiectiv turistic în parte), combinată cu indicatoare de semnalizare, cu panouri de promovare amplasate pe drumurile de acces, la sediul Consiliului Local precum și la intrarea în comună, cu hărți interactive etc., poate contribui în timp la crearea bazei de informare pentru turiști și vizitatori, dar și pentru localnici. Domeniile turism și transport sunt conectate, astfel că în această legătură strânsă, informațiile se pot actualiza în mod natural, prin feedback-ul oferit de turiști și vizitatori, dacă există o constanță în ceea ce privește stimularea acestora să își exprime părerile prin intermediul unor astfel de instrumente. Un important aspect aici este acela referitor la o unică aplicație și hartă, la care să-și aducă contribuția cu informații toți operatorii din zonă care activează în domeniul turismului. În acest fel, aceasta va fi un reper de informare și recomandări în ceea ce privește destinațiile, atracțiile și modul de petrecere a timpului liber de către vizitatori. Totodată, un back-up al datelor și informațiilor este esențial. Ceea ce nu este neapărat esențial în ceea ce privește această aplicație este partea de servicii extra, precum plăți, rezervări, programări, etc., care poate fi realizată de către operatori privați.

În acest sens, Strategia de Dezvoltare Locală a Grupului de Acțiune Locală – GAL Muscel, 2023 – 2027 propune ca acțiune în cadrul Intervenției nr. 3: Dezvoltarea și promovarea patrimoniului local material și imaterial - “Acțiuni de inventariere a resurselor, obiectelor și obiectivelor de patrimoniu și de digitalizare a arhivelor, cataloagelor, inclusiv crearea de baze de date”.

6.2 Direcția strategică de dezvoltare: Infrastructură turistică

Infrastructura turistică joacă un rol esențial în atragerea și satisfacția turiștilor, contribuind semnificativ la succesul unei destinații turistice stimulând creșterea economică a unei regiuni prin generarea de venituri și locuri de muncă în sectorul turismului.

Volumul și structura fluxurilor turistice din zonele de origine către cele care dispun de resurse turistice sunt influențate de infrastructura tehnică și materială a turismului. Aceasta se referă la infrastructura fizică și resursele necesare pentru a susține fluxurile turistice și include facilități de alimentație publică, căi și mijloace de transport, unități de cazare, atracții turistice, facilități de agrement și alte elemente auxiliare sau complementare care contribuie la realizarea experienței turistice.

O destinație turistică care dispune de o infrastructură bine dezvoltată și de calitate, va atrage un volum mai mare de turiști. Ca urmare, durata medie a sejurului sau tipurile de activități desfășurate, pot fi influențate de disponibilitatea și calitatea infrastructurii.

Obiectivul specific: crearea/dezvoltarea/modernizarea infrastructurii turistice în vederea valorificării resurselor naturale și a creșterii calității serviciilor turistice în localitatea Lerești

Prin recunoașterea importanței unei infrastructuri turistice variate și specializate, destinațiile pot crea un mediu propice pentru dezvoltarea durabilă a turismului, satisfăcând o gamă largă de interese și preferințe ale turiștilor.

În cadrul comunei Lerești există numeroase unități de cazare turistică de diferite tipuri. Din păcate, categoria de confort a acestora este limitată între 1 și 3 stele. Diversificarea facilităților de cazare, alimentație și agrement, creșterea gradului de confort a acestora, poate permite turiștilor să experimenteze și să exploreze o varietate de locuri, tradiții și atracții culturale. Crearea de locuri de cazare, restaurante și facilități de agrement aduce venituri locale și generează oportunități de afaceri pentru comunitate. Dezvoltarea infrastructurii turistice poate contribui la consolidarea imaginii regionale și la promovarea identității culturale și a patrimoniului local. Asigurarea unor facilități de agrement cu funcționalitate pe tot parcursul anului, precum spații de recreere interioare și activități care se desfășoară în orice sezon contribuie la menținerea unui flux constant de turiști pe tot parcursul anului. Totodată, existența unei infrastructuri pentru evenimente sportive poate atrage turiști și participanți la competiții sportive. Aceasta contribuie la animarea destinației, la creșterea vizibilității sale și poate aduce turiști în afara sezonului turistic tradițional.

Principalele măsuri/acțiuni vizate sunt:

- Înființarea unor unități de cazare și alimentație publică la standarde ridicate;
- Construirea unor noi structuri de agrement;
- Crearea infrastructurii de vizitare a ariilor naturale protejate;
- Realizarea infrastructurii specifice turismului de pescuit sportiv;
- Dezvoltarea infrastructurii de evenimente sportive.

6.2.1. Măsura Înființarea unor unități de cazare și alimentație publică la standarde ridicate

În cadrul acestei acțiuni se impune înființarea de noi structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare și alimentație la standarde ridicate. Analiza SWOT a arătat că în zonă nu există pensiuni agroturistice clasificate de către autoritatea centrală în domeniu - MEDAT, motiv pentru care se impune crearea unor astfel de structuri. Dezvoltarea de pensiuni agroturistice este un element specific regăsit în Strategia de Dezvoltare Locală a comunei Lerești pentru perioada 2022 – 2027, Obiectiv strategic nr.1: Stimularea sectorului investițional în localitate “ Lerești - o comună mai inteligentă”, măsura “Dezvoltarea infrastructurii turistice de bază” prin proiectul “Crearea infrastructurii pentru turism și agroturism – realizare pensiuni, căi de acces și utilități”. Totodată în cadrul Planului de Dezvoltare Regională 2021-2027 al Regiunii Sud Muntenia este prevăzută ca acțiune în cadrul măsurii 1.4. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii turistice: „Construirea, reabilitarea și modernizarea structurilor de cazare”.

Ca regulă generală, construirea de unități de cazare trebuie să respecte arhitectura locală, și dacă este posibil să folosească ca soluție constructivă materialele tradiționale. De asemenea, în

măsura posibilităților acestea trebuie să apeleze la soluții de producere a energiei electrice și/sau termice din surse regenerabile.

Totodată este necesară dezvoltarea infrastructurii cu funcțiuni de alimentație prin înființarea unei rețele de Puncte Locale Gastronomice, în prezent în localitate existând doar două structuri de acest tip.

6.2.2. Măsura *Construirea unor noi structuri de agrement*

În cadrul aceste activități se recomandă dezvoltarea unor noi structuri de agrement: de exemplu înființarea unui centru de închirieri biciclete, a unei zone de promenadă, parcuri cu locuri de joacă pentru copii, zone pentru picnic, tabere școlare. Proiectele care vizează agrementul în general sunt regăsite și în Strategia de Dezvoltare Locală a comunei Lerești pentru perioada 2022 – 2027, Obiectiv strategic nr.1: Stimularea sectorului investițional în localitate “ Lerești - o comună mai inteligentă”, care prevede prin măsura “Dezvoltarea infrastructurii turistice de agrement”, proiectul “Dezvoltarea și amenajarea unei zone pentru picnic”. Strategia Integrată de Dezvoltare Teritorială a Regiunii Sud Muntenia 2021-2027 specifică ca intervenție importantă „Reabilitarea, modernizarea, extinderea și dotarea infrastructurii de agrement”. Totodată, Planul de Dezvoltare Regională 2021-2027 al Regiunii Sud Muntenia prin măsura 1.5. „Reabilitarea și modernizarea infrastructurii culturale, sportive și recreative pentru creșterea calității vieții locuitorilor regiunii” prevede ca acțiune „Realizarea, reabilitarea, modernizarea și extinderea infrastructurii recreative (tabere, centre multidisciplinare de tineret, locuri de campare, locuri de joacă)”.

Consiliul Local Lerești își propune realizarea /amenajarea/dotarea:

- unui spațiu în aer liber în zona Poiana Fântâniei pentru relaxare și agrement care să ofere facilități pentru petrecerea timpului liber cum ar fi mese pentru picnic, bănci din lemn, foisoare, grătare, locuri de odihnă, spații de joacă pentru copii, echipamente fitness, toalete și coșuri de gunoi;
- unei alei pentru promenadă, pe malul Râului Târgului. Aceasta se va întinde pe o lungime de 5 km. și va beneficia de pistă pentru biciclete și zonă pietonală, zonă de relaxare, mobilier și iluminat stradal, rastele pentru biciclete, spații verzi. Va exista posibilitatea concesionării de către locuitori și nu numai a unor spații pentru desfășurarea de activități economice - gastronomie, meșteșuguri, tradiții.

6.2.3. Măsura *Crearea infrastructurii de vizitare a ariilor naturale protejate*

Asigurarea infrastructurii pentru vizitarea ariilor naturale protejate este esențială pentru a permite vizitatorilor să se bucure de frumusețea și diversitatea naturii într-un mod sustenabil și responsabil. Acest lucru este susținut prin elaborarea unor căi de acces sigure și bine semnalizate către zonele cheie ale ariilor protejate, facilități de parcare, înființarea unui centru de vizitare care să ofere vizitatorilor informații despre flora, fauna și importanța conservării acestora, organizarea de programe educaționale și ghidaje pentru a spori conștientizarea și înțelegerea vizitatorilor. Această acțiune are și suportul Strategiei de dezvoltare durabilă a județului Argeș 2021-2027, Obiectiv specific nr. 2: Protejarea mediului îmbunătățirea eficienței energetice, punerea în valoare a patrimoniului cultural și

a peisajului prin măsura „Sprijinirea acțiunilor de protejare și valorificare durabilă a ariilor naturale protejate”. De asemenea, de adăugat este faptul că, în Planul de Dezvoltare Regională 2021-2027 al Regiunii Sud Muntenia, măsura 4.2. “Protejarea și conservarea mediului și a biodiversității regionale” prevede ca acțiune “Conservarea și protejarea habitatelor naturale și a speciilor sălbatice de floră și fauna”.

6.2.4. Măsura *Realizarea infrastructurii specifice turismului de pescuit sportiv*

Forma aceasta de turism este asigurată de prezența Râului Târgului și a afluenților acestuia Cuca și Râușor precum și a apelor lacului de acumulare Râușor. De menționat faptul că pescuitul sportiv în zonă se face doar pe bază de permis eliberat de către Autoritatea Națională pentru Pescuit și Acvacultură. Din analiza SWOT reiese faptul că această resursă naturală nu este valorificată pe deplin. Acest subiect se regăsește în Strategia de Dezvoltare Locală a comunei Lerești pentru perioada 2022 – 2027, Obiectiv strategic nr.1: Stimularea sectorului investițional în localitate “ Lerești - o comună mai inteligentă”, prin proiectul “Încurajarea activităților recreaționale în asociere cu alte activități care pot căpăta specific local – vânătoare, pescuit”.

Consiliul Local Lerești are în vedere amenajarea și cadastrarea unui loc pentru pescuitul sportiv pe Râul Târgului și dotarea acestuia cu pontoane.

6.2.5. Măsura *Dezvoltarea infrastructurii de evenimente sportive*

Existența unor dotări și a unor facilități sportive (ex. complex sportiv multifuncțional, teren de sport multifuncțional, teren de fotbal), constituie elemente de bază pentru practicarea turismului sportiv. Totodată turismul poate fi susținut prin organizarea unor evenimente sportive, unele având rolul de a oferi noi motive de călătorie potențialilor turiști. De menționat faptul că, printre proiectele din responsabilitatea Consiliului Județean Argeș care vizează comuna Lerești se numără și proiectul „Construire și dotare complex sportiv - punct Stadion în Comuna Lerești, județul Argeș”, așa cum se menționează în cadrul Strategiei de dezvoltare durabilă a județului Argeș 2021-2027. De asemenea, Strategia de Dezvoltare Locală a comunei Lerești pentru perioada 2022 – 2027 menționează, în cadrul Obiectivului strategic nr.1: Stimularea sectorului investițional în localitate “ Lerești - o comună mai inteligentă”, măsura “Dezvoltarea infrastructurii turistice de agrement”, proiectele “Amenajarea unei baze sportive și de agrement” și “Amenajare balon presostatic pentru activități sportive”. Totodată, Planul de Dezvoltare Regională 2021-2027 al Regiunii Sud Muntenia prevede în cadrul măsurii 1.5. “Reabilitarea și modernizarea infrastructurii culturale, sportive și recreative pentru creșterea calității vieții locuitorilor regiunii”, acțiunea “Realizarea, reabilitarea, modernizarea și extinderea infrastructurii sportive (baze, complexe sportive, parcuri active)”.

Referitor la această măsură, Consiliul Local Lerești are în vedere construirea și dotarea unei baze sportive care va cuprinde un complex sportiv acoperit (700 de locuri în tribune) și un stadion de fotbal.

6.3 Direcția strategică de dezvoltare Resurse turistice

La nivelul destinației comuna Lerești, dezvoltarea turismului reprezintă singura oportunitate pentru o dezvoltare susținută și inteligentă. Potențialul turistic insuficient exploatat poate fi valorificat în mod sustenabil de către părțile interesate prin implicarea într-o serie de activități coordonate.

Obiectivul specific *Dezvoltarea formelor de turism existente*

6.3.1. Măsura Extinderea ofertei pentru turismul montan

Amplasarea geografică într-un mediu natural complex și complementar transformă zona într-o destinație turistică atractivă pentru vizitatorii atrași de natură. Principala atracție turistică o reprezintă masivul Iezer și elementele de biodiversitate variate așa cum a reieșit și din consultările cu stakeholderii din industria turismului.

Munții Iezer reprezintă deja o importantă atracție turistică, care oferă nu doar valoare peisagistică, științifică, ci și posibilități de practicare a **turismului activ** (ex. drumeții, schi de tură, plimbări cu rachete de zăpadă, alpinism, ecoturism, mountain – bike, cicloturism montan, turism științific, educațional). Popularitatea acestor activități în rândul vizitatorilor este în creștere, iar pe măsura ce vizibilitatea lor se va dezvolta, prin programe de promovare integrate și interesul investitorilor în a susține aceste tipuri de activități la nivel de destinație va spori.

Totodată este necesară colaborarea cu administratorii ariilor naturale pentru a nu veni în conflict cu principiile și normele de protejare și conservare a patrimoniului natural.

Practicarea **turismului de vânătoare (turismul cinegetic)** în zonă este susținută de existența unui fond forestier deosebit (69,81% din suprafața UAT Lerești), administrat de către Direcția Silvică Argeș. În colaborare cu Asociația Județeană a Vânătorilor și Pescarilor Sportivi Argeș pot fi *extinse programele și activitățile specifice de vânătoare și implicarea altor operatori economici care să ofere echipamente, servicii de cazare și gastronomice, de recreere completare*. Astfel, durata șederii turiștilor poate fi extinsă de la 1-2 zile până la 3-4 zile în situația în care oferta locală de activități specifice devine atractivă pentru turiști.

Diversele **competiții sportive** (de ex. Raliul Muscelului, Maratonul de alergare montană, Lerești MTB Challenge etc.), dar și alte inițiative de acest gen susținute la nivel local reprezintă prerogative puternice pentru dezvoltarea turismului sportiv la nivelul destinației turistice. În cadrul evenimentelor organizate de Primăria comunei Lerești au loc diferite evenimente sportive susținute de către Clubul de fotbal ACS “Zimbrii” Lerești sau Clubul de Karate “ACS Campionii Lerești”.

În cadrul Strategiei de Dezvoltare Locală a comunei Lerești pentru perioada 2022 - 2027, Obiectiv strategic nr.1: Stimularea sectorului investițional în localitate “ Lerești - o comună mai inteligentă”, măsura “Promovarea turistică a teritoriului” este prevăzut proiectul “Inițierea și promovarea unui circuit de ciclism care va fi organizat anual prin colaborarea cu diverse asociații care promovează turismul sportiv”.

În viitor, Consiliul Local Lerești dorește organizarea unor **evenimente sportive** reprezentative pentru comună, care să se desfășoare cu o anumită periodicitate, valorificând astfel infrastructura valoroasă pentru practicarea sporturilor existentă în localitate, capacitățile de cazare turistică etc.

În cadrul UAT Lerești există, totodată condiții optime pentru practicarea **turismului ecvestru**, în comună activând Centrul de echitație “Caii Munților” care oferă de la lecții de echitație pentru toate nivelurile de experiență, la trasee montane călare, plimbări cu trasura și tabere de echitație. La propunerea Centrului de echitație și în colaborare cu Consiliul Local Lerești și Federația Ecvestră Română se va putea pune bazele organizării unui concurs de anduranță călare, acesta urmând să se desfășoare pe traseele montane existente.

De asemenea, Consiliul Local Lerești are în vedere reluarea evenimentului „Maraton lezer Păpușa Trail Race” – concurs de alergare montană, organizat de către Asociația Tourmount din Câmpulung Muscel împreună cu Primăria Lerești.

6.3.2. Măsura Dezvoltarea ecoturismului și a turismului sustenabil de agrement

Ariile naturale protejate creează premisele dezvoltării **ecoturismului** și, legat de acesta, **turismului sustenabil de agrement** (ex. observarea păsărilor sălbatice, a animalelor în mediul lor de viață, fotografie naturalistică, explorări montane, cicloturism, implicarea în conservarea mediului și susținerea comunității locale, prin achiziționarea de produse locale). În cadrul ariilor protejate pot fi extinse activitățile de recreere și agrement sustenabil, în colaborare cu administratorii acestor areale.

Administratorii ariilor protejate (Fundația Conservation Carpathia, Ocolul Silvic Rășinari RA și Ocolul Silvic “Izvorul Florii” RA) se pot implica în oferirea de servicii de informare și ghidaj turistic, storytelling, activități educaționale, în timp ce comercializarea de produse complementare necesare turiștilor într-o formă organizată va fi susținută, la nivel local, de către operatorii economici. Astfel, activitățile recreaționale propuse vizitatorilor, menite să ofere relaxare necesită o regândire, acestea urmând să se desfășoare fără afectarea biodiversității.

Planul de Dezvoltare Regională 2021-2027 al Regiunii Sud Muntenia susține această măsură și propune prin măsura 1.4 “Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii turistice”, acțiunea “Investiții privind dezvoltarea turismului în regiune (**natură și aventură**, balnear și wellness, cultural – religios)”, și măsura 4.2. “Protejarea și conservarea mediului și a biodiversității regionale” – acțiunile: “Investiții pentru **gestionarea, restaurarea și monitorizarea ecosistemelor și habitatelor** (inclusive regenerări și amenajări silvice, refacerea fondului faunistic și floristic)”; “**Conservarea și protejarea habitatelor naturale și a speciilor** sălbatice de floră și faună”; “Acțiuni de informare, educare și conștientizare a populației referitor la importanța și necesitatea **protecției mediului înconjurător și conservarea biodiversității**”.

Prezența rezervațiilor naturale, a atracțiilor culturale (situri arheologice, muzee, monumente istorice) permite dezvoltarea **turismului educațional și științific** în special adresat elevilor. La nivel local pot fi derulate activități de educație ecologică, dar și culturală cu implicarea organizațiilor locale. Acest tip de activități poate fi extins adresându-se nu doar elevilor din comună, ci și celor din regiune prin apelarea la operatori de turism, administratorii ariilor protejate, administratorii obiectivelor de patrimoniu cultural.

Cicloturismul reprezintă o formă sustenabilă de turism activ și de agrement ce permite vizitatorilor să descopere atracțiile naturale și culturale ale zonei. Traseele de cicloturism vor fi valorificate și amenajate în continuare, de către operatorii locali și vor fi promovate la nivel regional, național în funcție de atractivitate și potențial de dezvoltare. În cadrul Strategiei de Dezvoltare Locală a

comunei Lerești pentru perioada 2022 – 2027, Obiectiv strategic nr.1: Stimularea sectorului investițional în localitate “ Lerești - o comună mai inteligentă”, măsura “Promovarea turistică a teritoriului” este prevăzut proiectul “Inițierea și promovarea unui circuit de ciclism care va fi organizat anual prin colaborarea cu diverse asociații care promovează turismul sportiv”.

Infrastructura turistică cu funcțiune de agrement (tobogane, balansoare, locuri de joacă pentru copii etc.) oferă posibilitatea vizitatorilor să desfășoare activități de relaxare, recreere, agrement. Prin proiecte locale finanțate din resurse publice și/sau private aceasta va fi extinsă în vederea diversificării produsului turistic de agrement. Astfel, în cadrul Strategia de Dezvoltare Locală a comunei Lerești pentru perioada 2022 – 2027, Obiectiv strategic nr.1: Stimularea sectorului investițional în localitate “ Lerești - o comună mai inteligentă”, măsura “Dezvoltarea infrastructurii turistice de agrement” este prevăzut proiectul “Amenajare spații de joacă pentru copii și dotarea acestora cu mobilier adecvat”.

Obiectivul specific *Reabilitarea/ conservarea / restaurarea obiectivelor de patrimoniu cultural*

6.3.3. Măsura *Reabilitarea/ conservarea / restaurarea obiectivelor de patrimoniu cultural*

La nivelul destinației turistice a comunei Lerești sunt prezente vestigiile arheologice, monumente istorice de arhitectură care necesită reabilitare, conservare, restaurare. Încadrarea acestora într-o listă specifică de investiții și colaborarea cu instituțiile culturale în vederea prioritizării activităților de valorificare a patrimoniului cultural, va permite intrarea obiectivelor culturale, într-un orizont de timp mediu și lung, în circuite culturale regionale și naționale.

Această măsură este susținută în numeroase documente strategice la nivel regional și local:

- Strategia Integrată de Dezvoltare Teritorială a Regiunii Sud Muntenia 2021-2027, Obiectivul specific 5.2 - Favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității în afara zonelor urbane, prevede ca intervenții importante: „Restaurarea, consolidarea, protecția și conservarea monumentelor istorice de categoria A” și “Dotări pentru expunerea și protecția patrimoniului cultural mobil și imobil”;

- Planul de Dezvoltare Regională 2021-2027 al Regiunii Sud Muntenia prevede prin: măsura 1.5. „Reabilitarea și modernizarea infrastructurii culturale, sportive și recreative pentru creșterea calității vieții locuitorilor regiunii”, acțiunea: “Realizarea, reabilitarea, modernizarea, extinderea și dotarea infrastructurii culturale (teatre, cinematografe, biblioteci, muzee, case de cultură, cămine culturale, etc)”;
- măsura 1.6. „Protejarea și valorificarea patrimoniului natural și cultural, acțiunea: „Restaurarea, protecția și valorificarea siturilor, monumentelor (de tip A și B) și ansamblurilor culturale, istorice și de artă, inclusiv infrastructura de acces la acestea pentru a valorifica identitatea și personalitatea poporului român”;
- măsura 7.2. “Conservarea și îmbunătățirea mediului înconjurător a comunităților rurale și protejarea moștenirii culturale (patrimoniul material și imaterial), acțiunea: “Renovarea clădirilor, monumentelor culturale și istorice cu scopul de a promova și păstra imaginea tradițională a satelor”;

- Strategia de Dezvoltare Locală a Grupului de Acțiune Locală – GAL Muscel, 2023 – 2027 prevede prin Intervenția nr. 3 - Dezvoltarea și promovarea patrimoniului local material și imaterial următoarea acțiune: „Reabilitare, restaurarea, conservarea și promovarea, reparații curente și de

urgență a obiectivelor de patrimoniu de clasă B și patrimoniu neclasificat (mobil, imobil și imaterial), (clădiri/monumente, situri, așezăminte monahale, muzică, etnologie, gastronomie etc.), implicit creșterea eficienței energetice a clădirilor, după caz”;

- Strategia de dezvoltare durabilă a județului Argeș 2021-2027 conține o listă cuprinzătoare de proiecte, pe fiecare UAT în parte, iar pentru comuna Lerești sunt prevăzute, pentru perioada 2021 – 2027, următoarele proiecte în domeniul turismului: “Punerea în valoare a patrimoniului natural și cultural din comuna Lerești, județul Argeș ” și “Dotarea Căminului Cultural Voinești - comuna Lerești cu costume populare “;

- Strategia de Dezvoltare Locală a comunei Lerești pentru perioada 2022 – 2027, prin Obiectivul strategic nr.1: Stimularea sectorului investițional în localitate “ Lerești - o comună mai inteligentă”, măsura “Promovarea și protejarea patrimoniului cultural (de interes local) și natural din teritoriu”, prevede derularea următoarelor proiecte: “Reabilitarea monumentelor istorice din localitate și introducerea lor în circuitul turistic”; “Înființarea unui muzeu etnografic în satul Lerești”; “Restaurarea celor două biserici ortodoxe din satul Lerești – monumente istorice categoria B”; “Restaurare cămin cultural sat Voinești – monument istoric categoria B”; “Reabilitarea și introducerea în circuitul turistic a castrul roman Măilătoaia – monument istoric de categoria A”.

Consiliul Local Lerești își propune pe lângă reabilitarea monumentelor istorice de categorie A și B, realizarea /amenajarea/dotarea următoarelor obiective⁴⁹:

- Muzeu etnografic. În prezent, multitudinea de exponate tradiționale valoroase care atestă istoria și moștenirea culturală a comunității lereștene sunt expuse dispart în locații diferite în cadrul Căminului Cultural din satul Voinești. S-a identificat o gospodărie tradițională veche care dispune de anexe și teren aferent pe care, Consiliul Local o poate achiziționa și, prin reabilitare, transforma în muzeu etnografic;

- Sat tradițional lereștean în zona Poiana Rugetului;

- „Poarta de intrare în localitate” . Datorită turismului aflat într- o continuă creștere, Consiliul Local Lerești a hotărât realizarea, la intrarea în comună a unei porți cu estetică tradițională. Aceasta va avea 9 m. înălțime și 10 m. lățime, studiul de fezabilitate care a stat la baza investiției primind aprobarea Consiliului Local. Prin construcția acestui obiectiv se revine de fapt, la anii '70 când comuna turistică Lerești întâmpina turiștii români și străini cu un astfel de obiectiv, devenit un simbol al localității.

- Troițe comemorative. Cele cinci fântâni monumente comemorative, construite în anul 1946 în cinstea eroilor lereșteni căzuți în cel de-al Doilea Război Mondial vor deveni, prin grija Consiliului Local Lerești troițe comemorative.

6.3.4. Măsura Punerea în valoare a patrimoniului cultural prin activități turistice specifice

Valorificarea patrimoniului cultural presupune dezvoltarea de programe turistice care să integreze obiective turistice culturale (vestigii arheologice - sit arheologic "castrul roman Măilătoaia", monumente istorice de arhitectură, monumente de for public, memoriale și funerare, biserici și elemente de patrimoniu imaterial (ex. obiceiuri și tradiții, muzica și dansurile populare tradiționale,

⁴⁹ Consultări cu reprezentanții Consiliului Local Lerești și stakeholderii din domeniul turismului

ateliere de artă și meșteșug). Asociația Culturală “Lerești Muscel”, Asociația “Alunelul”, Asociația “Cultul Eroilor” – Filiera Lerești, Consiliul Local Lerești (Compartimentul Cultură, Bibliotecă și Sport) împreună cu Centrul Județean de Cultură și Arte, Argeș pot sprijini inițierea și derularea unor astfel de manifestări culturale, concerte, festivaluri, recitaluri, spectacole și piese de teatru.

Planul de Dezvoltare Regională 2021-2027 al Regiunii Sud Muntenia propune în cadrul măsurii 7.2. “Conservarea și îmbunătățirea mediului înconjurător a comunităților rurale și protejarea moștenirii culturale (patrimoniul material și imaterial)”, acțiunea: “Derularea de activități artistice pentru păstrarea identității culturale a mediului rural” iar în cadrul măsurii 7.3. „Diversificarea economiei rurale și creșterea competitivității acesteia”, acțiunea: „Dezvoltarea industriilor meșteșugărești/ artizanale,,.

O altă componentă culturală ce poate fi exploatată la nivel local se referă la gastronomie. Astfel, vizitatorii pot degusta produsele și preparatele culinare specifice zonei (ex. prepararea celebrului „Covrig Muscelan”, „Brânza de Lerești” etc.), dar se pot implica și în vizitarea producătorilor locali (ex. prepararea țucii pe bază de mere sau apicultura) sau participa în cadrul workshop-urilor pe probleme de gastronomie. Este necesară implicarea Consiliului Local în acțiuni de încurajare a producătorilor locali în certificarea propriilor produse tradiționale în vederea promovării și comercializării lor.

De asemenea, o altă componentă culturală se referă la dansurile populare tradiționale, în comună existând școli care oferă cursuri pentru inițierea în această artă.

La nivelul comunei sunt organizate o serie de evenimente cultural – artistice, gastronomice, cultural – educative care atrag anual un număr important de vizitatori. Având în vedere proximitatea municipiului Pitești, Câmpulung și a altor aglomerări urbane (Brașov, Târgoviște, Râmnicu Vâlcea), aceste evenimente pot fi valorificate și popularizate în rândul vizitatorilor, în vederea diversificării activităților de agrement și de petrecere a timpului liber. Primăria comunei Lerești menționează o serie de evenimente și manifestări cultural-artistice-sportive anuale de interes și pentru turiști, respectiv: “Balul Gospodarilor”, “Festivalul Covrigilor cu ou”, “Ziua comunei Lerești”, “Focul lui Sumedru”, “Ziua Recoltei muscelene”, “Maratonul de alergare montană”, “Raliul Muscelului”. Aceste evenimente pot reprezenta oaze de relaxare pentru populația doritoare de socializare în spații originale, racordate la realitățile societății actuale.

Obiectivul specific *Digitalizarea obiectivelor turistice*

Digitalizarea informațiilor turistice va îmbunătăți calitatea serviciilor turistice oferite vizitatorilor.

6.3.5. Măsura *Crearea de sisteme digitale în managementul resurselor informaționale în turism*

Industria turismului s-a modificat în timp datorită tehnologiilor digitale apărute care au generat schimbări majore atât la nivelul afacerilor din turism, dar și al experiențelor turistice. La nivelul destinației turistice Lerești se recomandă utilizarea tehnologiei digitale, atât din partea producătorilor, administratorilor, dar și a consumatorilor. Spre exemplu: *utilizarea de instrumente software* (recenzii online, platforme social media, informații legate de rezervare de pe site-urile online de profil) pentru a

identifica nevoile, dorințele, cerințele consumatorilor, *gestionarea conturilor de social media* ale diferitelor atracții turistice la nivel de destinație, adoptarea tehnologiilor de *inteligentă artificială* cum ar fi *realitatea virtuală* și simularea experienței de călătorie în cadrul ariilor protejate, traseelor montane etc..

Strategia de dezvoltare durabilă a județului Argeș 2021-2027 prevede prin Obiectivul specific nr. 2: Protejarea mediului îmbunătățirea eficienței energetice, punerea în valoare a patrimoniului cultural și a peisajului, direcția de acțiune: “Protejarea și valorificarea patrimoniului cultural”, măsura “Valorificarea patrimoniului cultural intangibil, inclusiv prin digitalizare”.

De asemenea, Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii Sud Muntenia 2021-2027, în cadrul nișei de specializare inteligentă „Servicii de inovare in industria turismului, Soluții inovative pentru valorizarea patrimoniului cultural, Turismul integrat de tip cultural, spa/balnear, și oportunități de turism activ” prevede o serie de proiecte cum ar fi:

- Incursiune în destinație prin folosirea tehnologiilor inovative;
- Hărți inteligente pentru turism personalizat (trasee și destinații);
- Aplicații pentru smartphone – Argumente Reale pentru Turism;
- Sisteme de management al conținutului (destinații, obiective, trasee, etc.) pentru turism;
- Muzeu online, prezentare virtuală, prezentare inovativă a exponatelor și a clădirii;
- Promovare online inovativă (Inteligenta artificiala, etc.) a obiectivelor turistice.

Nu în ultimul rând, Planul de Dezvoltare Regională 2021-2027 al Regiunii Sud Muntenia prevede prin măsura 1.6. „Protejarea și valorificarea patrimoniului natural și cultural”, acțiunea „Amenajarea, marcarea și promovarea traseelor turistice, tematice și itinerariilor culturale inclusiv prin digitalizare”.

6.3.6. Măsura Realizarea de parteneriate în vederea derulării procesului de digitalizare în industria turismului.

Administrațiile publice locale și asociațiilor profesionale din domeniu pot oferi sprijin în dezvoltarea platformelor digitale în turism (ex. site-uri web comune, e-marketing). Digitalizarea obiectivelor turistice este necesar să se îmbunătățească pentru a putea spori experiența de călătorie a vizitatorilor și eficiența operațională a agenților economici din turism.

Strategia de dezvoltare durabilă a județului Argeș 2021-2027 prevede prin *Obiectivul specific nr. 1: Susținerea dezvoltării economice durabile și inovatoare măsura* “Promovarea de initiative în domeniul turistic bazate pe parteneriat local” iar Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii Sud Muntenia 2021-2027, în cadrul nișei de specializare inteligentă „Servicii de inovare in industria turismului, Soluții inovative pentru valorizarea patrimoniului cultural, Turismul integrat de tip cultural, spa/balnear, și oportunități de turism activ” prevede “Digitizarea pentru managementul/ antreprenorii și staff-ul din turism”;

6.4 Direcția strategică de dezvoltare Resurse umane

Obiectiv specific: *Formarea profesională a resurselor umane din sectorul turistic aferent comunei Lerești*

6.4.1. Măsura Derularea de programe de formare profesională continuă a adulților în vederea specializării necesare în domeniul turismului

Un personal bine pregătit în sectorul derulării serviciilor turistice oferă, inevitabil, servicii de calitate superioară. Prin urmare, îmbunătățirea calității resurselor umane din sectorul turistic aferent comunei Lerești este un deziderat esențial. Menținerea și actualizarea permanentă a cunoștințelor și aptitudinilor personalului din domeniul turismului, se realizează prin cursuri de perfecționare. Este recomandabil ca organizarea acestor cursuri să se facă după o evaluare prealabilă a nevoilor specifice de instruire / formare profesională a personalului angajat în activitățile turistice. Amintim faptul că, potrivit Codului Muncii (Legea nr. 53/2003, art. 194), personalul angajat trebuie să participe la programe de formare profesională (asigurate de angajatori). În cazul personalului care lucrează în structurile turistice din localitatea Lerești, programele de formare profesională trebuie, conform Codului Muncii să se desfășoare cel puțin o dată la 3 ani, dacă angajatorii au sub 21 de salariați.

Totodată, se menționează faptul că la nivelul UAT Lerești, trebuie să dețină certificate de calificare profesională⁵⁰ tot personalul secțiilor de producție și servire din structurile de primire turistice cu funcțiuni de cazare și alimentație publică.

6.4.2. Măsura Creșterea numărului de oferte furnizate pentru formarea profesională în turism a adulților, în vederea dezvoltării nivelului de calificare a acestora

Pregătirea continuă la locul de muncă a personalului deja angajat în domeniul turismului, calificarea profesională și participarea la cursuri de calificare sunt atuuri benefice în cariera fiecărei persoane. Conform Registrului furnizorilor de formare profesională autorizați din județul Argeș⁵¹ pentru perioada 2014 - 2025, în acest județ doar *Asociația Centrul Educațional de Formare Continuă, Calificare și Perfecționare Profesională* (instituție publică ce funcționează în municipiul Pitești) derulează un program pentru formarea ospătarilor (chelnerilor), bucătarilor, cofetarilor și a vânzătorilor în unitățile de alimentație, deci doar pentru profilul alimentației, nu și pentru profilul turism. Este necesar ca formarea profesională a resurselor umane angajate în domeniul turismului să devină o cerință de bază pentru orice furnizor de servicii turistice. În acest scop, se pot organiza activități (workshop-uri) de conștientizare a nevoii de instruire, crearea de programe de dezvoltare profesională continuă în turism (cursuri de specializare / calificare pentru personalul din structurile de cazare și alimentație).

⁵⁰ Conform Anexei nr. 7 (Criterii minime obligatorii privind încadrarea cu personal și pregătirea profesională în structuri de primire turistice cu funcțiuni de cazare și alimentație publică) la Normele metodologice aprobate prin Ordinul nr. 65/2013.

⁵¹ Disponibil la: <https://arges.mmanpis.ro/formare-profesionala/>

Responsabili: Asociația Centrul Educațional de Formare Continuă, Calificare și Perfecționare Profesională Argeș; Agenția pentru Dezvoltare Regională Sud Muntenia; Camera de Comerț, Industrie și Agricultură Argeș; Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Argeș.

6.4.3. Măsura Implementarea unor programe pentru dezvoltarea abilităților de tip soft skills ale personalului care lucrează în unitățile de cazare și alimentație

Abilitățile de tip *soft skills* (sau abilitățile non-tehnice) sunt acele abilități interpersonale care se referă la interacțiunea, relaționarea și colaborarea cu alte persoane, atitudinea și comportamentul potrivit la locul de muncă, spiritul de echipă, gestionarea și rezolvarea conflictelor. Abilitățile tehnice (sau cele de tip *hard skills*, care sunt abilitățile și cunoștințele profesionale dobândite prin studiu și prin experiență) nu sunt suficiente, deoarece angajatorii pun accent și pe modul de comunicare și relaționare, alături de bagajul de cunoștințe. De aceea, sunt necesare programe de formare/dezvoltare a abilităților de tip soft skills, pentru persoanele care lucrează în unitățile turistice, prin training-uri / cursuri specifice (on-line sau la fața locului), care să le ajute pe acestea să interacționeze în mod eficient și armonios cu alte persoane.

Responsabili: Asociația Centrul Educațional de Formare Continuă, Calificare și Perfecționare Profesională Argeș; Agenția pentru Dezvoltare Regională Sud Muntenia; Camera de Comerț, Industrie și Agricultură Argeș; Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Argeș.

6.4.4.. Măsura Organizarea de cursuri de pregătire pentru managerii unităților din turism și alimentație publică

Personalului de conducere (proprietarii / administratorii unităților de turism și alimentație publică) pe lângă cel de execuție, trebuie să mențină standardele de calitate la locul de muncă și să își dezvolte potențialul propriu de gestionare a unităților turistice pe care le conduc. Specificăm faptul că, în conformitate cu Anexa nr. 7 (Criterii minime obligatorii privind încadrarea cu personal și pregătirea profesională în structuri de primire turistice cu funcțiuni de cazare și alimentație publică) la Normele metodologice aprobate prin Ordinul nr. 65/2013 privind eliberarea certificatelor de clasificarea structurilor de primire turistice cu funcțiuni de cazare și alimentație publică, a licențelor și brevetelor de turism, **pentru personalul de conducere sunt prevăzute obligativități de certificare în domeniul managementului sau studii superioare de specialitate, precum și certificări în domeniul calității serviciilor turistice.** În acest sens, este necesară organizarea unor cursuri care să aibă ca subiecte dezvoltarea aptitudinilor de supraveghere și conducere, a tehnicilor de comunicare cu personalul din subordine, managementul resurselor umane, management financiar, marketing în turism, digitalizare în turism, legislație turistică, comunicare în afaceri, antreprenariat.

Responsabili: Asociația Centrul Educațional de Formare Continuă, Calificare și Perfecționare Profesională Argeș; Agenția pentru Dezvoltare Regională Sud Muntenia; Camera de Comerț, Industrie și Agricultură Argeș; Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Argeș.

6.4.5. Măsura Creșterea accesului la programele de formare profesională a persoanelor șomere și/sau de diverse etnii

Pentru a contribui la reducerea ratei șomajului și la creșterea ratei de ocupare a acestor categorii de persoane (**persoane șomere și/sau de diverse etnii**) pe piața muncii, sunt necesare măsuri/proiecte care să vizeze servicii de informare, îndrumare și consiliere profesională, precum și întocmirea unui Raport de evaluare a nevoilor de formare profesională a categoriilor vizate. Prin intensificarea eforturilor de organizare a cursurilor de formare profesională în turism a acestor categorii de persoane, acestea vor putea dobândi competențele necesare pe piața forței de muncă turistice din comuna Lerești. În același timp, prin astfel de măsuri se poate veni în întâmpinarea problemelor existente deja, legate de fenomenele de șomaj, de migrație a persoanelor din localitatea Lerești.

Responsabili: Asociația Centrul Educațional de Formare Continuă, Calificare și Perfecționare Profesională Argeș; Agenția pentru Dezvoltare Regională Sud Muntenia; Camera de Comerț, Industrie și Agricultură Argeș; Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Argeș.

6.4.6. Măsura Formarea profesională a specialiștilor din viitorul centru de informare turistică

Lipsa unui centru de informare turistică în comuna Lerești a reprezentat un subiect important, care s-a discutat în cadrul consultărilor cu stakeholderii din turism. Un viitor centru de informare, ar contribui la atragerea și la deservirea turiștilor. Personalul care va lucra în acest centru va participa la cursuri de pregătire astfel încât să fie capabil să promoveze comuna ca destinație turistică, să ofere informații privind oferta de cazare și posibilitățile de transport, să consilieze turiștii pe perioada sejurului acestora, să organizeze manifestări de marketing turistic, să coopereze cu autoritatea locală și să furnizeze date statistice, să elaboreze materiale promoționale, să comercializeze materiale de promovare și produse tradiționale⁵², etc.

Responsabili: Asociația Centrul Educațional de Formare Continuă, Calificare și Perfecționare Profesională Argeș; Agenția pentru Dezvoltare Regională Sud Muntenia; Camera de Comerț, Industrie și Agricultură Argeș; Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Argeș.

6.4.7. Măsura Crearea și organizarea unei serii de campanii de conștientizare a publicului, pentru a evidenția importanța turismului în dezvoltarea comunității

Campanie constă în derularea de activități educative care vizează conștientizarea factorilor implicați în sectorul turismului, respectiv a celor care interacționează direct sau indirect cu turiștii prin activități precum editarea unor buletine informative de educație și conștientizare în turism și organizarea unor evenimente de conștientizare în localitate. Aceste campanii au ca rezultat crearea de noi locuri de muncă, recalificarea profesională în domeniu etc.. Pe această cale se va realiza și prezentarea patrimoniului turistic (pentru a crește și menține interesul locuitorilor în cunoașterea și dezvoltarea afacerilor în turism). Rolul important al acestor acțiuni îl reprezintă creșterea gradului de informare cu privire la beneficiile, oportunitățile și importanța susținerii și dezvoltării activităților din domeniul turismului din comuna Lerești.

⁵² Conform Normelor metodologice aprobate prin Ordinul Ministerului Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri nr. 2409/3501/2020.

Responsabili: Consiliul Județean Argeș, Consiliul Local Lerești, Camera de Comerț, Industrie și Agricultură Argeș Agenția pentru Dezvoltare Regională Sud Muntenia.

6.5 Direcția strategică de dezvoltare Marketing și promovare

Obiectiv specific: Crearea unei identități turistice culturale și de agrement inovatoare și integrate și promovarea în mod eficient a acesteia

Avantajele competitive ale destinației turistice Lerești sunt acele caracteristici care o diferențiază sau o fac mai atractivă decât alte destinații similare. Potrivit unor cercetători⁵³, avantajele competitive ale unei destinații turistice depind de modul în care aceasta folosește resursele sale în mod eficient și eficace pe termen lung. Unele dintre resursele care pot crea avantaje competitive pentru UAT Lerești sunt:

- *Peisaje deosebite și zone verzi:* Munții Iezer, peisajele naturale, punctele de belvedere, traseele montane, zonele verzi, biodiversitatea, oferă o experiență relaxantă;
- *Atracții turistice unice:* monumente istorice, obiective culturale care pot atrage vizitatori interesați în explorarea patrimoniului local;
- *Istorie bogată și cultură autentică:* povestea istorică și culturală a zonei oferă vizitatorilor oportunitatea de a descoperi tradițiile și obiceiurile locale;
- *Bucătărie tradițională și gastronomie autentică:* zona este recunoscută pentru preparatele tradiționale locale, oferind turiștilor oportunitatea de a experimenta gusturi originale și ingrediente locale;
- *Accesibilitate și conexiuni bune de transport:* punerea în valoare a infrastructurii de transport și a facilităților de acces poate face destinația atractivă pentru turiștii care apreciază ușurința de a călători și a explora;
- *Evenimente culturale, sportive și festivaluri locale:* promovarea evenimentelor culturale - sportive și a festivalurilor tradiționale poate atrage turiști interesați să participe și să experimenteze atmosfera vibrantă a comunității locale;
- *Ospitalitatea locală, atmosfera prietenoasă și primitoare* care caracterizează comunitatea locală;
- *Activități recreative diverse:* promovarea activităților recreative variate, drumeții, ciclism, turism științific, ecoturism sau evenimente culturale, poate atrage turiști cu interese diverse;
- *Parteneriate locale și colaborări:* aceasta poate consolida imaginea destinației turistice și poate crea sinergii benefice pentru toți cei implicați.

Percepția despre o destinație turistică se formează cu mult înainte de a fi vizitată prin diverse canale de informare.

Un brand eficient poziționează destinația în competiție și atrage turiștii din piața țintă prin:

a) Identificarea punctelor unice de vânzare care diferențiază destinația turistică Lerești

⁵³ https://link.springer.com/referenceworkentry/10.1007/978-3-319-01669-6_33-2

Destinația turistică Lerești se remarcă prin diverse aspecte, cum ar fi prezența unor elemente naturale și culturale deosebite, precum și oferirea de activități speciale pentru vizitatori (agrement, turismecvestru, cicloturism, etc.). În cadrul acestei acțiuni strategice se urmărește promovarea unui produs turistic complet, o destinație potrivită pentru orice anotimp, atractivă pentru turiștii .

b) Segmentarea pieței și a comportamentului consumatorilor pentru destinația turistică Lerești

Segmentarea pieței potențiale în cazul unei destinații turistice reprezintă o abordare de marketing eficientă. Profilul și motivația categoriilor de vizitatori care ar putea manifesta interes pentru destinație este esențială. Pe măsură ce industria turismului evoluează, se confruntă și cu diverse provocări în domeniul marketingului, cu precădere în ceea ce privește strategiile multigeneraționale.

Strategia de comunicare pentru promovarea unei destinații turistice trebuie să țină cont de dinamica și diversitatea pieței, precum și de evoluția constantă a tehnologiilor informaționale.

În prezent, majoritatea proceselor de promovare și distribuție a produsului turistic se desfășoară prin intermediul canalelor digitale. Cu toate acestea, nu toate segmentele de piață au aceleași preferințe și comportamente în ceea ce privește canalele de comunicare. De aceea, este necesar să se realizeze cercetări periodice pentru a identifica profilul și nevoile grupurilor țintă, precum și canalele de comunicare adecvate pentru fiecare.

Promovarea în mediul on-line a destinației turistice Lerești

6.5.1. Măsura Dezvoltarea unui portal web pentru destinația turistică Lerești

Se propune crearea unei platforme inteligente de promovare a destinației, care să centralizeze și să integreze toate eforturile locale de promovare. Acest portal web va servi ca instrument centralizat pentru promovarea destinației, oferind informații detaliate despre obiectivele turistice, evenimente, programe turistice și structuri turistice din Lerești. Portalul urmează să fie disponibil în cel puțin o limbă de circulație internațională (engleză), alături de limba română. De asemenea, se vor utiliza tehnici de optimizare a conținutului pentru motoarele de căutare, atât pentru limba română, cât și pentru cele internaționale, asigurând o poziționare favorabilă pe paginile de rezultate ale motoarelor de căutare. Prezența destinației turistice Lerești în mediul virtual este semnificativă. Prin intermediul site-urilor web: <https://www.cjarges.ro/en/turism> și <https://www.turisminuscel.ro> se promovează destinația în ansamblu. Obiectivele turistice și structurile de cazare sunt promovate separat. Spre ex: <https://www.lapensiuni.ro/cazare-muntenia/arges/leresti>, <https://caimuntilor.ro/>, <https://www.cabanavoina.ro/trasee-montane-cabana-voina/>, <https://taberelataro.ro/>, <https://argesul.ro/un-diamant-turistic-ce-asteapta-sa-fie-slefuit-leresti/> , etc.

6.5.2. Măsura Elaborarea unei aplicații pentru dispozitive mobile a destinației turistice Lerești

Aplicația va cuprinde întreaga zonă și va prezenta principalele atracții turistice, activitățile și serviciile cheie. Prin intermediul unei secțiuni speciale, turiștii vor avea acces la informații privind opțiunile de cazare și alimentație, traseele cicloturistice și de drumeție din cadrul destinației, precum și la calendarul evenimentelor. Aplicația va include și o hartă interactivă a destinației, pe care vor fi

marcate toate obiectivele și activitățile turistice. De asemenea, se vor putea utiliza linkuri către alte aplicații care promovează destinația.

6.5.3. Măsura *Campanie de promovare pe platformele de Social Media*

Prin aceste campanii se urmărește:

- crearea și administrarea unor conturi pe cele mai importante platforme de socializare, cum ar fi Facebook, Instagram, Twitter, Pinterest și Youtube;
- publicarea de conținut de înaltă calitate, evidențiind elemente distincte, diversitatea culturală, sfaturi de călătorie, trasee montane, sfaturi pentru drumeție montană, modalități de distracție, concursuri active, tabere școlare etc..

Un conținut adecvat, captivant și optimizat pentru fiecare canal de socializare online, reprezintă fundamentul pentru viitoarele campanii, inclusiv plasarea de anunțuri pe motoarele de căutare prin Google Adwords sau Facebook Ads.

Campanie de promovare pe Facebook. Rețeaua socială reprezintă o platformă excelentă pentru dezvoltarea de campanii cu impact asupra clienților. În ceea ce privește sectorul turistic, campaniile de marketing pe Facebook permit reclame foto-video de înaltă calitate, menite să evidențieze atracțiile și caracteristicile remarcabile ale destinației.

Campanie de promovare pe Instagram. se concentrează exclusiv pe aspectul vizual, fiind axată pe fotografii și videoclipuri, fiind preferată de persoanele cu venituri peste medie. Prin urmare, este ideală pentru sectorul turistic.

Campanie de promovare pe TikTok folosește clipuri video pentru a captiva potențiali clienți și a-i atrage către serviciile lor.

Promovarea în mediul off – line a destinației

6.5.4. Măsura *Elaborarea materialelor de promovare a destinației turistice Lerești*

Materialele tipărite rămân esențiale pentru promovarea diferitelor evenimente, precum târguri și expoziții, și pot fi oferite în centrele de informare turistică sau în structurile de cazare turistică. Pentru a realiza aceste materiale, se acordă o importanță deosebită unor aspecte precum designul modern, mesajul transmis, calitatea textului și a imaginilor.

Se are în vedere elaborarea de broșuri și ghiduri turistice, atât de tip general, cât și tematice, destinate anumitor tipuri de turism sau categorii de turiști, precum și realizarea hărților turistice, a pliantelor, posterelor, DVD-urilor turistice și materialelor video de prezentare de înaltă calitate, inclusiv a filmelor documentare create în colaborare cu canale TV cu acoperire națională sau regională etc..

În acest sens, Strategia de dezvoltare durabilă a județului Argeș 2021-2027 prin Obiectivul specific nr. 1: Susținerea dezvoltării economice durabile și inovatoare, măsura “Promovarea la nivel national și international a județului ca destinație turistică”, prevede proiectul “Valorificarea și promovarea potențialului turistic din județul Argeș” iar prin Obiectiv specific nr. 2: Protejarea mediului îmbunătățirea eficienței energetice, punerea în valoare a patrimoniului cultural și a peisajului, măsura “Dezvoltarea și promovarea agendei culturale a județului”, proiectul „Realizarea unei colecții de

legende locale și diseminarea în mod integrat cu acțiunile pentru promovarea turismului”. Totodată Strategia de Dezvoltare Locală a comunei Lerești pentru perioada 2022 – 2027, prin Obiectivul strategic nr.1: Stimularea sectorului investițional în localitate “ Lerești - o comună mai inteligentă”, măsura „Promovarea și protejarea patrimoniului cultural (de interes local) și natural din teritoriu” prevede proiectul “Inițierea unei campanii de promovare a obiectivelor turistice din cadrul UAT Lerești (broșuri, site, organizare de târguri și expoziții”. Strategia de Dezvoltare Locală a Grupului de Acțiune Locală – GAL Muscel, 2023 – 2027 stipulează ca acțiuni în cadrul Intervenției nr. 3: Dezvoltarea și promovarea patrimoniului local material și imaterial următoarele: „Activități de marketing și promovare turistică a obiectivelor de patrimoniu restaurate, inclusiv acțiuni de digitalizare legate de acestea”.

6.5.5. Măsura Participarea la târguri de profil

Participarea la târguri de profil reprezintă un factor crucial în promovarea destinațiilor turistice. Pentru a optimiza implicarea în astfel de evenimente, este esențială alegerea târgurilor și a expozițiilor potrivite. Acestea ar trebui să se adreseze direct publicului țintă, să reflecte specificul ofertei sau al produselor de nișă, și să ofere oportunitatea unei diferențieri clare față de competiție prin evidențierea atracțiilor unice ale destinației.

Se recomandă ca destinația turistică Lerești să participe, sub îndrumarea Consiliului Județean, Argeș la târgurile naționale și cele regionale referitoare la *turismul activ și ecoturism, gastronomie, pescuit și vânătoare sportivă* sau târguri mai mici de nișă, cu scopul de a atrage anumite grupuri de consumatori și de a spori notorietatea destinației:

Astfel, Strategia de dezvoltare durabilă a județului Argeș 2021-2027, prin Obiectivul specific nr. 1: Susținerea dezvoltării economice durabile și inovatoare, măsura “Promovarea la nivel național și internațional a județului ca destinație turistică”, prevede proiectul “Desfășurare acțiuni de promovare la nivel național și internațional a județului ca destinație turistică: participare la târguri de turism în țară și străinătate, realizare materiale de informare și promovare (broșuri, site-uri, videoclipuri, alte materiale media) și diseminare în medii de profil” iar Strategia de Dezvoltare Locală a Grupului de Acțiune Locală – GAL Muscel, 2023 – 2027, stipulează ca acțiune în cadrul Intervenției nr. 3: Dezvoltarea și promovarea patrimoniului local material și imaterial: „Organizarea de evenimente de tipul expoziții, inclusiv expoziții itinerante, rezidențe artistice, tabere și ateliere de lucru, școli de vară cu tematică culturală”;

Legat de această măsură, Consiliul Local Lerești propune⁵⁴ organizarea anuală, în colaborare cu asociațiile culturale care activează în localitate și cu Consiliul Județean Argeș, a unui Târg de Turism în zona montană care să beneficieze de trei scene pentru concerte în aer liber, standuri cu materiale promoționale, obiecte tradiționale, gastronomie autentică.

6.5.6. Măsura Planificarea excursiilor educaționale și de informare turistică

Pentru promovarea produsului turistic și pentru a dezvolta noi relații cu turoperatori, jurnaliști, bloggeri și influenceri, în mod periodic, se vor organiza excursii educaționale și de informare, în paralel

⁵⁴ Consultări cu reprezentanții Consiliului Local Lerești și stakeholderii din domeniul turismului

cu desfășurarea evenimentelor semnificative în cadrul destinației. Aceste inițiative vizează facilitarea unei cunoașteri mai aprofundate a atracțiilor turistice și consolidarea parteneriatelor cu profesioniștii din domeniu și personalitățile influente din mediul online.

6.5.7. Măsura *Analizarea periodică a turiștilor la nivelul destinației Lerești și măsurarea performanțelor acțiunilor de promovare*

O înțelegere profundă a pieței, a segmentelor de turiști țintă și a nevoilor lor reprezintă elemente esențiale în procesul de creare a produselor turistice competitive și atrăgătoare. Acest demers presupune realizarea unor studii sociologice în vederea conturării profilului turiștilor atât interni, cât și externi. Prin aceasta se oferă datele necesare monitorizării continue a calității produselor și serviciilor și evaluarea gradului de satisfacție al turiștilor. Chestionarele și sondajele de opinie pot duce la obținerea la obținerea unei imagini reale asupra experiențelor și preferințelor turiștilor în cadrul destinației turistice Lerești. Totodată se impune evaluarea impactului și succesului campaniilor de promovare. Această acțiune implică dezvoltarea unui set de indicatori pentru evaluarea participării la târguri, inclusiv numărul de vizitatori la stand și numărul cererilor de informații. De asemenea, se va efectua monitorizarea activității centrului de informare turistică (nou înființat), evidențiind numărul total de vizitatori și cei care au realizat rezervări prin intermediul centrului. Măsurarea performanțelor oferă o bază solidă pentru ajustarea și îmbunătățirea continuă a strategiilor de promovare.

Optimizarea serviciilor de informare turistică

6.5.8. Măsura *Crearea unui centru de informare și promovare turistică*

Se propune înființarea unui centru de informare și promovare turistică în comuna Lerești pentru a răspunde nevoilor turiștilor și pentru a facilita accesul la informații relevante legate de atracții, evenimente, trasee și mijloace de transport, modalități de petrecere a timpului liber, posibilități de cazare și alimentație. Centrul va dispune de bază de date și site propriu de promovare și informare, conectat obligatoriu la sistemul național integrat cu acces online, pentru colectarea și diseminarea informațiilor turistice, ministand de prezentare a produselor meșteșugărești și de artizanat cu specific local, mostre de floră reprezentative pentru aria geografică în cauză și/sau a materialelor de promovare privind fauna, flora și gastronomia specifică locală, precum și a altor elemente de atracție turistică cu specific local. Un astfel de centru ar servi ca o interfață eficientă între oferta turistică și cerere. Prin furnizarea de informații de calitate din surse verificate, acest centru ar contribui la îmbunătățirea experienței turistice, oferind claritate și ghidare. Un centru de informare turistică bine pus la punct ar putea, de asemenea, să convingă turiștii să-și extindă sejurul, să exploreze opțiuni mai diverse și, implicit, să aloce bugete mai mari pentru activități și servicii locale.

6.5.9. Măsura *Crearea de sisteme de afișare a informațiilor geografice și turistice din cadrul destinației turistice Lerești*

Se vor elabora două hărți turistice ale UAT Lerești, care vor evidenția principalele atracții turistice ale destinației. Acestea vor fi afișate pe un panouri informative, amplasate la intrarea în localitate cât și în zona din fața Consiliului Local Lerești. Hărțile vor expune informații legate de structurile de cazare (grad confort, adresă numere de telefon, posibilități de agrement etc.), unități de alimentație publică, obiective turistice, punct farmaceutic și punct de prim ajutor, localizare Salvamont Voina, posibilități de transport, localizarea punctelor gastronomice locale etc..

CAPITOLUL VII

Implementarea, monitorizarea și evaluarea strategiei

Implementarea strategiei reprezintă procesul de transformare a planurilor în acțiuni pentru a atinge rezultatul dorit. Este necesar implementarea unui sistem de monitorizare și evaluare pentru asigurarea eficienței și eficacității strategiei de turism, un sistem care să permită urmărirea și controlul progresului și impactului acesteia. Monitorizarea și evaluarea reprezintă procese complementare care implică colectarea, analiza și utilizarea datelor și informațiilor pentru a măsura performanța și rezultatele strategiei de turism. Procesul de monitorizare va fi realizat de către Consiliul Local Lerești, care va avea rolul de a colecta și analiza datele relevante, de a elabora rapoarte periodice și de a propune măsuri corective. Un sistem de monitorizare este necesar pentru a evalua impactul pe care dezvoltarea turismului îl are la nivel local, și pentru a asigura transparența și eficiența utilizării fondurilor alocate.

Procesul de monitorizare și evaluare se bazează pe un set de indicatori, care reflectă atât rezultatele cantitative, cât și cele calitative ale strategiei. Indicatorii sunt definiți pentru fiecare obiectiv strategic și pentru fiecare proiect prioritar și sunt măsurați periodic. Procesul de monitorizare și evaluare presupune și realizarea unor rapoarte anuale și a unui raport final (la finalul celor 10 ani de implementare a strategiei), care vor fi publicate și diseminate către toți actorii interesați.

Indicatori de monitorizare:

- Indicatorii de resurse (input) se referă la resursele financiare, materiale și umane alocate pentru implementarea strategiei. De exemplu, bugetul total, numărul de personal implicat, fondurile externe atrase etc.
- Indicatorii de realizare (output) se referă la activitatea efectuată sau produsul livrat în cadrul strategiei. De exemplu, numărul de proiecte finanțate, numărul de infrastructuri turistice construite sau modernizate, numărul de campanii de promovare realizate etc.
- Indicatorii de rezultat (outcome) se referă la efectele imediate sau pe termen scurt ale implementării strategiei asupra grupurilor țintă sau beneficiarilor. De exemplu, numărul de turiști care vizitează destinația, gradul de satisfacție al turiștilor, numărul de locuri de muncă create în sectorul turistic etc.
- Indicatorii de impact (impact) se referă la efectele pe termen lung sau la schimbările structurale generate de implementarea strategiei asupra mediului socio-economic. De exemplu, contribuția turismului la PIB, la dezvoltarea locală, la conservarea patrimoniului natural și cultural etc.

Acești indicatori pot fi măsurați folosind diferite surse de date, cum ar fi statistici oficiale, studii de piață, sondaje de opinie, rapoarte de monitorizare și evaluare etc.

Primul aspect esențial în cadrul evaluării este **competitivitatea destinației**.

Indicatorii supuși monitorizării includ:

- Sosirile de turiști, diferențiate între turiștii români și cei străini, cu analiza ponderii turiștilor străini, la nivelul UAT Lerești;
- Durata medie a sejurului turistic, evaluată la nivelul UAT Lerești;
- Ponderea turiștilor sosiți în extrasezon în raport cu totalul turiștilor anuali;

De asemenea, se va monitoriza atenție **dezvoltarea turistică și investițiile în zonă**.

Indicatorii supuși monitorizării în cazul UAT Lerești includ:

- indicatori de amenajare și reamenajare a patrimoniului arheologic și cultural:
 - număr de situri/monumente arheologice amenajate;
- indicatori de construire/restaurare a muzeelor:
 - număr de muzee;
- indicatori de reabilitare a monumentelor arhitecturale, istorice și religioase:
 - număr de monumente arhitecturale/istorice reabilitate;
 - număr de obiective de cult religios reabilitate;
- indicatori de reabilitare a altor obiective culturale:
 - număr de alte obiective culturale (centre culturale etc.) reabilitate;
- indicatori de realizare a infrastructurii de vizitare în ariile naturale protejate:
 - număr de arii naturale protejate în care s-a realizat infrastructură de vizitare;
- indicatori de amenajare a traseelor educative, traseelor turistice și traseelor cicloturistice:
 - număr de trasee educative amenajate;
 - număr de trasee turistice amenajate;
 - număr km. trasee turistice;
 - număr de trasee cicloturistice amenajate;
 - număr km trasee cicloturistice amenajate;
 - număr de noi facilități pentru agrement
 - număr de noi facilități pentru turismul de pescuit;
- indicatori de dezvoltare a structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare, structurilor pentru evenimente sportive, structurilor de agrement:
 - număr de noi structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare;
 - număr de noi locuri în structurile de primire turistică cu funcțiuni de cazare;
 - număr de noi structuri pentru evenimente sportive realizate;
 - număr de noi structuri de agrement realizate;
- indicatori de modernizare a infrastructurii de transport:
 - număr km drum realizat/reabilitat;
 - număr km trotuare, treceri de pietoni, parcări realizate/reabilitate;
- indicatori de promovare a destinației turistice:
- indicatori de semnalizare a obiectivelor turistice:
 - număr de obiective turistice semnalizate.

Imaginea destinației reprezintă un alt element cheie ce va fi supus monitorizării. Va fi evaluat modul în care destinația este percepută de către publicul țintă și vor fi identificate posibilele îmbunătățiri pentru consolidarea imaginii acesteia.

Indicatorii supuși monitorizării includ:

- realizarea unui portal informatic de promovare turistică și culturală;
- examinarea reprezentării destinației în mass-media națională și regională (scrisă și audiovizuală): frecvența știrilor, tonalitatea (favorabilă sau nefavorabilă), influența sursei;

- evaluarea prezenței destinației în mediul virtual, pe site-uri dedicate de călătorie și pe rețele sociale: numărul de vizitatori/vizualizări, numărul de comentarii, numărul de aprecieri, numărul de urmăritori, numărul de distribuiri etc.;
- măsurarea efectului campaniilor de promovare turistică: sondaje de opinie în rândul turiștilor;
- analiza reacțiilor turiștilor pe pagina OMD-ului nou înființat la nivel de județ;
- monitorizarea numărului de vizitatori la viitorul centru de informare turistică;
- analiza participărilor la târguri: numărul de vizitatori la stand, numărul de solicitări de informații, impactul în perioada respectivă asupra platformelor de rezervare.

Impactul socio-cultural, economic și cel asupra mediului. Prin analiza acestor, se va determina în ce măsură strategia a avut influențe pozitive sau negative asupra comunității locale, economiei și mediului înconjurător.

Indicatorii supuși monitorizării includ:

Analiza influenței activităților turistice asupra mediului socio-cultural

- gradul de implicare a comunității locale în proiecte de conservare și valorificare a patrimoniului cultural imaterial:
 - număr de proiecte;
- prezența și diversitatea ofertei gastronomice locale în cadrul unităților de alimentație publică și unităților de cazare din cadrul destinației:
 - număr de unităților de alimentație publică și unități de cazare;
- procentul de unităților de alimentație publică și unități de cazare care colaborează cu producători și furnizori locali:
 - număr de unităților de alimentație publică și unități de cazare;
- numărul și vizibilitatea meșteșugurilor tradiționale locale în cadrul pieței turistice:
 - număr de meșteșugari locali;
- ponderea produselor locale autentice în oferta magazinelor de suveniruri;
- numărul și frecvența evenimentelor culturale și artistice organizate în cadrul destinației;
- numărul și calitatea produselor turistice create în cadrul destinației;
- procentul de angajați locali în sectorul turistic;
- numărul și tipul de cursuri de formare profesională în domeniul turismului;
- numărul și profilul participanților la cursuri de formare profesională în domeniul turismului.

Analiza efectelor economice ale turismului

- nivelul și structura investițiilor publice și private alocate sectorului turistic:
 - valoarea investițiilor publice în turism;
 - valoarea investițiilor private în turism;
- contribuția turismului la formarea produsului intern brut prin generarea de venituri din activitățile turistice:
 - venituri în turism;

- impactul turismului asupra ocupării forței de muncă, atât direct, prin crearea de locuri de muncă în domeniul turistic, cât și indirect, prin efectele multiplicatoare asupra altor sectoare:
 - numărul locurilor de muncă în turism.

Analiza influenței activităților turistice asupra mediului înconjurător

- gradul de aglomerare și degradare a zonei montane cauzat de fluxul crescut de turiști:
 - număr de turiști în zona montană;
- impactul vizitării ariilor naturale protejate asupra biodiversității și a conservării habitatelor:
 - număr de vizitatori în ariile naturale protejate;
- numărul și tipurile de certificări ecologice obținute de operatorii turistici și de unitățile de cazare;
 - efectele reamenajării spațiilor verzi asupra calității aerului și a esteticii:
 - număr de spații verzi amenajate;
 - consecințele amenajării parcurilor asupra traficului și a poluării fonice:
 - număr de parcuri amenajate;
 - necesarul și disponibilitatea locurilor de parcare în zonele turistice:
 - număr de locuri de parcare amenajate.

Satisfacția turistică va fi, de asemenea, un criteriu important în evaluarea strategiei. Măsurarea nivelului de satisfacție al turiștilor oferă informații cruciale referitoare la succesul în atingerea obiectivelor propuse și la adaptabilitatea strategiei la nevoile și așteptările pieței turistice.

Indicatorii supuși monitorizării includ:

- indicele de satisfacție al vizitatorilor, după examinarea sondajelor de opinie - presupune colectarea și analiza datelor primare de la un eșantion reprezentativ de turiști;
- indicele de satisfacție al vizitatorilor, după examinarea review-urilor online - o sursă calitativă de informații despre satisfacția turistică, care constă în comentarii și evaluări postate de turiști pe diferite platforme digitale de călătorie.

Implementarea cu succes a strategiei necesită abilități puternice de conducere și de management. Succesul acestei strategii se bazează pe capacitatea Consiliului Local Lerești de a pune în aplicare deciziile în mod eficient, eficace și consecvent.

Monitorizarea și evaluarea trebuie să fie participative și transparente, pentru a implica toate părțile interesate și a asigura calitatea și eficiența strategiei. Astfel, reușita implementării strategiei depinde în mare măsură și de suportul pe care Consiliul Local Lerești îl va primi din partea celorlalți factori interesați, precum și de cooperarea eficientă între aceștia. Această colaborare este esențială pentru a asigura implementarea corespunzătoare a măsurilor prevăzute în strategie și pentru a maximiza impactul pozitiv asupra comunității locale și a destinației în ansamblu.

BIBLIOGRAFIE

- Departamentul pentru Dezvoltare Durabilă, Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030, Miercurea Ciuc: Editura Alutus, 2020, disponibilă la <https://dezvoltaredurabila.gov.ro/strategia-nationala-pentru-dezvoltarea-durabila-a-romaniei-2030-i>
- Strategia de Dezvoltare Teritorială a României – România policentrică 2035 disponibilă la <http://sdtr.mdrap.ro/>
- Strategia națională privind incluziunea socială și reducerea sărăciei pentru perioada 2021-2027, disponibilă la https://mmuncii.ro/j33/images/Documente/MMSS/Anexa_HG_440_2022_MO_Parte_a_I_359Bis.pdf
- Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice (PNIESC) 2021-2030, disponibil la <https://energie.gov.ro/wp-content/uploads/2024/10/PLANUL-NATIONAL-INTEGRAT-IN-DOMENIUL-ENERGIEI-SI-SCHIMBARILOR-CLIMATICE-2021-2030-Actualizare-Octombrie-2024.pdf>
- Planul Național de Redresare și Reziliență disponibil la <https://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2021/10/facada6fdd5c00de72eecd8ab49da550.pdf>
- OMT, Masterplanul pentru Dezvoltarea Turismului Național 2007-2026 - partea I, disponibil la https://turism.gov.ro/web/wp-content/uploads/2017/05/masterplan_partea1.pdf
- OMT, Masterplanul pentru Dezvoltarea Turismului Național 2007-2026 - partea II, disponibil la https://turism.gov.ro/web/wp-content/uploads/2017/05/masterplan_partea2.pdf
- Strategia Națională a României pentru Dezvoltarea Turismului 2019-2030 disponibil la <https://sgg.gov.ro/1/wp-content/uploads/2020/09/Strategia-de-Dezvoltare-Turistic%C4%83-a-Rom%C3%A2niei-volum-2-Strategia-%C8%99i-Planul-de-Ac%C8%9Biune.pdf>
- Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii Sud Muntenia 2021-2027 disponibil la <https://www.adrmuntenia.ro/strategia-de-specializare-inteligenta-a-regiunii-sud--muntenia-20212027-aprobata/article/1431>
- Strategia Integrată de Dezvoltare Teritorială a Regiunii Sud Muntenia 2021-2027
- Planul de Dezvoltare Regională 2021-2027 al Regiunii Sud Muntenia disponibil la <https://www.adrmuntenia.ro/pdr-20212027/static/1315>
- Strategia de Dezvoltare Locală a Grupului de Acțiune Locală – GAL Muscel, 2023 – 2027 disponibil la <https://new.galmuscel.ro/>
- Strategia de dezvoltare durabilă a județului Argeș 2021-2027 disponibil la <https://www.cjarges.ro/en/strategia-de-dezvoltare-durabila-a-judetului-arges>
- Strategia de Dezvoltare Locală a comunei Lerești pentru perioada 2022 – 2027 (draft), SC AVISCO PROIECT SRL, 2021
- INCDT (2007) Planul de Amenajarea a Teritoriului Național – Secțiunea VIII - Zone Turistice. Proiect de fundamentare - Analiza și diagnoza potențialului turistic la nivelul unităților administrative teritoriale
- INCDT (2016) Strategia națională de dezvoltare a ecoturismului în România - context, viziune și obiective - 2018-2027

- INCDT (2017) Studiu de cercetare privind dezvoltarea investițiilor publice în infrastructura turistică specifică din România pentru perioada 2007 – 2016 și direcțiile principale de dezvoltare a acestora
 - Minciu Rodica Economia turismului, Editura Uranus. București, 2000
 - Prof.Dr.med.N.Teleki, Dr.med.L.Munteanu, S.Bibicioiu “România balneară – Ghid pentru medicii de familie și pentru medicii specialiști”, Editat de OPTBR cu sprijinul Min. Transporturilor, Construcțiilor și Turismului, 2004
 - Conf. Dr. Nistoreanu Puiu – Ecoturism și turism rural, Editura ASE, București, 2003
 - Turismul rural românesc în contextul dezvoltării durabile – Actualitate și perspectivă, vol. XVI, Editura Tehnopress, Iași, 2009, Ion Talabă, Alina-Petronela Haller, Dănuț Ungureanu – Studiu de caz Localitatea Lerești, Județul Argeș - Robert Dragomir
 - Istorie și Cultură în Lerești – Muscel, Ion Oană, Editura ARS DOCENDI, București, 2017
 - Reactualizare Plan Urbanistic General, comuna Lerești, județul Argeș, 2020
 - Dumitru Sandu, Dezvoltarea comunelor din România, 2009
 - “Munții Iezer”, Ion Ionescu Dunăreanu, Colecția “Munții noștri”, Ed. Sport – Turism, București, 1984
 - Colectia „Muntii Nostrii”, Hartă de drumeție a Munților Iezer, Editura Shubert & Franzke
 - Institutul Național de Statistică - Baza de date Tempo, disponibilă la: <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>
 - Institutul Național de Statistică, baza de date eDemos (date furnizate la cerere)
 - Institutul Național de Statistică – Recensământul populației și locuințelor (2021), disponibil la: <https://www.recensamantromania.ro/rezultate-rpl-2021/rezultate-definitive/>
 - Ministerul Economiei, Digitalizării, Antreprenoriatului și Turismului - Lista structurilor de primire turistice cu funcțiuni de cazare, disponibilă la: <https://se.situr.gov.ro/OpenData/OpenDataMain>
 - Ministerul Economiei, Digitalizării, Antreprenoriatului și Turismului, Lista structurilor de alimentație publică clasificate, disponibilă la: <https://se.situr.gov.ro/OpenData/OpenDataMain>
 - Ministerul Economiei, Digitalizării, Antreprenoriatului și Turismului, Trasee turistice montane omologate disponibilă la: <https://se.situr.gov.ro/OpenData/OpenDataMain>
 - *** site-urile web ale structurilor de cazare din comuna Lerești
 - ***<https://www.turismmuscel.ro>
 - ***<https://www.turistinfo.ro/leresti/>
 - ***<https://www.cjarges.ro>
 - ***<http://cimec.ro>
 - ***<http://ananp.gov.ro>
 - ***<https://www.crestinortodox.ro>
 - ***<http://www.cultura.ro>
 - Legea nr. 53/2003 privind Codul Muncii
 - Ordinul Autorității Naționale pentru Turism nr. 65/2013 pentru aprobarea Normelor metodologice privind eliberarea certificatelor de clasificare a structurilor de primire turistice cu funcțiuni de cazare și alimentație publică, a licențelor și brevetelor de turism.

- Ordonanță de Urgență nr. 86 din 23 iunie 2022 pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 58/1998 privind organizarea și desfășurarea activității de turism în România
- Ordinul Ministerului Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri nr. 2409/3501/2020 pentru aprobarea Normelor metodologice privind organizarea, funcționarea, rolul, atribuțiile, acreditarea și reacreditarea centrelor naționale și locale de informare și promovare turistică.

A N E X E

Suprafața fondului funciar după modul de folosință comuna Lerești (anul 2014)

Modul de folosință pentru suprafața agricolă	Suprafață – ha.
Total	14.219
Agricolă	3.578
Arabilă	39
Pășuni	2.802
Fânețe	724
Livezisi pepiniere pomicole	13
Terenuri neagricole total	10.641
Păduri și altă vegetație forestieră	9.800
Ocupată cu ape, bălți	145
Ocupată cu construcții	115
Căi de comunicații și căi ferate	57
Terenuri degradate și neproductive	524

Sursa: baza de date eDemos a Institutului Național de Statistică (2014)

**Lista monumentelor istorice actualizată
Conform Ordinului nr. 2361/2010**

Comuna Lerești

Nr. crt.	Cod Listă MI	Denumire	Localitate	Adresă	Datare
1.	AG-I-s-A-13366	Ruinele bisericii din Lerești	sat LEREȘTI; comuna LEREȘTI	În fostul sat Lereștii de Sus	sec. XV
2.	AG-II-m-B-13720	Biserica "Înălțarea Domnului"	sat LEREȘTI; comuna LEREȘTI	În fostul sat Lereștii de Jos	1929
3.	AG-II-m-B-13721	Biserica "Sf. Îngeri"	sat LEREȘTI; comuna LEREȘTI	În fostul sat Lereștii de Sus	1860
4.	AG-I-s-A-13387	Situl arheologic de la Voinești, punct "Măilătoaia"	sat VOINEȘTI; comuna LEREȘTI	"Măilătoaia" pe "Malul lui Cocoș", pe câmpul de la E de sat	
5.	AG-I-m-A-13387.01	Castru de pământ	sat VOINEȘTI; comuna LEREȘTI	"Măilătoaia" pe "Malul lui Cocoș", pe câmpul de la E de sat	sec. II p. Chr., Epoca romană
6.	AG-I-m-A-13387.02	Terme	sat VOINEȘTI; comuna LEREȘTI	"Măilătoaia" pe "Malul lui Cocoș", pe câmpul de la E de sat	sec. II p. Chr., Epoca romană
7.	AG-II-m-B-13852	Cămin cultural	sat VOINEȘTI; comuna LEREȘTI	568	1937

Sursă: <http://cimec.ro>

Unitățile de cazare clasificată din comuna Lerești, septembrie 2025

Nr. crt.	Denumirea unității	Tip structură	Categoria de confort	Nr. spații	Nr. locuri	Adresa
1.	AMADA	pensiune turistică	3 - flori	10	22	Str. General Vasile Milea , NR. 715, com. Lerești, Sat Lerești
2.	CASA ADAM	apartamente de închiriat	3 - stele	5	12	Str. Țarină , NR. 116E , com. Lerești, Sat Lerești
3.	CASA DRUMEȚILOR	camere de închiriat	1 - stele	7	14	...
4.	CASA GAGEA	camere de închiriat	3 - stele	5	10	Str. Valea Mărului Mare , NR. 314, Com. Lerești, Sat Lerești
5.	CASA RIM	camere de închiriat	3 - stele	4	8	Str. General Vasile Milea , NR. 536A, Com. Lerești, Sat Lerești
6.	CASA VÂNĂTORULUI	camere de închiriat	2 - stele	3	6	Str. General Vasile Milea , NR. 765A, Com. Lerești, Sat Lerești
7.	CASA VÂNĂTORULUI	apartamente de închiriat	3 - stele	1	7	Nr. 765A , Com. Lerești, Sat Lerești
8.	CASA VERDE	apartamente de închiriat	3 - stele	2	4	...
9.	CERBUL	căsuțe tip camping	3 - stele	6	12	Str. Ulița Moraru , NR. 480G, Com. Lerești, Sat Lerești
10.	CERBUL	pensiune turistică	3 - flori	2	6	Str. Ulița Moraru , NR. 480G, Com. Lerești, Sat Lerești
11.	JUPÂNIȚA	pensiune turistică	4 - flori	10	20	Nr. 1 117430, Com. Lerești, Sat Lerești
12.	RÂUȘOR	vilă turistică	1 - stele	7	19	Str. General Vasile Milea , NR. 99 , Com. Lerești, Sat Lerești

Nr. crt.	Denumirea unității	Tip structură	Categoria de confort	Nr. spații	Nr. locuri	Adresa
13.	REȘEDINȚA NIȚOIU	camere de închiriat	3 - stele	6	12	Nr. 916, Com. Lerești, Sat Lerești
14.	TREI TAURI	camere de închiriat	3 - stele	8	16	Str. General Vasile Milea , NR. 93, Com. Lerești, Sat Lerești
15.	URSULEȚUL VOINA 1	camere de închiriat	3 - stele	3	6	...
16.	URSULEȚUL VOINA 2	camere de închiriat	2 - stele	4	8	...
17.	VOINA	cabană turistică	3 - stele	30	84	...
18.	CERBUL CARPATIN	camere de închiriat	2 - stele	8	16	Nr. 93 , Com. Lerești, Sat Pojorâta
19.	CIMBRIȘOR	camere de închiriat	2 - stele	3	10	Str. General Vasile Milea , NR. 93A, Com. Lerești, Sat Pojorâta
20.	CASA BUNICILOR DIN LEREȘTI	camere de închiriat	2 - stele	2	4	Str. Herișanu , NR. 205, Com. Lerești, Sat Voinești
21.	SĂSEASCĂ	pensiune turistică	3 - flori	8	16	Str. General Vasile Milea , NR. 2, Com. Lerești, Sat Voinești

Sursa: baza de date a Ministerului Economiei, Digitalizării,

Antreprenoriatului și Turismului (<https://se.situr.gov.ro/OpenData/OpenDataMain>), accesat la 15 septembrie 2025

Unitățile de alimentație publică din comuna Lerești, septembrie 2025

Nr. crt.	Denumirea unității	Tipologie	Categoria	Nr. locuri	Adresa
1.	AMADA	restaurant familial / pensiune	3 stele	138	Str. General Vasile Milea nr. 715, com. Lerești,
2.	CABANA VOINA	restaurant clasic	2 stele	180	Incinta Cabana Voina
3.	POIANA LERULUI	restaurant clasic	3 stele	106	Str. Frasinseata, nr. 630A, com. Lerești,
4.	CERBUL	restaurant clasic	2 stele	84	Ulița Moraru, nr. 480G, com. Lerești, sat Voinești
5.	CASA RIM	bufet-bar	2 stele	70	Str. Gen. Vasile Milea, nr. 536A

Sursa: baza de date a Ministerului Economiei, Digitalizării,

Antreprenoriatului și Turismului (<https://se.situr.gov.ro/OpenData/OpenDataMain>), accesat la 15 septembrie 2025

HĂRȚI

Harta administrativ teritorială a UAT Lerești

Harta rețea Natura 2000 – Situri de Importanță Comunitară

ROSCI de pe teritoriul UAT Lerești

**Președinte de ședință,
Căplănuși Nicolae**

**Avizează ,
Secretar general UAT,
Soceanu Ileana**